

Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

Załącznik nr 1
do uchwały nr 66/2019
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 28 lutego 2019 r. z późn. zm.

Ocena programowa
Profil ogólnoakademicki
Raport samooceny

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów:

Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu,
ul. Wojska Polskiego 28, 60-637 Poznań

Nazwa ocenianego kierunku studiów: **finanse i rachunkowość**

1. Poziom/y studiów: pierwszy i drugi
2. Forma/y studiów: stacjonarne i niestacjonarne (oba poziomy)
3. Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek¹: *ekonomia i finanse*

W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny:

- a. Nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Studia I stopnia (stacjonarne, niestacjonarne)

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	liczba	%
ekonomia i finanse	153	84

Studia II stopnia (stacjonarne, niestacjonarne)

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	liczba	%
ekonomia i finanse	105	87

- b. Nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Studia I stopnia (stacjonarne, niestacjonarne)

L.p.	Nazwa dyscypliny	Punkty ECTS	
		liczba	%
1.	rolnictwo i ogrodnictwo	26	14
2.	technologia żywności i żywienia	3	2

¹Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz. U. 2018 poz. 1818).

Studia II stopnia (stacjonarne, niestacjonarne)

L.p.	Nazwa dyscypliny	Punkty ECTS	
		liczba	%
1.	rolnictwo i ogrodnictwo	15	13

Na studiach prowadzone jest kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela

TAK NIE

W przypadku zaznaczenia opcji TAK, proszę wskazać rodzaj zawodu nauczyciela, w zakresie którego prowadzone jest kształcenie (można zaznaczyć więcej niż jedną opcję):

- nauczyciel przedmiotu .....²
- nauczyciel teoretycznych przedmiotów zawodowych .....²
- nauczyciel praktycznej nauki zawodu .....²
- nauczyciel prowadzący zajęcia .....²
- nauczyciel psycholog
- nauczyciel przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej
- nauczyciel pedagog specjalny
- nauczyciel logopeda
- nauczyciel prowadzący zajęcia wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

Kierunkowe efekty uczenia się dla kierunku *finanse i rachunkowość* na studiach I i II stopnia zostały określone w sposób odpowiadający charakterystykom drugiego stopnia dla kwalifikacji na poziomie odpowiednio 6 lub 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji (załącznik do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji; Dz. U., poz. 2218).

Obowiązujące efekty uczenia się dla kierunku *finanse i rachunkowość* zostały określone w Uchwale nr 45/2021 Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 26 maja 2021 r. w sprawie ustalenia programu studiów na kierunku finanse i rachunkowość dla cyklu kształcenia rozpoczynającego się od roku akademickiego 2021/2022

---

² Należy podać nazwę przedmiotu/zawodu/zajęć

Kierunkowe efekty uczenia się - studia I stopnia

<p>Nazwa kierunku studiów: <i>finanse i rachunkowość</i> Poziom kształcenia: studia I stopnia Profil kształcenia: ogólnoakademicki Forma studiów: stacjonarne / niestacjonarne (S / N)</p>	
<i>Symbol</i>	<i>Kierunkowe efekty uczenia się</i>
WIEDZA – absolwent zna i rozumie:	
FR1A_W01	w zaawansowanym stopniu główne teorie ekonomii a także miejsce ekonomii i finansów oraz ich relacje w systemie nauk – w tym prawa i uwarunkowania ekonomii oraz finansów na poziomie podstawowym; ogólną metodologię badań ekonomicznych
FR1A_W02	w zaawansowanym stopniu podstawowe zależności występujące w gospodarce (w tym w gospodarce żywnościowej), instrumenty ekonomiczne i finansowe oraz mechanizmy systemu i rynków finansowych
FR1A_W03	w zaawansowanym stopniu podstawowe zasady funkcjonowania systemu podatkowego i systemów ubezpieczeniowych
FR1A_W04	w zaawansowanym stopniu zasady funkcjonowania systemu bankowego i instytucji centralnych regulujących sektor bankowy oraz podstawowe teorie i mechanizmy kreacji pieniądza
FR1A_W05	w zaawansowanym stopniu zasady i standardy rachunkowości
FR1A_W06	fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji, w tym zasady funkcjonowania, zarządzania oraz finansowania działalności gospodarczej przedsiębiorstw oraz jednostek samorządu terytorialnego
FR1A_W07	fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji, w tym zasady podejmowania decyzji bieżących i strategicznych w przedsiębiorstwach i jednostkach samorządu terytorialnego (w tym ma wiedzę z zakresu analizy finansowej)
FR1A_W08	w zaawansowanym stopniu podstawowe metody badań ekonomicznych, w tym metody statystyki opisowej i ekonometrii w badaniu zjawisk i procesów ekonomicznych
FR1A_W09	fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji, w tym podstawowe przepisy prawne i czynności związane z założeniem i prowadzeniem działalności gospodarczej (w tym zasady ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego)
UMIEJĘTNOŚCI – absolwent potrafi:	
FR1A_U01	wykorzystywać posiadaną wiedzę - identyfikować i interpretować podstawowe procesy ekonomiczne i finansowe oraz wskaźniki charakteryzujące współczesną gospodarkę
FR1A_U02	wykorzystywać posiadaną wiedzę – stosować narzędzia do identyfikacji i analizy polityki fiskalnej i monetarnej, interpretować uzyskane wyniki oraz skutki ekonomiczne i społeczne tych polityk.
FR1A_U03	wykorzystywać posiadaną wiedzę - pozyskać dane do sporządzenia analizy ekonomiczno - finansowej przedsiębiorstw, instytucji i jednostek samorządu terytorialnego; dokonać oceny kondycji finansowej tych podmiotów na podstawie sprawozdawczości; dokonać pomiaru i interpretacji wskaźników finansowych;
FR1A_U04	wykorzystywać posiadaną wiedzę - podejmować bieżące i strategiczne decyzje zarządcze w przedsiębiorstwach, instytucjach i jednostek samorządu terytorialnego jednostek samorządu terytorialnego; zarządzać składnikami majątku tych podmiotów; ocenić przydatność wybranych instrumentów finansowych oraz dokonać wyboru najlepszego instrumentu finansowania ich działalności, ze szczególnym uwzględnieniem sektora agrobiznesu i obszarów wiejskich
FR1A_U05	wykorzystywać posiadaną wiedzę - dokonać rozliczeń podatkowych i ubezpieczeniowych przedsiębiorstw, instytucji i jednostek samorządu terytorialnego; ocenić dostępną ofertę ubezpieczeniową i dokonać najkorzystniejszego wyboru

FR1A_U06	wykorzystywać posiadaną wiedzę - prowadzić ewidencję księgową, analizować informacje zawarte na urządzeniach księgowych (kontach) oraz sporządzić sprawozdanie finansowe, w tym również przy użyciu informatycznych systemów księgowych
FR1A_U07	wykorzystywać posiadaną wiedzę - posługiwać się miarami statystycznymi (budować i interpretować proste modele ekonometryczne) oraz stosować technologie przetwarzania, gromadzenia i przesyłania informacji w formie elektronicznej
FR1A_U08	komunikować się z otoczeniem oraz brać udział w debacie- posługiwać się podstawowymi pojęciami i specjalistyczną terminologią oraz prowadzić dyskusję w problematyce zgodnej z programem kształcenia (kierunkiem studiów)
FR1A_U09	posługiwać się językiem obcym nowożytnym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego
FR1A_U10	samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie
FR1A_U11	planować i organizować pracę indywidualną oraz w zespole; współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych (także o charakterze interdyscyplinarnym)
KOMPETENCJE SPOŁECZNE – absolwent jest gotów do:	
FR1A_K01	współorganizowania i inicjowania działalności na rzecz środowiska społecznego, w tym do upowszechniania wiedzy ekonomicznej (zwłaszcza w zakresie finansów i rachunkowości) w różnych środowiskach oraz wykorzystywania jej na potrzeby ogółu społeczeństwa lub lokalnych społeczności
FR1A_K02	wypełniania zobowiązań społecznych oraz inicjowania działań na rzecz interesu publicznego, w tym do funkcjonowania w środowisku gospodarki rynkowej oraz propagowania i wdrażania idei przedsiębiorczości
FR1A_K03	odpowiedzialnego pełnienia swojej roli zawodowej, mając na uwadze świadomość etycznych zachowań i dbałość o dobro zawodu
FR1A_K04	krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści oraz samodzielnie planować oraz realizować własne uczenie się przez całe życie, w tym do dalszego kształcenia się i podnoszenia kompetencji zawodowych i osobistych
FR1A_K05	uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów, w tym do formułowania wypowiedzi i oceny oraz współpracy w zespole w celu rozwiązania określonego problemu

Kierunkowe efekty uczenia się - studia II stopnia

Nazwa kierunku studiów: <i>finanse i rachunkowość</i>	
Poziom kształcenia: studia II stopnia	
Profil kształcenia: ogólnoakademicki	
Forma studiów: stacjonarne / niestacjonarne (S / N)	
<i>Symbol</i>	<i>Kierunkowe efekty uczenia się</i>
WIEDZA – absolwent zna i rozumie:	
FR2A_W01	w pogłębionym stopniu teorii ekonomii i finansów a także miejsce ekonomii i finansów oraz ich relacje w systemie nauk – w tym prawa i uwarunkowania ekonomii oraz finansów; zaawansowaną metodologię badań w naukach ekonomicznych
FR2A_W02	w pogłębionym stopniu zależności występujące w gospodarce narodowej, narzędzia i instrumenty ekonomiczne stosowane w skali makroekonomicznej (ze szczególnym uwzględnieniem polityki finansowej państwa)
FR2A_W03	w pogłębionym stopniu istotę i rolę krajowych oraz międzynarodowych instytucji ekonomicznych, zwłaszcza finansowych

FR2A_W04	fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji, w tym zasady funkcjonowania systemu bankowego i instytucji centralnych regulujących sektor bankowy (w tym EBC i strefy Euro); teorie i mechanizmy kreacji pieniądza
FR2A_W05	fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji, w tym zasady finansowania rozwoju sektora rolno-żywnościowego i obszarów wiejskich z wykorzystaniem środków publicznych, w tym środków UE
FR2A_W06	fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji, w tym specyfikę finansowania podmiotów gospodarczych w sektorze agrobiznesu, w tym metody zarządzania finansami
FR2A_W07	w pogłębionym stopniu zaawansowane zasady prowadzenia rachunkowości (w tym międzynarodowe standardy rachunkowości)
FR2A_W08	w pogłębionym stopniu zaawansowane metody badań ekonomicznych, w tym zastosowanie metod ekonometrycznych w badaniu zjawisk i procesów ekonomiczno-finansowych
FR2A_W09	fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji, w tym przepisy prawne i czynności związane z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz zasady zarządzania zasobami przedsiębiorstwa (w tym zasobami własności intelektualnej)
	UMIEJĘTNOŚCI – absolwent potrafi:
FR2A_U01	wykorzystywać posiadaną wiedzę - zinterpretować dane i wskaźniki charakteryzujące współczesną gospodarkę oraz na ich podstawie ocenić sytuację społeczno-gospodarczą
FR2A_U02	wykorzystywać posiadaną wiedzę - wybrać i wykorzystać metody i narzędzia do analizy problemów gospodarczych (w szczególności finansowych) w skali mikro-, mezo- i makroekonomicznej oraz diagnozy i prognozowania zjawisk gospodarczych (w tym zastosować modele ekonometryczne oraz zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne)
FR2A_U03	wykorzystywać posiadaną wiedzę - analizować i ocenić prowadzoną politykę finansową państwa oraz stan finansów publicznych w kraju oraz jej znaczenie dla sektora rolno-żywnościowego i obszarów wiejskich
FR2A_U04	wykorzystywać posiadaną wiedzę - zastosować wiedzę z zakresu rachunkowości i zarządzania finansami do podejmowania decyzji gospodarczych ze szczególnym uwzględnieniem przedsiębiorstw agrobiznesu i JST
FR2A_U05	wykorzystywać posiadaną wiedzę - przeprowadzić analizę finansową podmiotu gospodarczego, instytucji i JST oraz udzielić odpowiednich rekomendacji z uwzględnieniem specyfiki sektora rolno-żywnościowego i obszarów wiejskich
FR2A_U06	komunikować się ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców oraz brać udział w debacie-komunikować się i prowadzić dyskusję na tematy specjalistyczne oraz upowszechniać wiedzę ekonomiczno-finansową
FR2A_U07	posługiwać się przynajmniej jednym językiem obcym nowożytnym na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego oraz na poziomie wyższym specjalistyczną terminologią
FR2A_U08	uczyć się w sposób ustawiczny oraz planować rozwój własny i innych osób w tym zakresie
FR2A_U09	stosować podstawowe metody gospodarowania kapitałem ludzkim w przedsiębiorstwie; kierować zespołami; współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych i podejmować wiodącą rolę w zespołach
	KOMPETENCJE SPOŁECZNE – absolwent jest gotów do:
FR2A_K01	współorganizowania i inicjowania działalności na rzecz środowiska społecznego, w tym do propagowania wiedzy ekonomicznej i wykorzystywania jej na potrzeby ogółu społeczeństwa i lokalnych społeczności
FR2A_K02	wypełniania zobowiązań społecznych oraz inicjowania działań na rzecz interesu publicznego, w tym do funkcjonowania w środowisku gospodarki rynkowej oraz propagowania i wdrażania idei przedsiębiorczości
FR2A_K03	odpowiedzialnego pełnienia swojej roli zawodowej z uwzględnieniem zmieniających się potrzeb społecznych, mając świadomość rozwijania dorobku zawodowego, etosu pracy i etycznych zachowań

FR2A_K04	krytycznej oceny posiadanej wiedzy oraz samodzielnie planować oraz realizować własne uczenie się przez całe życie, w tym do ciągłego dokształcania się i podnoszenia kompetencji zawodowych i osobistych
FR2A_K05	uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów, w tym do krytycznej oceny odbieranych treści, formułowania własnych wypowiedzi i ocen oraz do przywództwa i współpracy w grupie w celu rozwiązania określonego problemu

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Aleksandra Łuczak	dr hab./prof. UPP/ Przewodnicząca Rady Programowej Kierunku Studiów <i>finanse i rachunkowość</i>
Rafał Baum	dr hab./prof. UPP/Prodziekan ds. studiów
Karolina Pawlak	dr hab./prof. UPP/ Przewodnicząca Rady Naukowej Dyscypliny <i>Ekonomia i Finanse</i>
Małgorzata Kołodziejczak	dr hab./prof. UPP
Dorota Czerwińska-Kayzer	dr hab./adiunkt
Anna Bieniasz	dr/adiunkt
Małgorzata Dolata	dr/adiunkt
Michał Gazdecki	dr/adiunkt
Małgorzata Just	dr/adiunkt
Włodzimierz Kołodziejczak	dr/adiunkt
Katarzyna Mydlarz	dr/adiunkt
Aldona Standar	dr/adiunkt

Spis treści

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów	3
Prezentacja uczelni	9
Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim	10
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	10
Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 1:	19
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	19
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	29
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	41
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	51
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	58
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	62
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	66
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	73
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	77
Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów	82
Część III. Załączniki	84
Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów	84
Tabela 1. Liczba studentów ocenianego kierunku	84
Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających	107

Prezentacja uczelni

Należy krótko przedstawić aktualne, istotne informacje charakteryzujące uczelnię w powiązaniu z prowadzeniem ocenianego kierunku studiów (rekomendowane co najwyżej 1800 znaków).

Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu (UPP) jest uczelnią o ponad 70-letniej tradycji funkcjonowania jako autonomiczna jednostka, kształcąca corocznie około 7 tysięcy studentów (1800 absolwentów) na sześciu wydziałach oraz 26 kierunkach studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz 10 kierunkach anglojęzycznych Msc³. Studenci Wydziału Ekonomicznego (WE) stanowią ok. 17% ogółu studentów (ponad 1200 studentów na 3 kierunkach studiów, z tego 658 na kierunku *finanse i rachunkowość (FiR)*⁴. Z roku na rok wzrasta atrakcyjność UPP dla zagranicznych studentów, zarówno dla osób, które podejmują studia II stopnia w UPP poprzez rekrutację, jak i z uczelni partnerskich, którzy chcą zrealizować w UPP część studiów w ramach np. programu Erasmus+. Uczelnia kształci także na licznych studiach podyplomowych (28 kierunków). Prowadzone jest również kształcenie w Szkole Doktorskiej. Szeroki jest zakres usług edukacyjnych związanych z uczeniem się przez całe życie (warsztaty, szkolenia, Przyrodniczy Uniwersytet Trzeciego Wieku, Uniwersytet Młodego Przyrodnika). Wydział Ekonomiczny realizuje studia angielskojęzyczne na kierunku *Agri-food economics and trade*, posiada ofertę studiów podyplomowych (jeden kierunek jest obecnie realizowany) oraz kształci 15 doktorantów.

Uczelnia prowadzi szeroką działalność badawczą na rzecz rolnictwa, leśnictwa i gospodarki żywnościowej oraz obszarów wiejskich (podobnie sprofilowany jest WE). Wszystkie wydziały posiadają uprawnienia do nadawania stopnia doktora oraz doktora habilitowanego. Uniwersytet zatrudnia ponad 700 nauczycieli akademickich, w tym 95 z tytułem naukowym profesora. Kadre WE stanowi obecnie 83 nauczycieli akademickich, w tym 25 profesorów i doktorów habilitowanych, a wśród nich 3 z tytułem naukowym profesora.

Zarówno UPP, jak i WE gwarantują dobre warunki studiowania, wysoką jakość kształcenia oraz doświadczoną kadrę akademicką. W UPP funkcjonuje 25 studenckich kół naukowych – z tego 4 na WE. Stale doskonalone programy kształcenia wychodzące naprzeciw potrzebom praktyki gospodarczej, dają absolwentom liczne możliwości na rynku pracy. Na Wydziale Ekonomicznym, od roku akademickiego 2018/2019 uruchomiono studia II stopnia na kierunku finanse i rachunkowość. Uczelnia (i WE) uczestniczy w programach praktyk i staży, wymianie krajowej i międzynarodowej studentów. Absolwenci kierunku *FiR* są doceniani przez pracodawców (przedsiębiorstwa produkcyjne, usługowe i handlowe - zwłaszcza związane z agrobiznesem, instytucje administracji publicznej różnych szczebli, jednostki doradcze, banki i inne instytucje finansowe) oraz prowadzą własne firmy.

---

³ Por. https://puls.edu.pl/sites/default/files/informator_nowa_rekrutacja2023_1.pdf

⁴ Według stanu na 30.11.2023 r.

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

1.1. Powiązanie koncepcji kształcenia z misją i głównymi celami strategicznymi uczelni (przy uwzględnieniu każdego z ocenianych poziomów studiów), oczekiwań formułowanych wobec kandydatów, oferowanych specjalności/specjalizacji.

Wydział Ekonomiczny UPP kształci specjalistów na kierunkach studiów z dziedziny nauk społecznych w dyscyplinie *ekonomia i finanse*, na poziomie odpowiadającym europejskim i światowym standardom nauczania. Wykształcenie to jest uzupełniane unikatową wiedzą z zakresu gospodarki żywnościowej i obszarów wiejskich podnoszącą konkurencyjność absolwentów Wydziału na krajowym i europejskim rynku pracy.

Podlegający ocenie kierunek studiów *finanse i rachunkowość* funkcjonuje od 2008 roku. Realizowana na kierunku koncepcja kształcenia wyrasta i wpisuje się w misję i główne cele strategiczne Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu (UPP) określone w Strategii Rozwoju UPP na lata 2022-2027⁵. W misji UPP za kluczowe uznaje się prowadzenie najwyższej jakości badań naukowych i dydaktyki, w poszanowaniu środowiska naturalnego i zrównoważonego rozwoju. Zakłada się, że UPP jest źródłem wartościowych idei, innowacji oraz praktycznych rozwiązań – podmiotem odpowiadającym na potrzeby współczesnej gospodarki i społeczeństwa poprzez transfer wiedzy, kształcenie wysokiej klasy fachowców i stymulowanie rozwoju przedsiębiorstw. UPP podejmuje „*odpowiedzialną rolę publiczną w kształceniu ludzi samodzielnych, przedsiębiorczych, uczciwych i społecznie aktywnych, którzy wniosą do gospodarki i społeczności zarówno wartości uniwersalne, jak i lokalne*”.

Podstawowym założeniem koncepcji kształcenia na Wydziale Ekonomicznym UPP, jest przekonanie o tym, że współczesny rozwój społeczno-gospodarczy, dokonujący się w warunkach procesów integracyjnych i globalizacyjnych, stwarza zapotrzebowanie na wysoko wykwalifikowaną kadrę zdolną do zwiększenia zdolności konkurencyjnej i innowacyjnej polskiej gospodarki, posiadającą wszechstronną wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne z zakresu nauk ekonomicznych. Istotnym, a zarazem odznaczającym się określoną specyfiką, sektorem gospodarki jest sektor rolno-żywnościowy. Dlatego, mając na uwadze profil Uczelni, powstała idea utworzenia kierunku kształcącego finansistów i księgowych rozumiejących procesy ekonomiczne i finansowe zachodzące w całej gospodarce narodowej, a zarazem posiadających pogłębioną wiedzę w odniesieniu do sektora wytwarzającego żywność. Kierunek *FiR* w UPP w Poznaniu, przez rzadki i unikatowy w skali kraju profil, zapewnia kształcenie i dostępność tego rodzaju kadr dla sektora finansowego, instytucji administracji publicznej oraz przedsiębiorstw w agrobiznesie.

Przyjęta koncepcja kształcenia na kierunku odpowiada jednocześnie celom określonym w Strategii Rozwoju Wydziału Ekonomicznego na lata 2023-2027⁶. Zapisano w niej, że „*wykorzystując najnowsze osiągnięcia naukowe i własne badania, podnosząc innowacyjność metod dydaktycznych oraz rozszerzając zasięg oddziaływania, na Wydziale kształci się studentów z kraju i z zagranicy na najwyższym poziomie teoretycznym, wzbogacając naukę o wiedzę i umiejętności praktyczne. Absolwenci Wydziału posiadają specjalistyczne kwalifikacje, pozwalające sprostać współczesnym wyzwaniom życia społeczno-gospodarczego. Uzyskana wiedza, umiejętności i kompetencje w sposób szczególny predysponują absolwentów Wydziału do pełnienia funkcji kierowniczych w dziedzinach gospodarki związanych z agrobiznesem i administracją publiczną*”. Misja Wydziału w zakresie kształcenia studentów jest realizowana przez cele operacyjne: *Wysoka jakość kształcenia zintegrowanego z nauką i otoczeniem; Aktywny, nowoczesny Wydział, atrakcyjny dla studentów, doktorantów, dydaktyków i naukowców z Europy i Świata; Wszechstronne kształcenie; Umiędzynarodowienie procesu dydaktycznego; Podnoszenie jakości kadr i procesu dydaktycznego oraz Promocja oferty naukowo-dydaktycznej.*

⁵ https://puls.edu.pl/sites/default/files/strategia_2022-2027.pdf

⁶ <https://wes.up.poznan.pl/pl/wydzial/misja-i-strategia-wydzialu>

Studia na kierunku finanse i rachunkowość realizowane są na dwóch poziomach. Dla każdego z nich opracowano odrębną koncepcję kształcenia, jednak w taki sposób, żeby II stopień był rozwinięciem i dopełnieniem kształcenia na I stopniu studiów. Koncepcje te biorą pod uwagę potrzeby rynku edukacyjnego, rynku pracy oraz uwzględniają jednocześnie oczekiwania wobec kandydatów na studia na WE UPP.

Dla I stopnia studiów koncepcja kształcenia oparta została na następujących celach:

1. Wykształcenie absolwenta posiadającego zaawansowaną wiedzę z zakresu ekonomii i finansów, znającego specyfikę i podstawowe mechanizmy funkcjonowania gospodarki, w tym gospodarki żywnościowej.
2. Przekazanie studentowi zaawansowanej wiedzy i ukształtowanie umiejętności identyfikowania, analizowania oraz interpretowania zjawisk i procesów ekonomicznych oraz finansowych, narzędzi polityki gospodarczej oraz ich skutków społeczno-gospodarczych, a także zasad funkcjonowania, zarządzania i finansowania działalności gospodarczej na poziomie mikroekonomicznym.
3. Przygotowanie teoretyczne i metodyczne do prowadzenia badań ekonomicznych w zakresie finansów oraz do kontynuowania kształcenia na studiach II stopnia lub studiach podyplomowych, prowadzonych w kraju i za granicą.
4. Wykształcenie absolwenta posiadającego umiejętności i kompetencje niezbędne do podjęcia pracy zawodowej w charakterze specjalisty lub analityka w zakresie finansów i rachunkowości w przedsiębiorstwach, w tym przedsiębiorstwach sektora rolno-żywnościowego, jednostkach administracji publicznej, a także samodzielnego prowadzenia działalności gospodarczej.
5. Przygotowanie do ciągłego poszerzania zdobytej wiedzy, podnoszenia kompetencji zawodowych i osobistych.

Dla II stopnia na kierunku *FIR* koncepcja kształcenia opiera się na następujących celach:

1. Przekazanie pogłębionej wiedzy z zakresu ekonomii i finansów oraz wiedzy specjalistycznej dotyczącej zasad funkcjonowania i prawidłowości rozwoju sektora rolno-żywnościowego i obszarów wiejskich, z uwzględnieniem celów i narzędzi polityki w tych obszarach.
2. Rozwinięcie wiedzy specjalistycznej i umiejętności dających dobre podstawy do rozpoczęcia pracy zawodowej, w tym na stanowiskach kierowniczych w bankach i instytucjach finansowych, w działach księgowości przedsiębiorstw, jednostkach administracji państwowej, a także do prowadzenia własnej działalności gospodarczej.
3. Pogłębianie wiedzy i umiejętności w zakresie stosowania zaawansowanych metod badawczych (ilościowych i jakościowych) do analizy problemów gospodarczych w skali mikro-, mezo- i makroekonomicznej przez przekazywanie wiedzy w tym zakresie oraz włączanie studentów w badania naukowe prowadzone na Wydziale Ekonomicznym.
4. Przygotowanie studentów do kontynuowania kształcenia w szkołach doktorskich, przyporządkowanych do dyscypliny *ekonomia i finanse*, w kraju i za granicą.
5. Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia, potrzeby uczenia się przez całe życie oraz podnoszenia kompetencji zawodowych i osobistych.

Reasumując, studenci podejmujący studia na kierunku *FIR* zdobywają rzetelne wykształcenie w dziedzinie finansów i rachunkowości, finansów publicznych, finansów przedsiębiorstw, bankowości, ubezpieczeń, analiz finansowych oraz prawnych, rzeczowych i finansowych uwarunkowań działalności gospodarczej. Studia na kierunku *finanse i rachunkowość* to połączenie uniwersalności a jednocześnie unikatowości. Uzyskane wykształcenie jest niedostępne w innych uczelniach o ogólnoeconomicznych profilach kształcenia. Absolwenci otrzymują wartość dodaną w postaci wiedzy finansowej i prawnoksięgowej uwzględniającej specyfikę gospodarki żywnościowej. Rzetelna wiedza i umiejętności zawodowe pozwalają absolwentom sprostać konkurencji na krajowym i europejskim rynku pracy.

Kształceniu kadr, poza studiami I i II stopnia, służyły i służą także uruchomione w 2017 roku studia III stopnia (obecnie nabór odbywa się w ramach Szkoły Doktorskiej) oraz 7 kierunków studiów podyplomowych. W ramach trzech z nich, tj.: *Integracja europejska – Działalność rolnicza i obszary wiejskie* (od roku akademickiego 2000/2001), *Działalność rolnicza w warunkach Wspólnej Polityki*

Rolnej Unii Europejskiej (od r. ak. 2005/2006) oraz *Ubezpieczenia i likwidacja szkód w rolnictwie* (od r. ak. 2019/2020) proces kształcenia ukończyło łącznie ponad 1700 osób. Ponadto w roku akademickim 2021/2022 zrealizowane zostały studia podyplomowe dla doradców rolniczych utworzone na zamówienie Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w ramach poddziałania 2.3 „Wsparcie dla szkolenia doradców”, w ramach działania „Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym i usługi z zakresu zastępstw” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Studia prowadzono na kierunkach: *Ekonomika gospodarstwa rolnego*, *Rolnictwo ekologiczne*, *Rolnictwo* (studia odbywały się w Poznaniu; ukończyło je odpowiednio 20, 40 i 40 absolwentów) oraz *Ekonomika gospodarstwa rolnego* (studia w województwie kujawsko-pomorskim – 40 absolwentów).

Obecnie, w roku akademickim 2023/2024, kontynuowane są najpopularniejsze studia podyplomowe na kierunku *Działalność rolnicza w warunkach Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej*, na których proces kształcenia ukończyło od momentu ich powstania już 760 osób.

1.2. Związek kształcenia z prowadzoną w uczelni działalnością naukową, w tym do głównych kierunków działalności naukowej prowadzonej w uczelni w dyscyplinie/dyscyplinach, do której/których kierunek jest przyporządkowany oraz najważniejszych osiągnięć naukowych uczelni w tym zakresie z ostatnich 5 lat będących wynikiem tej działalności (kategoria naukowa, prestiżowe publikacje, granty, nagrody, awanse naukowe), a także sposobów wykorzystania wyników działalności naukowej w opracowaniu i doskonaleniu programu studiów, jak również w procesie jego realizacji, ze szczególnym uwzględnieniem możliwości zdobywania przez studentów kompetencji badawczych i udziału w badaniach.

Wydział Ekonomiczny UPP podlega ewaluacji jakości działalności naukowej w dyscyplinie *ekonomia i finanse* – kierunek *FiR* jest również przyporządkowany, w dominującym stopniu, do tej dyscypliny. Kształcenie na kierunku *finanse i rachunkowość* jest zatem ściśle związane z działalnością naukową prowadzoną w UPP w zakresie dyscypliny *ekonomia i finanse*, do której kierunek jest przyporządkowany. Jak zapisano w *Strategii rozwoju Wydziału*: „Wydział Ekonomiczny prowadzi badania w dziedzinie nauk społecznych, wzbogaca wiedzę i wnosi nowe wartości do nauki, przy uwzględnieniu zachodzących procesów społeczno-gospodarczych. Pracownicy Wydziału prowadzą badania wnoszące wkład do teorii nauk ekonomicznych, obejmujące zwłaszcza szeroko rozumiany sektor rolno-żywnościowy, obszary wiejskie oraz związane z nimi kwestie zrównoważonego rozwoju. Wspierają pozostałe dziedziny nauk prowadzone w Uniwersytecie Przyrodniczym w Poznaniu”.

Główne kierunki badań Wydziału, obejmują: ekonomiczno-społeczne uwarunkowania funkcjonowania wsi i sektora rolno-żywnościowego w Polsce w warunkach WPR i jej zmian wywołanych procesami globalnymi i regionalnymi; konkurencyjność polskiego sektora rolno-spożywczego na rynkach międzynarodowych; efektywność funkcjonowania podmiotów agrobiznesu; finansowanie sektora rolno-żywnościowego i rozwoju obszarów wiejskich; zrównoważony rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich. Badania realizowane przez poszczególne katedry WE dotyczą skali globalnej, makroekonomicznej, mezoekonomicznej i mikroekonomicznej.

Oprócz wymienionych wcześniej głównych kierunków badań, w zakres prac badawczych Wydziału wchodzi także zagadnienia, do których bezpośrednio nawiązuje program kształcenia na kierunku *FiR*, takie jak m.in.:

- wykorzystanie metod taksonomicznych, ekonometrycznych i decyzyjnych do oceny, modelowania i identyfikacji uwarunkowań zjawisk społeczno-ekonomicznych,
- sytuacja ekonomiczno-finansowa gospodarstw rolnych, przedsiębiorstw przemysłu spożywczego i banków w kontekście ogólnych warunków gospodarczych w Polsce (na tle innych krajów UE),
- badanie rynkowych instrumentów stabilizacji cen i zarządzania ryzykiem w rolnictwie,
- finanse międzynarodowe,
- bezpieczeństwo finansowe banków, JST, gospodarstw domowych,
- kondycja finansów publicznych, finansów UE,
- polityka fiskalna a rozwój sektora rolno-żywnościowego,
- polityka pieniężna a rozwój sektora rolno-żywnościowego,

- finanse Unii Europejskiej w rozwoju regionalnym i lokalnym,
- bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Polsce (krajach UE, na świecie),
- problemy rozwoju obszarów wiejskich po akcesji Polski do UE - wpływ instrumentów Wspólnej Polityki Rolnej na rozwój obszarów wiejskich,
- wycena i rynek nieruchomości,
- wycena aktywów biologicznych w rolnictwie i w gospodarstwach rolnych.

Doświadczenia naukowe oraz wyniki badań zostały wykorzystane w projektowaniu programu kształcenia (dobór kadry i przedmiotów) i znajdują swoje odzwierciedlenie w bieżącej realizacji zajęć dydaktycznych oraz służą doskonaleniu prowadzonej dydaktyki (aktualizacja treści, przedstawianie wyników najnowszych badań itp.). Prowadzenie własnych badań umożliwia pracownikom wyspecjalizowanie się w określonej tematyce i nabycie fachowej i unikatowej wiedzy⁷, co rzutuje również na możliwości zdobywania przez studentów szerszych kompetencji badawczych, zwłaszcza w zakresie realizowanych prac dyplomowych. Prace te są doceniane w ramach różnego rodzaju konkursów – w ostatnich latach kilkanaście prac studentów WE, w tym 6 prac dyplomowych autorstwa studentów z kierunku *FiR* zdobyło nagrody i wyróżnienia. Nagradzane były również referaty prezentowane podczas studenckich konferencji naukowych (por. zał. 4.2.2). Kompetencje badawcze studentów są również poszerzane przez współpracę z pracownikami WE w zakresie działalności publikacyjnej. W ostatnich latach wykładowcy prowadzący zajęcia na Wydziale Ekonomicznym, opublikowali blisko 40 prac naukowych we współautorstwie ze studentami (w tym 19 ze studentami *FiR*) – por. załącznik. 4.1.1. Ważnym elementem rozwojowym, budującym doświadczenie i warsztat młodego naukowca, są również badania studentów WE realizowane w ramach prestiżowych stypendiów oraz konkursów⁸, a także prowadzone w ramach Szkoły Doktorskiej.

Pracownicy Wydziału realizują projekty badawcze i dydaktyczne, co pozwala poszerzać zakres badań, a tym samym daje większe możliwości doskonalenia procesu kształcenia studentów.

Wśród najważniejszych osiągnięć jednostki będących wynikiem prowadzonych badań, w ostatnich pięciu latach, należy wymienić:

- posiadanie kategorii naukowej B+;
- liczne awanse naukowe kadry - 10 stopni dr hab. oraz 9 stopnie dr⁹;
- posiadanie uprawnień w zakresie nadawania stopni naukowych doktora (od 2009; 29 zakończonych przewodów) i doktora habilitowanego (od 2016; 14 zakończonych postępowań) w dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinie *ekonomia*, a obecnie w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie *ekonomia i finanse*;
- przyjęcie na środowiskowe studia doktoranckie ogółem 41 osób, uruchomienie od października 2017 własnych studiów doktoranckich¹⁰, kształcenie (od 2019) 11 studentów w ramach Szkoły Doktorskiej;
- dużą aktywność publikacyjną pracowników, zwłaszcza dynamiczny wzrost liczby publikacji wysoko punktowanych – w latach 2018-2023 opublikowano łącznie 46 monografii naukowych oraz 168 artykułów naukowych z IF (gros z tych publikacji znajduje się w bazie Web of Science oraz Scopus)¹¹;

⁷ Więcej informacji w tabelach charakteryzujących dorobek naukowy i dydaktyczny kadry prowadzącej zajęcia na kierunku (Załącznik nr 2 Wykaz materiałów uzupełniających, Cz. I, p. 4).

⁸ Np. mgr Joanna Łukasiewicz była dwukrotną stypendystką Ministra Edukacji i Nauki, stypendystką Marszałka Województwa, finalistką konkursu "Studencki Nobel".

⁹ Por. Tab. 4.3 w Kryterium 4.

¹⁰ Do roku akademickiego 2014/15 studia doktoranckie realizowano jako Środowiskowe Studia Doktoranckie w ramach porozumienia Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu z Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza, Politechniką Poznańską i Uniwersytetem Przyrodniczym w Poznaniu.

¹¹ Por. Tab. 4.4. w Kryterium 4.

- aktywność pracowników w pozyskiwaniu i realizacji projektów badawczych – w latach 2018-2023 były realizowane łącznie 43 granty, w tym 21 projektów zostało przyznanych przez NCN i NCBiR¹²;
- powoływanie pracowników WE do rad naukowych instytucji badawczych, komitetów naukowych, rad programowych i komitetów redakcyjnych, zespołów eksperckich itp.¹³,
- rozwój współpracy z uczelniami zagranicznymi, co wpływa na wzrost internacjonalizacji procesu dydaktycznego (udział profesorów z zagranicy w zajęciach prowadzonych na studiach polskojęzycznych oraz uruchomienie studiów angielskojęzycznych)¹⁴.

Wydział Ekonomiczny jest organizatorem i współorganizatorem ogólnopolskich i międzynarodowych konferencji¹⁵ oraz seminariów naukowych.

Na sposób realizacji procesu dydaktycznego (a wcześniej konstrukcję efektów uczenia się oraz programu kształcenia) miała wpływ również krajowa i międzynarodowa współpraca naukowa. Doświadczenia i wiedza zdobyte podczas licznych staży naukowych oraz wyniki przeprowadzonych badań są transferowane do prowadzonych przedmiotów i znajdują odzwierciedlenie w treściach prowadzonych wykładów i ćwiczeń. Ponadto, wpływają na dobór tematów prac dyplomowych i opracowanie właściwej metodyki badań. Publikowane prace naukowe stanowią także wsparcie dla dyplomantów w zakresie interpretacji wyników samodzielnie podejmowanych analiz¹⁶.

Również działalność naukowa prowadzona w Uczelni w ramach dyscyplin uzupełniających (*rolnictwo i ogrodnictwo oraz technologia żywności i żywienia*) znajduje odzwierciedlenie i jest

¹² Szczegółowy wykaz projektów zawiera załącznik 1.1.3.

¹³ Przykładowo, prof. W. Poczta jest zastępcą przewodniczącego Komitetu Nauk Ekonomicznych PAN. Prof. dr hab. W. Poczta jest również przewodniczącym, a prof. UPP dr hab. W. Czubak członkiem Rady Naukowej IERIGŻ-PIB. Pracownicy WE uczestniczą w licznych zespołach doradczych i eksperckich pracujących na rzecz władz RP (dziekan W. Poczta jest członkiem Narodowej Rady Rozwoju - gremium doradczego Prezydenta RP), administracji rządowej (głównie MRiRW), samorządowej oraz praktyki gospodarczej i społecznej.

¹⁴ Por. Kryterium 7.

¹⁵ Przykładowo, corocznie Kongres Stowarzyszenia Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu, co dwa lata International Forum on Agri-Food Logistics wraz z Ogólnopolską Konferencją Naukową AGROLOGISTYKA, w 2019 roku XIII International Conference on Nutrition Marketing "Eating consciously or unconsciously. Strategies to influence the consumers' nutrition behaviour on corporate and community levels", w 2022 VI Krajowa Konferencja Naukowa oraz Warsztaty Metodyczne: „Polska droga rozwoju (nie)zrównoważonego. Uwarunkowania i kierunki rozwoju polskiej gospodarki w perspektywie aktualnych wymagań środowiskowych” (w ramach PSEŚIZN) czy ostatnio (10-11 listopada br.) Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt.: „Viability of small farms managed by young farmers under new <<farm-to-fork>> strategy”, która była podsumowaniem projektu badawczego finansowanego w ramach programu Erasmus+.

¹⁶ Jako przykład można podać przedmioty tj.: *Seminarium dyplomowe magisterskie* – prowadzący prof. dr hab. Walenty Poczta odbył staż w lutym 2023 roku w Department of Agricultural and Resource Economics at the University of California Davis (USA); *Teoria wyboru publicznego, Międzynarodowe stosunki gospodarcze* - prowadząca prof. UPP dr hab. E. Kiryluk-Dryjska odbyła 2-letni staż naukowo-badawczy w Departamencie Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu w Auckland (Nowa Zelandia) oraz kilka krótszych staży – np. w ramach realizacji projektu badawczego NCN *Zastosowanie metod ilościowych do przewidywania efektów zmian Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej* (IV.2022 r.) w Federal Institute of Agricultural Economics Rural and Mountain Research w Wiedniu; *Ekonomia międzynarodowa, Biznes międzynarodowy* – kierownik przedmiotów Prof. UPP dr hab. K. Pawlak odbyła staże naukowe w Uniwersytecie Humboldta w Berlinie, Uniwersytecie Kalifornijskim w Berkeley, Uniwersytecie Jiangnan (Chiny), Uniwersytecie Kalifornijskim w Davis (trzykrotnie – ostatnio we wrześniu 2023) oraz w Czech University of Life Sciences Prague (04-05. 2023); *Matematyka dla ekonomistów* – prowadząca Prof. UPP dr hab. Aleksandra Łuczak odbyła staż na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu w Perugii; *Ekonomia integracji europejskiej* – wykładowca prof. UPP dr hab. W. Czubak odbył szereg wyjazdów do Parlamentu Europejskiego oraz staży dydaktycznych w ramach programu Erasmus+ (np. University of Agricultural Sciences and Veterinary Medicine USAMV w Cluj-Napoca, Rumunia czy w Slovak University of Agriculture in Nitra, Faculty of Economics and Management, Słowacja) a nabyte doświadczenie wykorzystuje podnosząc innowacyjność metod dydaktycznych w trakcie prowadzonych zajęć; *Ekonomika gospodarki żywnościowej oraz Ekonomia rozwoju* – kierownik przedmiotu prof. UPP dr hab. Agnieszka Baer-Nawrocka odbyła w maju 2022 r. staż naukowy w Federal Institute of Agricultural Economics, Rural and Mountain Research w Austrii; *Makroekonomia* – prowadząca prof. UPP dr hab. Joanna Wiśniewska-Paluszak odbyła w roku ak. 2022/23 staż naukowy pn. „An introduction to behavioural economics” w Agricultural University of Athens (Grecja) oraz 2-miesięczny staż dydaktyczny w Qinghai Nationalities University (Chiny); *Dialog i negocjacje w zakresie finansów* - dr Olga Grabowska-Chenczke staże w Berlin Mobile Brain/Body Imaging Lab (BeMoBIL), Niemcy (sierpień 2023) oraz w University of Twente, Enschede, Holandia (wrzesień 2023); *Matematyka finansowa* - dr Izabela Kurzawa w University of Milan-Bicocca we Włoszech (03-04.2023r.). Pełną charakterystykę kadry zawarto w Załączniku nr 2 - Wykaz materiałów uzupełniających, Cz. I, p. 4.

przydatna w procesie dydaktycznym na kierunku *FiR*, z uwagi na jego wyprofilowanie w kierunku sektora rolno-żywnościowego.

Podsumowując, WE UPP wykorzystuje wyniki prowadzonej działalności naukowo-badawczej do wzbogacenia treści kształcenia w ramach studiów I i II stopnia, studiów podyplomowych i innych form kształcenia, nawiązując wprost do założeń w tym zakresie zawartych w Strategii Rozwoju Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu na lata 2022-2027.

1.3. Zgodność koncepcji kształcenia z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz rynku pracy, rola i znaczenia interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie opracowania koncepcji kształcenia i jej doskonalenia.

Ponieważ oczekiwania otoczenia społeczno-gospodarczego oraz rynku pracy ulegają ciągłym zmianom, program kształcenia na kierunku *FiR*, jest rezultatem stałych kontaktów i współpracy z interesariuszami Wydziału: wewnętrznymi (studenci z Konwentu Samorządu Studenckiego UPP i Samorządu Studenckiego Wydziału Ekonomicznego oraz pracownicy) i zewnętrznymi (absolwenci i przedstawiciele rynku pracy). W trakcie opracowywania aktualnie obowiązującego programu studiów prowadzone były dyskusje w ramach Kierunkowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, a od 11.10.2019 Rady Programowej Kierunku Studiów *FiR*¹⁷. Kontakt z interesariuszami wewnętrznymi, pozwalający diagnozować bieżące potrzeby dotyczące kształcenia na kierunku, zapewniają systematyczne spotkania starostów poszczególnych lat studiów oraz Kierowników Katedr z Dziekanem i Prodziekanami Wydziału, a także udział przedstawicieli studentów i praktyki gospodarczej w Radzie Programowej Kierunku Studiów. Ponadto, w ramach Uczelnianego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia (USZiDJK), po każdym zakończonym semestrze, studenci dokonują oceny wszystkich zajęć dydaktycznych, a bezpośrednio po ukończeniu studiów – ich całościowej oceny. Konstrukcja programu kształcenia i jego zmiany były i są również konsultowane z interesariuszami zewnętrznymi WE¹⁸. Podczas spotkań z interesariuszami rozmawiano o zmieniającej się sytuacji na rynku pracy, doskonaleniu sylwetki absolwenta i dostosowywaniu profilu kształcenia do oczekiwań pracodawców. Wypracowane w ramach dyskusji sugestie i postulaty posłużyły doskonaleniu oferty dydaktycznej (zwłaszcza w aspektach praktycznych – praktyki, programy stażowe, itp.) ale były również inspiracją dla podjęcia działań związanych z uruchomieniem studiów II stopnia na kierunku *FiR* w 2018 r.

W zakresie kształtowania i doskonalenia koncepcji kształcenia Uczelnia korzysta również z pomocy ekspertów zewnętrznych. Aktualnie trwa przegląd i doskonalenie procedur uczelnianych dotyczących jakości kształcenia. Uniwersytet zamówił specjalistyczną usługę obejmującą audyt prawodawstwa wewnętrznego dotyczącego prowadzenia dydaktyki, doradztwo w zakresie zarządzania dydaktyką i jakością kształcenia oraz opracowanie procedur i polityki zapewnienia jakości kształcenia¹⁹.

Reasumując, WE UPP czyni wszelkie możliwe starania, aby dostosowywać ofertę studiów wyższych do potrzeb rynku pracy i rozwoju społeczeństwa, wdrażając tym samym kolejne cele Strategii Rozwoju UPP na lata 2022-2027 oraz realizując jednocześnie politykę Uczelni w zakresie jakości kształcenia.

1.4. Sylwetki absolwenta, przewidywane miejsca zatrudnienia absolwentów.

---

¹⁷ Zarządzenie nr 129/2019 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 11 października 2019 roku

¹⁸ Spotkania z interesariuszami miały i mają charakter cykliczny (3.07.2013, 27.10.2014, 3.06.2016 i 17.02.2017 r.) a obecnie realizowane są w ramach ich udziału w Radzie Programowej Kierunku Studiów. Ponadto WE podpisał 13 umów o współpracy z podmiotami z praktyki gospodarczej (<https://wes.up.poznan.pl/pl/wspolpraca/przedsiębiorstwa>), w blisko 100 przedsiębiorstwach studenci realizują corocznie praktyki zawodowe przewidziane w programie studiów, a w ponad 200 podmiotach i instytucjach krajowych i zagranicznych odbyli staże w ramach projektu *Studiujesz?-Praktykuj* (2016-18 oraz 2018-20) oraz w programie *Najlepsi z natury! Zintegrowany Program Rozwoju Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu* (w latach 2018- 2023).

¹⁹ Więcej informacji na ten temat – zob. opis Kryterium 10.

Jak wcześniej wspomniano i co wynika z profilu UPP, absolwenci Wydziału posiadają specjalistyczne i niszowe kwalifikacje, pozwalające sprostać wyzwaniom życia społeczno-gospodarczego.

Absolwent studiów I stopnia na kierunku *finanse i rachunkowość* posiada podstawową wiedzę ekonomiczną oraz zaawansowaną wiedzę w zakresie finansów i rachunkowości. Jest przygotowany do wykonywania zawodu finansisty i księgowego – specjalisty/analityka w tym zakresie w przedsiębiorstwach, w tym zwłaszcza w podmiotach sektora rolno-żywnościowego, jednostkach administracji publicznej, organizacjach i instytucjach (publicznych i pozarządowych) – głównie na stanowiskach operacyjnych – w kraju i za granicą. Dysponuje również niezbędną wiedzą i umiejętnościami do samodzielnego prowadzenia działalności gospodarczej. Potrafi wykonywać analizy dostępnych lub tworzonych informacji wspierających podejmowanie racjonalnych decyzji osadzonych w zakresie nauk społecznych w dyscyplinie *ekonomia i finanse*. Posiada zdolność swobodnego poruszania się w europejskiej przestrzeni społeczno-gospodarczej, zna język obcy na poziomie biegłości B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy. Absolwent jest przygotowany do podjęcia kształcenia na studiach drugiego stopnia lub studiach podyplomowych.

Absolwenci studiów II stopnia na kierunku *FiR* posiadają wszechstronną wiedzę ekonomiczną, pogłębioną wiedzę z zakresu finansów i rachunkowości oraz wiedzę specjalistyczną dotyczącą zasad funkcjonowania i prawidłowości rozwoju sektora rolno-żywnościowego i obszarów wiejskich, gospodarowania zasobami finansowymi, ludzkimi i materialnymi, polityki rolno-żywnościowej, polityki ekonomiczno-społecznej oraz prawa finansowego i gospodarczego. Studenci zdobywają umiejętności wykorzystywania metod analitycznych do badania oraz modelowania zjawisk i procesów gospodarczych w skali mikro-, mezo- i makroekonomicznej. Absolwenci kierunku są zdolni do opracowywania projektów, świadczenia usług doradczych oraz podejmowania racjonalnych decyzji związanych z pozyskiwaniem i wykorzystywaniem zasobów finansowych i materialnych przez podmioty sektora prywatnego i publicznego – w kraju i za granicą. Są przygotowani do pracy we wszystkich instytucjach, organizacjach gospodarczych i przedsiębiorstwach, w tym przede wszystkim związanych z gospodarką żywnościową, jak również w administracji lokalnej i centralnej. Mogą pełnić zarówno funkcje kierownicze, jak i wykonawcze w wymienionych jednostkach. Szczególnie predysponowani są do pracy na samodzielnych stanowiskach w bankach i instytucjach finansowych, agencjach płatniczych, doradztwie finansowym, w biurach rachunkowych, firmach ubezpieczeniowych, w działach księgowości przedsiębiorstw. Profil kształcenia umożliwia absolwentom podjęcie pracy w różnych sektorach gospodarki narodowej (również w przemyśle czy handlu), jak również prowadzenie własnej działalności gospodarczej. Ukończenie studiów II stopnia na kierunku *FiR* umożliwia również kontynuowanie kształcenia w Szkole Doktorskiej.

1.5. Cechy wyróżniające koncepcję kształcenia oraz wykorzystane wzorce krajowe lub międzynarodowe.

Proces dydaktyczny w ramach kierunku *finanse i rachunkowość* jest skoncentrowany na przekazaniu wiedzy dostępnej w każdej uczelni ekonomicznej kształcącej finansistów i księgowych oraz wyposażeniu studentów w dodatkowe umiejętności i kwalifikacje o charakterze wartości dodanej. O unikatowości kierunku *FiR* prowadzonego na UPP decyduje przede wszystkim to, że, studenci nabywają zasób wiadomości, których nie mogą uzyskać na uczelniach niesprofilowanych. Oceniany kierunek studiów wyposaża studentów w wiedzę i kompetencje niezbędne na rynku pracy w sektorze rolno-żywnościowym w zakresie problematyki produkcyjnej i ekonomicznej sektora żywnościowego jako całości, polityki UE i integracji w sektorze rolnym (WPR), funduszy unijnych i finansowania projektów gospodarczych w agrobiznesie, zagadnień globalizacji w zakresie biznesu oraz rynku i handlu produktami rolno-żywnościowymi (w tym handlu międzynarodowego), rachunkowości, ekonomii i finansowania gospodarstw rolnych oraz przedsiębiorstw agrobiznesu, analizy finansowej JST, programowania rozwoju regionalnego, ekonomii i finansowania ochrony środowiska, prawa rolnego i żywnościowego oraz ubezpieczeń w gospodarce żywnościowej.

Współczesny sektor rolno-żywnościowy i obszary wiejskie wymagają także od specjalistów znajomości problematyki zagadnień społecznych i cywilizacyjnych. W znajomość tych zagadnień

również wyposażeni są absolwenci *FiR* na WE UPP. Do tego przyczynia się realizacja zajęć z takich przedmiotów jak gospodarowanie kapitałem ludzkim, społeczna odpowiedzialność w agrobiznesie, etykieta i wielokulturowość w biznesie czy dialog i negocjacje w zakresie finansów.

Ważną rolę w procesie kształcenia odgrywa wykorzystanie wzorców krajowych i międzynarodowych. Odbywa się to przede wszystkim przez włączenie do współpracy w zakresie prowadzonych zajęć kilkunastu profesorów z zagranicy²⁰, a także rozwój systemu praktyk oraz staży krajowych i zagranicznych. Uczestnictwo studentów w tego typu stażach rozwija zarówno ich umiejętności praktyczne, jak i kompetencje społeczne przyszłych absolwentów.

Studentom umożliwia się udział i organizację licznych wydarzeń na UPP, dzięki czemu zdobywają oni przydatne umiejętności oraz kompetencje „miękkie” - uczą się dzięki nim np. planowania, pracy w zespole i współpracy, kreatywności, komunikatywności. Ponadto Wydział stwarza studentom możliwości partycypacji w różnorodnych warsztatach krajowych i międzynarodowych oraz w pracach i konferencjach naukowych (np. w ramach kół naukowych czy współpracy z wykładowcami), co jest dopełnieniem procesu dydaktycznego, pozwalającym poszerzenie wiedzy zarówno praktycznej, jak i teoretycznej.

Kształcenie kadry wyposażonej w tego rodzaju wiedzę i umiejętności niewątpliwie wyróżnia w skali kraju profil kształcenia realizowany na kierunku *finanse i rachunkowość* na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu.

1.6. Kluczowe kierunkowe efekty uczenia się, z ukazaniem ich związku z koncepcją, poziomem oraz profilem studiów, a także z dyscypliną/dyscyplinami, do której/których kierunku jest przyporządkowany.

Programy studiów na kierunku *FiR* oraz odnoszące się do nich kierunkowe efekty uczenia się prowadzą do zdobycia przez studentów wiedzy i umiejętności w zakresie finansów, rachunkowości oraz teorii ekonomii, odniesionej do sektora rolno-żywnościowego oraz jednostek samorządu terytorialnego. Rola agrobiznesu i obszarów wiejskich w polskiej gospodarce oraz przestrzeni publicznej jest znacząca i rosnąca w ostatnich latach. W przemyśle spożywczym działa ponad 1/5 wszystkich przedsiębiorstw. Generuje on 16% produkcji sprzedanej całego przemysłu, zatrudnia 20% wszystkich zatrudnionych w przemyśle i ponad 20% zatrudnionych w przetwórstwie przemysłowym. Gospodarstwa rolne objęte są wieloma programami pomocowymi w ramach Wspólnej Polityki Rolnej. Podobnie jednostki samorządu terytorialnego realizują szereg zadań własnych oraz zleconych przez państwo, wykonując jednocześnie inwestycje finansowane w dużej mierze ze środków UE. Wszystkie te aspekty przyczyniają się do generowania zapotrzebowania na wysoko wykwalifikowaną kadrę, znającą zarówno teoretyczny i praktyczny warsztat związany z finansami i rachunkowością, jak i specyfikę branży spożywczej, rolnictwa oraz samorządności.

Kierunkowe efekty uczenia się dla kierunku *FiR* na studiach I i II stopnia odpowiadają opisowi efektów uwzględniającemu charakterystyki drugiego stopnia dla kwalifikacji na poziomie odpowiednio 6 lub 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji. Zakres merytoryczny kierunkowych efektów uczenia się jest ściśle powiązany z dziedziną nauk społecznych, dyscypliną *ekonomia i finanse*, w której umocowana jest koncepcja kształcenia na poszczególnych poziomach studiów i problematyki badawczej WE.

W tabelach 1.1. i 1.2. ukazano związek kierunkowych efektów uczenia się z koncepcją kształcenia na studiach I i II stopnia kierunku *FiR*.

Tab. 1.1. Powiązanie kierunkowych efektów uczenia się z koncepcją kształcenia – studia I stopnia

Cele wyznaczające koncepcję kształcenia	Symbol kierunkowych efektów uczenia się
Wykształcenie absolwenta posiadającego zaawansowaną wiedzę z zakresu ekonomii i finansów, znającego specyfikę i podstawowe mechanizmy funkcjonowania gospodarki, w tym gospodarki żywnościowej.	FR1A_W01, FRA_W02

²⁰ Por. Załącznik 2, pkt 2.Obsada zajęć oraz pkt. 4. Charakterystyka nauczycieli akademickich...

Przekazanie studentowi zaawansowanej wiedzy i ukształtowanie umiejętności identyfikowania, analizowania oraz interpretowania zjawisk i procesów ekonomicznych oraz finansowych, narzędzi polityki gospodarczej oraz ich skutków społeczno-gospodarczych, a także zasad funkcjonowania, zarządzania i finansowania działalności gospodarczej na poziomie mikroekonomicznym.	FR1A_W03, FR1A_W04, FR1A_W05, FR1A_W06, FR1A_W07, FR1A_W09, FR1A_U01, FR1A_U02
Przygotowanie teoretyczne i metodyczne do prowadzenia badań ekonomicznych w zakresie finansów oraz do kontynuowania kształcenia na studiach II stopnia lub studiach podyplomowych, prowadzonych w kraju i za granicą.	FR1A_W08, FR1A_U07, FR1A_U08, FR1A_U09
Wykształcenie absolwenta posiadającego umiejętności i kompetencje niezbędne do podjęcia pracy zawodowej w charakterze specjalisty/analityka w zakresie finansów i rachunkowości w przedsiębiorstwach, w tym przedsiębiorstwach sektora rolno-żywnościowego, jednostkach administracji publicznej, a także samodzielnego prowadzenia działalności gospodarczej.	FR1A_U03, FR1A_U04, FR1A_U05, FR1A_U06, FR1A_K01, FR1A_K02, FR1A_K03, FR1A_K05
Przygotowanie do ciągłego poszerzania zdobytej wiedzy, podnoszenia kompetencji zawodowych i osobistych.	FR1A_U10, FR1A_U11, FR1A_K04

Tab. 1.2. Powiązanie kierunkowych efektów kształcenia z koncepcją kształcenia – studia II stopnia

Cele wyznaczające koncepcję kształcenia	Symbol kierunkowych efektów uczenia się
Przekazanie pogłębionej wiedzy z zakresu ekonomii i finansów oraz wiedzy specjalistycznej dotyczącej zasad funkcjonowania i prawidłowości rozwoju sektora rolno-żywnościowego i obszarów wiejskich, z uwzględnieniem celów i narzędzi polityki w tych obszarach.	FR2A_W01, FR2A_W02
Rozwinięcie wiedzy specjalistycznej i umiejętności dających dobre podstawy do rozpoczęcia pracy zawodowej, w tym na stanowiskach kierowniczych w bankach i instytucjach finansowych, w działach księgowości przedsiębiorstw, jednostkach administracji państwowej, a także do prowadzenia własnej działalności gospodarczej.	FR2A_W03, FR2A_W04, FR2A_W05, FR2A_W06, FR2A_W07, FR2A_W09, FR2A_U03, FR2A_U04, FR2A_U05, FR2A_U09, FR2A_K01, FR2A_K02, FR2A_K03
Pogłębianie wiedzy i umiejętności w zakresie stosowania adekwatnych metod badawczych (ilościowych i jakościowych) do analizy problemów gospodarczych w skali mikro-, mezo- i makroekonomicznej przez przekazywanie wiedzy w tym zakresie oraz włączanie studentów w badania naukowe prowadzone na Wydziale Ekonomicznym.	FR2A_W08, FR2A_U01, FR2A_U02
Przygotowanie studentów do kontynuowania kształcenia w szkołach doktorskich, przyporządkowanych do dyscypliny ekonomia i finanse, w kraju i za granicą.	FR2A_U06, FR2A_U07, FR2A_K05
Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia, potrzeby uczenia się przez całe życie oraz podnoszenia kompetencji zawodowych i osobistych.	FR2A_U08, FR2A_K04

Rozwinięcie kierunkowych efektów uczenia się znajduje swoje odzwierciedlenie w treściach prowadzonych przedmiotów w ramach wszystkich dyscyplin, do których kierunek *finanse i rachunkowość* został przyporządkowany²¹. Spis wszystkich przedmiotów, uporządkowanych według dyscyplin, przedstawiono w tabeli 4 znajdującej się w części III Raportu, a sylabusy poszczególnych przedmiotów w załączniku 1.6.1. Sylabusy.

Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

²¹ Przykład rozwinięcia przedstawiono w tab. 2.1. i 2.2. w p. 2.1. Raportu.

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	BRAK	NIE DOTYCZY

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 1:

Wydział otrzymał w poprzedniej ocenie programowej dla kierunku *finanse i rachunkowość* w ramach kryterium 1. *Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni* ocenę spełnienia „w pełni”. Niezależnie od pozytywnej opinii PKA na temat zgodności koncepcji kształcenia na kierunku ze strategią rozwoju UPP, w całym okresie od ostatniej akredytacji koncepcja kształcenia podlegała monitoringowi w ramach UPSWiN (coroczne raporty z funkcjonowania systemu zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku studiów *finanse i rachunkowość*²²) oraz ciągłemu procesowi weryfikacji i doskonalenia.

I tak, najpierw program studiów na kierunku *finanse i rachunkowość*, od roku akademickiego 2019/2020, dostosowano do wymagań ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Uchwała nr 332/2019 Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 3 lipca 2019 r.). Później, zgodnie z zaleceniami wewnętrznymi z maja 2021 r., w planie studiów dla I stopnia FiR uwzględniono nowe zasady dotyczące zajęć ogólnouczelnianych (zmiana godzin i sposobu zaliczenia języka obcego) wymienione w załączniku nr 2 uchwały nr 43/2021 Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 28 kwietnia 2021 roku w sprawie zasad tworzenia programów studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich. Kolejnym przykładem doskonalenia koncepcji nauczania może być modyfikacja programu kształcenia wprowadzona od roku akademickiego 2021/22 r. Zmiany wprowadzono w związku zaleceniami Zespołu PKA przekazanymi podczas podsumowania wizytacji w grudniu 2020 r., w związku z oceną programową na kierunku *ekonomia*. W efektach uczenia się zawartych w programach studiów I i II stopnia na kierunku *FiR* wprowadzono wtedy dodatkowe zwroty i wyrażenia, które w pełniejszy sposób upodabniają je do zapisów występujących w charakterystykach drugiego stopnia dla kwalifikacji na poziomie odpowiednio 6 lub 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji. W programie studiów dla kierunku *FiR* dokonano dodatkowo również zmiany sekwencji trzech przedmiotów oraz uzupełniono treści programowe przedmiotu *Introduction to marketing* (Uchwała nr 45/2021 Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 26 maja 2021 roku w sprawie ustalenia programu studiów na kierunku *Finanse i rachunkowość* dla cyklu kształcenia rozpoczynającego się od roku akademickiego 2021/2022).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

2.1. *Dobór kluczowych treści kształcenia, w tym treści związanych z wynikami działalności naukowej uczelni w dyscyplinie/dyscyplinach, do której/których jest przyporządkowany kierunek oraz w zakresie znajomości języków obcych, ze wskazaniem przykładowych powiązań treści kształcenia z kierunkowymi efektami uczenia się oraz dyscypliną/dyscyplinami, do której/których kierunek jest przyporządkowany,*

W 2018 roku utworzono studia II stopnia na kierunku *finanse i rachunkowość*. Opracowano całkowicie nowy program kształcenia – efekty kształcenia oraz plan studiów (Uchwały Rady Wydziału

²² W jego ramach dokonuje się oceny programu studiów, procesu kształcenia i dyplomowania oraz analizuje się wyniki monitoringu losów zawodowych absolwentów – zob. <https://wes.up.poznan.pl/pl/wydzial/raporty-dziekana-z-funkcjonowania-systemu-jakosci-ksztalcenia>

Ekonomiczno-Społeczny nr 58/IV/2018, 59/IV/2018 oraz 60/IV/2018 z dnia 23 lutego 2018). Natomiast na I stopniu kierunku Finanse i rachunkowość w roku akademickim 2017/18 (uchwały Rady Wydziału z maja 2017 r. nr 28/IV/2017 oraz 29/IV/2017) wprowadzono modyfikacje planów studiów polegające na wprowadzeniu przedmiotów w języku obcym. Modyfikacja podążyła za zaleceniami zespołu oceniającego PKA, który wizytując kierunek *finanse i rachunkowość*, wskazał, że już na studiach I stopnia w programie kształcenia powinno się uwzględnić przynajmniej jeden przedmiot realizowany i zaliczany w języku obcym.

Od roku akademickiego 2018/19 wprowadzono kolejne modyfikacje programów kształcenia - dokonano zmiany efektów kształcenia oraz planu i programu studiów na kierunku *finanse i rachunkowość* na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych (studia I stopnia) (Uchwały Rady Wydziału Ekonomiczno-Społeczny nr 56/IV/2018 oraz 57/IV/2018 z dnia 23 lutego 2018). Wprowadzono nowe przedmioty oraz zmiany sekwencji przedmiotów²³. Wprowadzono też nowy przedmiot w języku angielskim *Economic problems in English (basics)*, który uwzględnił zalecenia PKA.

Natomiast od roku akademickiego 2019/20 wprowadzono modyfikacje, które dotyczą uzupełnienia efektów uczenia się zawartych w Uchwale nr 332/2019 Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 3 lipca 2019 r. w sprawie: dostosowania programu studiów na kierunku *finanse i rachunkowość*²⁴, rozpoczynających się od roku akademickiego 2019/2020, do wymagań ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (z późn. zm. – uchwała zmieniona Uchwałą nr 422/2020 Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 24 czerwca 2020 r.²⁵). Doprecyzowano też nazwy kilku przedmiotów na I i II stopniu kierunku *finanse i rachunkowość*²⁶.

W 2021 roku wprowadzono modyfikacje, które dotyczą uzupełnienia efektów uczenia się zawartych w Uchwale nr 332/2019 Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 3 lipca 2019 r. w sprawie: dostosowania programu studiów na kierunku *finanse i rachunkowość*, rozpoczynających się od roku akademickiego 2019/2020, do wymagań ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (z późn. zm. – uchwała zmieniona Uchwałą nr 422/2020 Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 24 czerwca 2020 r.). Wprowadzono dodatkowe zwroty i wyrażenia zawarte w charakterystykach drugiego stopnia dla kwalifikacji na poziomie odpowiednio 6 lub 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Załącznik do Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji; Dz. U., poz. 2218). Te zmiany miały wyłącznie charakter semantyczny i nie wpływały na zakres merytoryczny poszczególnych kierunkowych efektów uczenia się.

W wyniku realizacji przez WE modułu ogólnouczelnianego *Ekonomia i Rachunkowość w Agrobiznesie* zakupiono specjalistyczne oprogramowanie iBiznesPlan Max, co umożliwiło poszerzenie pod kątem praktycznym, zakresu i treści trzech przedmiotów na studiach I stopnia na kierunku *FiR: Fundusze UE dla rolnictwa i obszarów wiejskich, Systemy informatyczne w rachunkowości oraz Biznesplan*²⁷.

Realizowany obecnie program kształcenia na kierunku *finanse i rachunkowość* dla studiów I i II stopnia przygotowano w oparciu o Uchwałę nr 43/2021 Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 28 kwietnia 2021 roku w sprawie zasad tworzenia programów studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich²⁸. Przygotowany według w/w wytycznych

---

²³ Szczegółowe zmiany jakie wprowadzono opisuje *Raport z funkcjonowania systemu zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku studiów finanse i rachunkowość z 2018/2019* upubliczniony na stronie wydziałowej https://wes.up.poznan.pl/sites/default/files/u90/2018_19_Raport%20roczny%20FiR-1.pdf

²⁴ <https://puls.edu.pl/sites/default/files/uchwaly-2016-2020/332.pdf>

²⁵ <https://puls.edu.pl/sites/default/files/uchwaly-2020/422.pdf>

²⁶ Szczegółowe zmiany nazw przedmiotów opisuje *Raport z funkcjonowania systemu zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku studiów finanse i rachunkowość z 2019/2020* – por: https://wes.up.poznan.pl/sites/default/files/u90/2020_Raport_roczny%20WE%20FiR%20wys%C5%82ane.pdf

²⁷ Por. Zarządzenie nr 101/2020 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 8 lipca 2020 roku w sprawie utworzenia na Wydziale Ekonomiczno-Społecznym kursu dokształcającego „Ekonomia i rachunkowość w agrobiznesie” w ramach projektu: Zintegrowany Program Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu na rzecz Innowacyjnej Wielkopolski.

²⁸ https://intranet.up.poznan.pl/pracownik/sites/default/files/repozytorium/uchwala_43.pdf

program studiów I i II stopnia został pozytywnie zaopiniowany i poparty Uchwałami nr 11/II/2021 i 12/II/2021 Rady Programowej Kierunku Studiów *Finanse i rachunkowość* z dnia 5 maja 2021 w sprawie: wprowadzenia zmian w programie studiów na kierunku *finanse i rachunkowość* od roku akademickiego 2021/22 a następnie zatwierdzony Uchwałą nr 45/2021 Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 26 maja 2021 roku w sprawie ustalenia programu studiów na kierunku *finanse i rachunkowość* dla cyklu kształcenia rozpoczynającego się od roku akademickiego 2021/2022²⁹.

W związku z powyższym, w bieżącym roku akademickim 2023/2024 studenci wszystkich lat studiów stacjonarnych i niestacjonarnych I stopnia oraz II stopnia realizują program studiów według planu obowiązującego od roku akademickiego 2021/2022 (Załącznik 2.1.1 i Załącznik 2.1.2).

W celu zapewnienia osiągnięcia wszystkich kierunkowych efektów kształcenia, szczególną uwagę zwrócono na organizację procesu kształcenia. Założono, że program studiów powinien zapewnić wystarczającą liczbę godzin zajęć właściwych dla kierunku *finanse i rachunkowość*, przy jednoczesnym wykorzystaniu potencjału dydaktycznego i naukowego kadry. Przy kształtowaniu programu studiów zwracano uwagę na sekwencję przedmiotów (logiczne rozłożenie treści programowych w poszczególnych semestrach). Dla każdego przedmiotu zwracano uwagę na spójność treści programowych z efektami uczenia się przedmiotu w zakresie zarówno wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. W sylabusach, zawierających odniesienia do efektów kierunkowych, przez treści kształcenia, wykazano realizację poszczególnych efektów uczenia się i sposób ich weryfikacji. Opracowano wytyczne dotyczące realizacji i nadzoru nad praktykami studenckimi.

Wszystkie zaplanowane w ramach procesu dydaktycznego efekty uczenia się mają pełne umocowanie w prowadzonych na Wydziale badaniach w wiodącej dyscyplinie *ekonomia i finanse* oraz w dyscyplinach uzupełniających. Jak wcześniej wspomniano, uporządkowanie poszczególnych przedmiotów według dyscyplin naukowych, do których zostały przypisane zawiera tabela. 4 w części III Raportu, a realizowane w ich ramach treści przedmiotów w powiązaniu z kierunkowymi efektami uczenia się zawierają sylabusy (Załącznik 1.6.1. Sylabusy). Ponadto zapewniona została zgodność programu studiów z misją oraz strategią Uczelni i Wydziału.

Przykładowe powiązanie treści przedmiotów z kierunkowymi efektami uczenia się i badaniami naukowymi przedstawiono w tabeli 2.1. i 2.2.

Tabela 2.1. Przykładowe powiązanie treści uczenia się i badaniami naukowymi – studia I stopnia

Nazwa przedmiotu/modułu (zgodna z zatwierdzonym programem studiów na kierunku)		
Finanse publiczne		
ZAKŁADANE EFEKTY UCZENIA SIĘ PRZEDMIOTU/MODUŁU		Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza	E1 zna rolę i funkcjonowanie finansów publicznych E2 zna rolę i mechanizmy funkcjonowania finansów samorządowych	FR1A_W01 FR1A_W06
Umiejętności	E3 – potrafi posługiwać się terminologią z zakresu finansów publicznych E4 – potrafi dokonać analizy finansowej budżetu państwa i jednostki samorządu terytorialnego E5 – rozumie przyczyny i skutki oraz mechanizmy powstawania deficytu i długu publicznego	FR1A_U01 FR1A_U03 FR1A_U08
Kompetencje społeczne	E6 – rozumie potrzebę doksztalcenia się w zakresie finansów publicznych E7 – jest gotów pracować indywidualnie i w zespole E8 – jest gotów do publicznej prezentacji wiedzy i poglądów	FR1A_K04 FR1A_K05

²⁹ Załącznik nr 2 - Wykaz materiałów uzupełniających, Część I, p. 1. Program studiów dla kierunku studiów...
<https://intranet.up.poznan.pl/pracownik/sites/default/files/repozytorium/45.pdf>

TREŚCI KSZTAŁCENIA

Wykład: Podstawy teorii finansów publicznych. Budżet państwa. Finanse jednostek samorządu terytorialnego, wskaźniki do oceny sytuacji finansowej JST. Dochody publiczne. Wydatki publiczne, deficyt budżetowy i dług publiczny. Wydatki publiczne a polityka gospodarcza i społeczna. Finanse Unii Europejskiej.

Ćwiczenia: Źródła informacji o stanie finansów publicznych w system finansów publicznych w Polsce. System podatkowy w Polsce i w wybranych państwach. Dochody i wydatki budżetu państwa w Polsce. Gospodarka budżetowa JST w Polsce. Sytuacja finansowa JST w Polsce. Wielkość i struktura długu publicznego w Polsce i w wybranych państwach. Budżet środków Unii Europejskiej.

Badania naukowe- wybrane publikacje:

1. Kozera A., Standar A., Genstwa N. (2023): Are Most Polluted Regions Most Active in Energy Transition Processes? A Case Study of Polish Regions Acquiring EU Funds for Local Investments in Renewable Energy Sources. *Energies*, 16(22), 7655; <https://doi.org/10.3390/en16227655> (IF=3,2).
2. Kozera A., Satoła Ł., Standar A., Dworakowska-Raj M. (2022): Regional diversity of low-carbon investment support from EU funds in the 2014-2020 financial perspective based on the example of Polish municipalities, *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, vol. 168, DOI: 10.1016/j.rser.2022.112863 (IF=15,9)
3. Kozera A., Dworakowska-Raj M., Standar A., (2021): Role of local investments in creating rural development in Poland, *Energies*, vol. 14 (iss. 4), art. no. 1748, <https://doi.org/10.3390/en14061748> (IF=3,2).
4. Kozera A., Standar A., Satoła Ł. (2021): Managing rural areas in the context of the growing debt of Polish local government units, *Agriculture-Basel*, vol. 10 (iss. 9), art. 376 9, <https://doi.org/10.3390/agriculture10090376> (IF=3,6).
5. Łuczak A., Kozera A. (2020): A model to assess the development priorities of local administrations through the hierarchy of strategic factors, *Journal of Policy Modeling* p-ISSN: 0161-8938, DOI: 10.1016/j.jpolmod.2020.10.002 (IF=3,5)
6. Standar A., Kozera A. (2019): The role of local finance in overcoming socioeconomic inequalities in Polish rural areas, *Sustainability*, 11(20-), <https://doi.org/10.3390/su11205848> (IF=3,9).
7. Satoła Ł., Standar A., Kozera A. (2019): Financial autonomy of local government units: evidence from Polish rural municipalities, *Lex Localis-J. Local Self-Gov.*, vol. 17, no. 2, s. 321-342, DOI: 10.4335/17.2.321-342(2019).
8. Kozera A. (2018): Samodzielność finansowa metropolii w Polsce w latach 2007-2015, *Studia Regionalne i Lokalne*, 1 (71), s. 82-105, DOI: 10.7366/1509499517105.
9. Kozera A. (2018): Własny potencjał dochodowy gmin wiejskich w Polsce, *Zesz. Nauk. SGGW Wars., Polityki Europejskie, Finanse i Marketing*, 19 (68), s. 95-106.

Tabela 2.2. Przykładowe powiązanie treści uczenia się z badaniami naukowymi – studia II stopnia

Nazwa przedmiotu/modułu (zgodna z zatwierdzonym programem studiów na kierunku)		
Analiza portfela inwestycyjnego		
ZAKŁADANE EFEKTY KSZTAŁCENIA PRZEDMIOTU/MODUŁU		Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza	E1 – Zna metody określania dochodowości i ryzyka inwestycji w papiery wartościowe, w szczególności w akcje E2 – Zna i rozumie zasady konstrukcji i oceny portfeli inwestycyjnych	FRA2_W08
Umiejętności	E3 – Potrafi oszacować dochód i ryzyko inwestycji w akcje E4 – Potrafi konstruować i oceniać portfele inwestycyjne przy wybranych kryteriach optymalizacji	FR2A_U02
Kompetencje społeczne	E5 – Jest gotów do wyszukiwania, analizowania i w świadomy sposób interpretowania potrzebnych informacji E6 – Jest gotów do pracy indywidualnie i w zespole E7 – Jest gotów do poniesienia odpowiedzialności za wspólnie realizowane zadania E8 – Jest gotów do doksztalcenia się w zakresie metod budowy i oceny portfeli inwestycyjnych i ma świadomość swojej wiedzy i umiejętności	FR2A_K01 FR2A_K02 FR2A_K03 FR2A_K04 FR2A_K05

TREŚCI KSZTAŁCENIA

Wykłady: Analiza dochodu i ryzyka inwestycji w papiery wartościowe (pomiar dochodu z inwestycji, ryzyko inwestycji, miary ryzyka inwestycji w papiery wartościowe: zmienności, wrażliwości, zagrożenia, ujęcie subiektywne w analizie ryzyka). Współzależność stóp zwrotu. Teoria portfela dwóch papierów wartościowych. Teoria portfela wielu papierów wartościowych – teoria portfela Markowitza. Teoria portfela z uwzględnieniem instrumentów wolnych od ryzyka. Model jednowskaźnikowy Sharpe’a. Model rynku kapitałowego – CAPM. Model taksonomicznej miary atrakcyjności inwestycji. Inne kryteria budowy portfela papierów wartościowych. Zarządzanie portfelem (etapy procesu zarządzania portfelem, strategię stosowane w zarządzaniu portfelem, ocena wyników zarządzania portfelem). Ćwiczenia: Pomiar dochodu i ryzyka inwestycji w akcje. Wyznaczanie portfeli dwóch i wielu spółek przy wybranych kryteriach optymalizacji w zakresie dochodu i ryzyka. Wyznaczanie ryzyka systematycznego i niesystematycznego inwestycji w akcje. Wyznaczanie portfeli spółek za pomocą modelu Sharpe’a. Wycena akcji za pomocą modelu CAPM. Wyznaczanie portfeli spółek na podstawie modelu taksonomicznej miary atrakcyjności inwestycji.

Badania naukowe- projekty badawcze i wybrane publikacje:

Just M., Echaust K. (2024): Cryptocurrencies against stock market risk: New insights into hedging effectiveness. *Research in International Business and Finance*, 67, 102134 (Impact Factor: 6,5). <https://doi.org/10.1016/j.ribaf.2023.102134>

Echaust K., Just, M. (2022): Is gold still a safe haven for stock markets? New insights through the tail thickness of portfolio return distributions. *Research in International Business and Finance*, 63, 101788 (Impact Factor: 6,5). <https://doi.org/10.1016/j.ribaf.2022.101788>

Just M., Echaust K. (2022): Dynamic spillover transmission in agricultural commodity markets: What has changed after the COVID-19 threat? *Economics Letters*, 217, 110671 (Impact Factor: 2,0). <https://doi.org/10.1016/j.econlet.2022.110671>

Będowska-Sójka B., Echaust K., Just M. (2022): The asymmetry of the Amihud illiquidity measure on the European markets: the evidence from extreme value theory. *Journal of International Financial Markets, Institutions and Money*, 78, 101563 (Impact Factor: 4,0). <https://doi.org/10.1016/j.intfin.2022.101563>

Echaust K., Just M. (2021): Tail Dependence between Crude Oil Volatility Index and WTI Oil Price Movements during the COVID-19 Pandemic. *Energies*, 14(14), 4147 (Impact Factor: 3,252). <https://doi.org/10.3390/en14144147>

Just M., Echaust K. (2020): Stock market returns, volatility, correlation and liquidity during the COVID-19 crisis: Evidence from the Markov switching approach. *Finance Research Letters*, 37, 101775 (Impact Factor: 5,596). <https://doi.org/10.1016/j.frl.2020.101775>

Echaust K., Just M. (2020): Implied Correlation Index: An Application to Economic Sectors of Commodity Futures and Stock Markets. *Inżynieria Ekonomika-Engineering Economics*, 31, 1, 4–17 (Impact Factor: 1,292). <https://doi.org/10.5755/j01.ee.31.1.22247>

Just M., Łuczak, A. (2020): Assessment of Conditional Dependence Structures in Commodity Futures Markets Using Copula-GARCH Models and Fuzzy Clustering Methods. *Sustainability*, 12, 2571 (Impact Factor: 3,251). <https://doi.org/10.3390/su12062571>

W latach 2023–2025 wykonawca projektu finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki pt. Wpływ konfliktu w Ukrainie na ceny i zmienność cen żywności i energii oraz postrzeganie ryzyka gospodarek Unii Europejskiej (UMO-2022/47/B/HS4/01194; OPUS 24).

W celu podniesienia kompetencji językowych w zakresie znajomości języka obcego studentów i absolwentów studiów na kierunku *finanse i rachunkowość*, zarówno na studiach I stopnia, jak i II stopnia wprowadzono przedmioty realizowane w języku angielskim i współprowadzone przez profesorów z zagranicy. Na I stopniu oferowane są następujące przedmioty do wyboru w języku angielskim:

- *Introduction to economic policy and trade / Economic problems in English (basics)*
- *Economics of agri-food sector/ Finance of the EU in agribusiness/ Introduction to marketing (agribusiness perspective)*

Na II stopniu moduły przedmioty do wyboru w języku angielskim to:

- *Introduction to political economy and economic policy / Economic problems in English (advanced)*
- *World economy and agriculture / Global agri-food markets, trade and policy analysis*

2.2. Doboru metod kształcenia i ich cech wyróżniających, ze wskazaniem przykładowych powiązań metod z efektami uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych, w tym w szczególności umożliwiających przygotowanie studentów do prowadzenia działalności naukowej w zakresie dyscypliny/dyscyplin, do której/których kierunek jest przyporządkowany lub udział w tej działalności, stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych, jak również nabycie kompetencji językowych w zakresie znajomości języka obcego,

W ramach zajęć dydaktycznych na kierunku *finanse i rachunkowość* stosowane są zróżnicowane nowe i tradycyjne metody kształcenia, dostosowane do specyfiki przedmiotu i zakładanych w jego ramach efektów uczenia się. Metody zostały dobrane odpowiednio do formy zajęć i są zorientowane na studenta, żeby zmotywować go do aktywnego udziału w procesie dydaktycznym i samodzielnego uczenia się i dochodzenia do wiedzy. Tym samym umożliwiają osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się. Zasadniczo stosuje się dwie grupy metod: metody podające – na wykładach i częściowo na seminariach oraz metody problemowe, eksponujące, praktyczne, w tym aktywizujące – na ćwiczeniach i seminariach (projekty, zadania, przykłady, zagadnienia do dyskusji, itp.). Na wykładach, w celu wprowadzenia studentów do problemów teoretycznych i praktycznych, najczęściej wykorzystuje się prezentacje multimedialne. Jednocześnie, w celu aktywizacji studentów, prowadzący podczas wykładów często zachęcają ich do dyskusji zadając pytania oraz zachęcają do zadawania pytań.

Na ćwiczeniach zakres metod jest znacznie szerszy i zróżnicowany w zależności od przedmiotu.

Wśród najczęściej stosowanych metod można wskazać:

- rozwiązywanie studiów przypadków i przedstawianie ich na zajęciach,
- rozwiązywanie zadań podczas zajęć i przeznaczonych do realizacji w ramach nauki własnej – raporty analityczne przygotowywane indywidualnie lub zespołowo na podstawie danych opracowanych i skonsultowanych z prowadzącym,
- planowanie i realizacja projektów, których efekty są prezentowane i poddane dyskusji na zajęciach,
- wygłaszanie przez studentów prezentacji na podstawie samodzielnie opracowanego poza zajęciami materiału, ale w bezpośrednim kontakcie z nauczycielem prowadzącym zajęcia,
- prowadzenie dyskusji na podstawie zarekomendowanej przez nauczyciela literatury przedmiotu (polsko i angielskojęzycznej),
- przygotowanie dłuższych wypowiedzi pisemnych (esejów, prac licencjackich, magisterskich).

Na *seminarium* stosuje się najczęściej prezentacje multimedialne przygotowywane przez studentów i dyskusje. Pozwalają one na przedstawienie uzyskanych wyników i wniosków (a tym samym ocenę postępów i kierowanie dalszymi etapami realizacji pracy dyplomowej) oraz na aktywizację całej grupy wokół analizowanego problemu i prowadzenie dyskusji. Przy realizacji pracy dyplomowej promotorzy wykorzystują metody podające słowne (konsultacje), które wpływają na pogłębienie wiedzy w zakresie problematyki pracy z zakresu finansów i rachunkowości, kształtują umiejętność analizowania i interpretowania zjawisk finansowych i ekonomiczno-społecznych, rozwiązywania problemów pojawiających się w trakcie badań a także doboru odpowiednich metod oraz miar do prowadzonych analiz i badań.

Przykładowo z kolei w ramach przedmiotu *Systemy informatyczne w rachunkowości* studenci uczą się praktycznych podstaw funkcjonowania programu finansowo-księgowego (Symfonia 2022.1) i zdobywają wiedzę i wymagane umiejętności potrzebne do prowadzenia ewidencji księgowej z wykorzystaniem techniki komputerowej. Studenci uczą się konfiguracji i obsługi systemu Symfonia (otwarcie firmy, wprowadzenie bilansu otwarcia), zakładają kartoteki dla kontrahentów i pracowników, tworzą własne kartoteki słownikowe. Na zajęciach studenci przeprowadzają symulację dekretacji i księgowania operacji gospodarczych na podstawie zewnętrznych dowodów księgowych oraz wystawiania i dekretacji wewnętrznych dowodów księgowych dotyczących m.in. ewidencji środków pieniężnych, środków trwałych, rozrachunków, kosztów i przychodów. Ponadto uczą się też sporządzania zestawień kontrolnych i raportów końcowych (bilansu, rachunku zysków i strat) oraz generowania plików JPK niezbędnych do wysyłki w formie rozliczeń z Urzędem Skarbowym.

Natomiast w trakcie ćwiczeń z przedmiotu *Analiza finansowa* studenci przygotowują projekt analizy finansowej wybranego przedsiębiorstwa zawierający prezentację firmy, branży i rynku, analizę bilansu, rachunku zysków i strat, informacji dodatkowej, rachunku przepływów pieniężnych, analizę wskaźnikową (płynności finansowej, sprawności działania, stopnia zadłużenia, możliwości

obsługi długu i rentowności). W ramach przygotowywanego projektu studenci analizują studium przypadku, gromadzą dane, przeprowadzają analizę danych za pomocą wcześniej poznanych metod, a następnie przygotowują ocenę sytuacji finansowej badanego podmiotu w formie pisemnej.

W ramach przedmiotu *Analiza portfela inwestycyjnego* studenci poznają metody analizy i określania dochodu oraz ryzyka inwestycji w papiery wartościowe, a także zdobywają wiedzę i wymagane umiejętności potrzebne do konstrukcji portfeli inwestycyjnych. Na zajęciach studenci budują portfele inwestycyjne wykorzystując klasyczną teorię portfelową (np. model Markowitza, Sharpe'a), a także stosując alternatywne modele (np. model taksonomicznej miary atrakcyjności inwestycji). Ponadto studenci przygotowują projekt w grupach, co uczy umiejętności pracy w grupie, wyszukiwania, analizowania i w świadomy sposób interpretowania danych z rynków finansowych, a także umiejętności konstrukcji i oceny portfeli inwestycyjnych przy wybranych kryteriach optymalizacji. Na tym przedmiocie studenci zdobywają praktyczne umiejętności analityczne przydatne w podejmowaniu decyzji inwestycyjnych, a także ułatwiające prowadzenie działalności naukowej w zakresie dyscypliny *ekonomia i finanse*.

Ponadto studenci mają możliwość zdobycia wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych, w tym w szczególności umożliwiających przygotowanie ich do prowadzenia działalności naukowej poprzez poznawanie narzędzi matematycznych i statystycznych pomagających w analizach i badanych naukowych. Na studiach I stopnia w tym zakresie rozwijają umiejętności studentów m.in. takie przedmioty jak: *matematyka dla ekonomistów, statystyka opisowa, matematyka finansowa, statystyka stosowana, ekonometria*, a na II stopniu: *ekonometria finansowa, czy też analiza portfela inwestycyjnego*.

Na wielu przedmiotach ćwiczenia przeprowadzane są w laboratoriach komputerowych, a od 2022 roku istnieje możliwość wykorzystania do zajęć dydaktycznych nowoczesnego laboratorium do prowadzenia badań z zakresu ekonomii behawioralnej.

2.3. Zakres korzystania z metod i technik kształcenia na odległość

Na terenie Uniwersytetu działa Centrum E-Learningu i wykładowcy Wydziału Ekonomicznego mają możliwość korzystania z platform e-learningowych tj.: MS Teams (Microsoft 365), Google for Education oraz Moodle³⁰. Przy użyciu dwóch pierwszych wymienionych platform, jak również programu ZOOM, nauczyciele akademicki prowadzili zajęcia w czasie pandemii COVID-19. Przez trzy semestry od marca 2020 roku do końca roku akademickiego 2020/2021 zajęcia prowadzone były w sposób zdalny z wykorzystaniem zatwierdzonych w Uczelni platform i narzędzi informatycznych. Na Wydziale Ekonomicznym w roku akademickim 2021/2022 wprowadzony był hybrydowy tryb prowadzenia zajęć dydaktycznych, podczas którego wszystkie ćwiczenia i seminaria były realizowane w formie tradycyjnej - bezpośredniej (w siedzibie Uczelni) a wykłady odbywały się zdalnie z zastosowaniem metod i technik kształcenia na odległość. Władze Wydziału podjęły w czasie pandemii działania związane z organizacją zajęć w trybie zdalnym, wydając odpowiednie instrukcje oraz zalecenia³¹ zarówno dla nauczycieli, jak i studentów. W nauczaniu zdalnym, oprócz wymienionych wcześniej platform i programów, od lat jest również wykorzystywany w Uczelni system informacji dla studentów i wykładowców Wirtualny Dziekanat (WD). W systemie tym znajdują się protokoły zaliczeniowe i egzaminacyjne, informacje o przedmiotach, sylabusy, regulaminy przedmiotów, materiały dydaktyczne itp. W czasie pandemii nauczyciele akademicki zostali zobowiązani do zamieszczania niezbędnych informacji (np. sposób prowadzenia zajęć, terminów zdalnych konsultacji) i materiałów dydaktycznych do zajęć prowadzonych w trybie zdalnym. Wdrożone zostały również zasady obowiązkowej ewidencji prowadzonych zdalnie zajęć dydaktycznych polegające na prowadzeniu ewidencji zajęć online w ramach poszczególnych przedmiotów oraz zbiorczej ewidencji wszystkich zajęć dydaktycznych

---

³⁰ <https://puls.edu.pl/e-learning>

³¹ https://wes.up.poznan.pl/pl/covid-19/komunikaty_studenci

prowadzonych przez danego wykładowcę. Zobowiązano również nauczycieli do archiwizowania wszystkich wykonanych przez studentów zadań i prac wykonanych w systemie zdalnym. Dostępne formy i sposoby komunikowania się na odległość pozwoliły również na wdrożenie hybrydowego przeprowadzenia egzaminów dyplomowych w czasie pandemii.

2.4. Dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością, jak również możliwości realizowania indywidualnych ścieżek kształcenia,

Indywidualizację toku studiów zapewnia możliwość wyboru przedmiotów z modułu przedmiotów do wyboru, języków obcych, praktyki zawodowej, seminarium oraz realizacji pracy dyplomowej. Grupa tych przedmiotów w planie studiów dla studiów I stopnia stanowi ponad 30,8% punktów ECTS (56/182), a na studiach II stopnia 43,3% punktów ECTS (52/120). Każdy student ma możliwość indywidualnego wyboru tematu pracy i promotora.

Dopuszcza się także możliwość zastosowania indywidualnej organizacji studiów, bez zmiany zakresu programowego, polegającej na ustaleniu indywidualnych terminów realizacji obowiązków dydaktycznych oraz możliwości wyboru grupy ćwiczeniowej - zgodnie § 13 Regulaminu Studiów UPP (RS UPP)³². Rozwiązanie to jest korzystne dla studentów podejmujących studia na więcej niż jednym kierunku studiów, sportowców, kobiet w ciąży, rodziców, przewlekle chorych i niepełnosprawnych. Zasady indywidualnej organizacji studiów, z uwzględnieniem szczególnych potrzeb, dla studentów z niepełnosprawnościami określa § 14 RS UPP. Ponadto dla tych studentów, istnieje możliwość dostosowania formy egzaminu do możliwości studenta (np. zmiana formy z ustnej na pisemną, zgoda na użycie laptopa do pisania, wydłużenie czasu zaliczeń i egzaminów). Prodziekan ds. studiów może również udzielić zgody na większą niż standardowo, usprawiedliwioną nieobecność bez konieczności powtarzania przedmiotu³³. Szczególne zainteresowania i uzdolnienia studentów (weryfikowane w szczególności na podstawie wyników w studiach), mogą być podstawą do studiowania według indywidualnego programu studiów na zasadach określonych w §15 RS UPP.

Na Wydziale Ekonomicznym działają również cztery kół naukowe: Młodych Menedżerów, Ekonomistów Agrobiznesu, Myśli Gospodarczej oraz Młodych Księgowych i Finansistów³⁴. Działalność kół skupia się na realizacji kilkunastu tematów badawczych. Ich wyniki są prezentowane w formie referatów i posterów (również w języku angielskim) podczas sesji studenckich kół naukowych, na seminariach i konferencjach – krajowych i międzynarodowych³⁵. Niektóre z prac są publikowane w formie artykułów i doniesień. Członkowie kół aplikują o projekty badawcze, uczestniczą w konkursach oraz współpracują ze szkołami średnimi, z którymi Wydział ma podpisane umowy partnerskie.

2.5. Harmonogram realizacji studiów z uwzględnieniem: zajęć lub grup zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia oraz studentów (w przypadku gdy uczelnia prowadzi na ocenianym kierunku studia w formie stacjonarnej oraz niestacjonarnej, charakterystykę należy przedstawić odrębnie dla studiów stacjonarnych oraz niestacjonarnych), zajęć lub grup zajęć związanych z działalnością naukową prowadzoną w uczelni oraz zajęć lub grup zajęć rozwijających kompetencje językowe w zakresie znajomości języka obcego, jak również zajęć lub grup zajęć do wyboru.

Kształcenie na kierunku *FiR* na studiach I stopnia trwa 6 semestrów, a na studiach II stopnia 4 semestry. Każdy z semestrów na studiach stacjonarnych obejmuje 15 tygodni dydaktycznych. Na studiach niestacjonarnych zajęcia odbywają się w trakcie dwudniowych zjazdów (sobota-niedziela),

³² Zob. dodatkowe załączniki - Załącznik 2.4.1.

³³ Zarządzenie nr 145/2021 z dnia 30 września 2021 roku w sprawie dostosowania procesu kształcenia do potrzeb studentów i doktorantów z niepełnosprawnościami oraz w szczególnej sytuacji zdrowotnej (<https://puls.edu.pl/repozytorium/zarzdzenie-nr-145/2021-z-dnia-30-wrze-nia-2021-roku>)

³⁴ https://wes.up.poznan.pl/pl/student/kola_naukowe

³⁵ Por. Zał. 4.2.2. i 4.2.3.

których liczba wynosi od 6 do 8 w każdym semestrze. W semestrze zimowym i letnim sesja egzaminacyjna trwa 2 tygodnie, a sesja poprawkowa 1 tydzień. Przewidziana jest także tygodniowa przerwa międzysemestralna. Udział we wszystkich zajęciach dydaktycznych jest obowiązkowy. Czas trwania kształcenia uwzględnia nakład pracy własnej studenta, zajęcia pozostające w bezpośrednim kontakcie nauczyciela ze studentem oraz umożliwia realizację zakładanych efektów uczenia się.

Całkowita liczba godzin dydaktycznych określona w planie studiów stacjonarnych I stopnia wynosi 4621, a studiów niestacjonarnych – 4561. Na studiach II stopnia liczba godzin dydaktycznych na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych jest równa i wynosi 3000 godz. Ogólna liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów przypisana w programie kształcenia na studiach I stopnia wynosi 182, natomiast na studiach II stopnia – 120. Program studiów zakłada równomierne obciążenie studenta pracą, co przekłada się na 30 punktów ECTS³⁶ ustalone dla każdego semestru studiów (za wyjątkiem semestru drugiego na studiach I stopnia, do którego ukończenia wymagane jest uzyskanie 32 punktów ECTS). W programie studiów dla obu stopni i form studiów, określone zostały punkty ECTS dla odpowiednich przedmiotów i grup przedmiotów do wyboru.

Jak wcześniej wspomniano, w ramach zajęć rozwijających kompetencje językowe, oprócz standardowych zajęć w ramach lektoratów na poziomie B2 (na studiach I stopnia) przewidziano w programie studiów przedmioty w języku angielskim. Łącznie przedmioty rozwijające kompetencje językowe na I stopniu stanowią 8,9% ogółu punktów ECTS. Na studiach II stopnia jest to odpowiednio około 8,3%. Studenci na wybranych zajęciach w języku angielskim przygotowują prezentacje, a także zachęceni są do korzystania z literatury przedmiotu w języku angielskim. Ponadto, wszyscy studenci mają możliwość skorzystania z dodatkowych kursów językowych organizowanych przez Uczelnię.

Należy podkreślić, że treści programowe przedmiotów są zgodne z zakładanymi kierunkowymi efektami uczenia się oraz uwzględniają, aktualny stan wiedzy i wyniki prowadzonych w badań w zakresie dyscypliny wiodącej i dyscyplin uzupełniających³⁷.

2.6. Dobór form zajęć, proporcji liczby godzin przypisanych poszczególnym formom, a także liczebności grup studenckich oraz organizacji procesu kształcenia, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (w przypadku gdy na studiach prowadzone jest takie kształcenie), harmonogramu zajęć (w przypadku, gdy uczelnia prowadzi na ocenianym kierunku studia w formie stacjonarnej oraz niestacjonarnej, charakterystykę należy przedstawić odrębnie dla studiów stacjonarnych oraz niestacjonarnych).

Formy zajęć ze studentami zostały dobrane w taki sposób aby najpełniej wesprzeć studentów w procesie uczenia się. Dobór form zajęć, proporcji liczby godzin przypisanych poszczególnym formom, a także liczebność grup studenckich oraz organizacji procesu kształcenia zapewniają realizację przedmiotowych efektów uczenia się. Główne formy zajęć oferowanych na kierunku *finanse i rachunkowość* zarówno na studiach I jak i II stopnia obejmują: wykłady, ćwiczenia i seminaria. Na studiach stacjonarnych I stopnia realizowanych jest 895 godzin wykładów oraz 895 godzin ćwiczeń i seminariów; na studiach niestacjonarnych I stopnia ich wymiar to odpowiednio: 500 i 453 godzin. Na studiach stacjonarnych II stopnia wykłady obejmują 420, a ćwiczenia 435 godzin, z kolei w przypadku studiów niestacjonarnych jest to odpowiednio 155 i 325 godzin. Zajęcia są realizowane w grupach, których liczebność określa Rektor. Wykłady z przedmiotów humanistycznych i technologii informacyjnych mogą być realizowane są w grupach nie mniejszych niż 90 osób. Wykłady z przedmiotów fakultatywnych i innych przedmiotów do wyboru przez studenta mogą odbywać się w grupach nie mniejszych niż 30 osób. Zajęcia ćwiczeniowe realizowane są w grupach 20 osób (± 2), a seminaryjne w grupach 15 osób (± 2). Ponadto część ćwiczeń realizowana jest w pracowniach komputerowych (np. na I st.: *Statystyka opisowa, Technologie informacyjne, Rachunkowość*

---

³⁶ 1 punkt ECTS, standardowo skalkulowano na 25 godzin pracy studenta (zgodnie z § 29, ust. 3 Regulaminu Studiów UPP)

³⁷ Por. p. 2.1. Raportu.

finansowa, Ekonometria, Fundusze UE dla rolnictwa i obszarów wiejskich, a na II st.: Rachunkowość instytucji finansowych, Analiza portfela inwestycyjnego).

2.7. Program i organizacja praktyk, w tym w szczególności ich wymiar i termin realizacji oraz dobór instytucji, w których odbywają się praktyki, a także liczby miejsc praktyk – w przypadku, gdy w planie studiów na ocenianym kierunku zostały uwzględnione praktyki zawodowe,

Aktualny sposób i tryb odbywania oraz zaliczania praktyki zawodowej na studiach I stopnia prowadzonych na Wydziale Ekonomicznym zostały określone na podstawie Zarządzenia nr 16/2023 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 3 marca 2023 roku w sprawie procedury organizowania studenckich praktyk zawodowych³⁸ wraz z Załącznikiem do zarządzenia nr 16/2023 Rektora UPP z dnia 3 marca 2023 r. (w załączeniu).

Praktyki realizowane są zgodnie z kartą procedury organizacji studenckich praktyk zawodowych (załącznik do Zarządzenia Rektora nr 16/2023), przy wykorzystaniu formularzy stanowiących załączniki³⁹ do w/w Zarządzenia, takich jak:

- wniosek o odbycie praktyki zawodowej (Formularz F2),
- wzór umowy o organizację studenckiej praktyki zawodowej (Formularz F3 wraz z Ramowym programem praktyk na kierunku *finanse i rachunkowość*, który stanowi załącznik 1 do umowy),
- dziennik praktyk (Formularz F5),
- wniosek o zaliczenie na poczet praktyki zawodowej (Formularz F1),
- zasady organizacji studenckiej praktyki zawodowej (Formularz F4).

Czas trwania praktyki zawodowej wynosi 175 godzin (160 godzin pracy własnej studenta i 15 godzin konsultacji), zgodnie z efektami kształcenia zawartymi w sylabusie przedmiotu *Praktyka zawodowa*⁴⁰ oraz planem i programem studiów. Praktyka realizowana jest w okresie od IV do VI semestru. Na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych I stopnia praktyka jest obowiązkowa, a jej odbycie stanowi konieczny warunek ukończenia studiów.

Student, który przed podjęciem studiów lub w trakcie ich trwania pracował w obszarze związanym z kierunkiem studiów przez okres co najmniej równy czasowi praktyki określone w programie studiów, może ubiegać się o zwolnienie w całości lub w części z obowiązku odbycia praktyki, składając pisemny Wniosek o zaliczenie na poczet praktyki zawodowej. Dla potwierdzenia osiągnięcia zakładanych dla praktyki efektów uczenia się, do wniosku należy dołączyć dokumenty potwierdzające wystąpienie okoliczności uprawniających do zaliczenia praktyki.

Nadzór nad realizacją praktyk sprawuje koordynator ds. praktyk studenckich, który przygotowuje i ogłasza na stronie internetowej Wydziału⁴¹ ramowy program praktyki, przyjmuje wnioski o praktykę i przygotowuje umowy o odbycie praktyki oraz przyjmuje wniosek o zaliczenie na poczet praktyki zawodowej i wystawia opinię wraz z rekomendacją dotyczącą zaliczenia praktyki, a także zatwierdza dziennik praktyk i zalicza praktykę.

Praktyka może odbywać się w podmiotach, których działalność jest związana z kierunkiem studiów, m.in. w : instytucjach finansowych (np. bankach, towarzystwach ubezpieczeniowych itp.), biurach rachunkowych, kancelariach podatkowych, urzędach (np. centralnych, regionalnych, lokalnych administracji rządowej, samorządowej i innej itp.) lub w przedsiębiorstwach (np. produkcyjnych, handlowych, usługowych itp. – działach finansowych, księgowych, kadrowych itp.). Student we własnym zakresie poszukuje miejsca odbywania praktyki, może skorzystać z oferty Biura Karier lub też odbyć praktykę w podmiotach, które mają z Wydziałem Ekonomicznym podpisane umowy o współpracy. Każdego roku studenci kierunku *finanse i rachunkowość* odbywają praktyki w blisko 100 podmiotach - w załączeniu wykaz umów o praktyki zawartych w 2023 roku (Zał. 2.7.1.).

³⁸ https://wes.up.poznan.pl/sites/default/files/dokumenty_wkw/Zarządzenie%20Rektora_nr_16-2023.pdf

³⁹ https://wes.up.poznan.pl/sites/default/files/dokumenty_wkw/Za%C5%82acznik%20do%20zarz%C4%85dzenia%20Rektora_16-2023_procedura_praktyk_zawodowych.pdf

⁴⁰ https://wes.up.poznan.pl/sites/default/files/dokumenty_wkw/Za%C5%82.1_Sylabus_Praktyka%20zawodowa.pdf

⁴¹ Zob. https://wes.up.poznan.pl/pl/student/praktyki_fir

Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	<p>Na studiach pierwszego stopnia celowe jest zmniejszenie udziału zajęć realizowanych w formie wykładów na rzecz ćwiczeń umożliwiających stosowanie aktywizujących metod dydaktycznych (np. zajęć z oprogramowaniem specjalistycznym).</p>	<p>Dokonano przeglądu programu studiów w związku uruchomieniem studiów II stopnia. Na zajęcia prowadzone z formie wykładu przypada na studiach I stopnia połowa ogólnej liczby godzin zajęć – reszta jest prowadzona w formie ćwiczeń, lektoratu, konwersatorium i seminarium. Ponadto Wydział dołożył starań w rozwijaniu umiejętności praktycznych przez studentów poprzez praktyki zawodowe i liczne staże, z których w ramach uzyskanych programów dofinansowanych ze środków unijnych korzystali i będą mogli skorzystać studenci <i>FiR</i>. W ramach modułu <i>EiRwA</i> zakupiono dodatkowe oprogramowanie <i>iBiznesPlan Max</i>, które umożliwiło rozszerzenie pod kątem praktycznym zakresu i treści trzech przedmiotów na studiach I stopnia.</p>
	<p>Należy dążyć do stworzenia instrumentów eliminujących zjawiska powierzania recenzowania prac dyplomowych pracownikom posiadającym tytuł profesora bądź doktora habilitowanego w przypadku, gdy promotorem jest osoba ze stopniem doktora.</p>	<p>W zakresie dyplomowania Wydział opracował własne standardy (https://wes.up.poznan.pl/pl/student/prace-dyplomowe), które zakładają, że „prace licencjackie recenzują profesorowie, doktorzy habilitowani oraz doktorzy nauk ekonomicznych lub społecznych, w dyscyplinie <i>ekonomia i finanse</i>, którzy posiadają udokumentowany dorobek publikacyjny lub dydaktyczny związany z kierunkiem i profilem studiów. Recenzent pracy licencjackiej nie może posiadać niższego stopnia naukowego niż promotor”. Z kolei „prace magisterskie recenzują tylko profesorowie i doktorzy habilitowani, którzy posiadają udokumentowany dorobek publikacyjny lub dydaktyczny związany z kierunkiem i profilem studiów”.</p> <p>Praktyka recenzowania przez bardziej doświadczonych, z wyższym stopniem bądź tytułem naukowym, pracowników naukowych prac powstałych pod opieką doktorów wpływa pozytywnie na proces dyplomowania i kwestię jakości kształcenia w tym zakresie.</p>

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 2:

.....

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

3.1. Wymagania stawiane kandydatom, warunki rekrutacji na studia oraz kryteria kwalifikacji kandydatów na każdy z poziomów studiów.

Zasady i tryb rekrutacji na stacjonarne i niestacjonarne studia I i II stopnia są uchwalane corocznie przez Senat Uczelni (por. Uchwała nr 162/2023 Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 28 czerwca 2023 r. w sprawie warunków i trybu rekrutacji na stacjonarne i niestacjonarne studia pierwszego stopnia oraz na jednolite studia magisterskie na rok akademicki 2024/2025 oraz Uchwała nr 163/2023 Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 28 czerwca 2023 r. w sprawie warunków i trybu rekrutacji na stacjonarne i niestacjonarne studia drugiego stopnia na rok akademicki 2024/2025)⁴². Zgodnie z art. 70 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. poz. 1668, z późn. zm.) oraz na podstawie § 31 ust. 11, § 48 Statutu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, rekrutacja składa się z postępowania kwalifikacyjnego i wpisania na listę studentów lub decyzji o odmowie przyjęcia na studia. Wyniki postępowania rekrutacyjnego są jawne a o liczbie miejsc dla poszczególnych kierunków studiów stacjonarnych decyduje Rektor po zasięgnięciu opinii Rady Dydaktycznej Uniwersytetu.

Podstawą postępowania kwalifikacyjnego na studia I stopnia jest punktacja wynikająca z podsumowania:

- wyniku egzaminu maturalnego lub egzaminu dojrzałości (stara matura) z wybranego przedmiotu kierunkowego – stanowiącego 80% punktów,
- wyników egzaminu maturalnego (z części pisemnej) lub egzaminu dojrzałości (z części pisemnej lub ustnej) z języka polskiego i języka obcego nowożytnego – 20% (2x10%) punktów.

Przedmioty kierunkowe stanowiące podstawę postępowania kwalifikacyjnego na kierunek *FiR* są następujące: matematyka albo geografia, albo informatyka, albo historia, albo wiedza o społeczeństwie, albo biologia. Szczegółowe zasady punktacji za wyniki egzaminu maturalnego (egzaminu dojrzałości) stosowane przy kwalifikacji kandydatów na stacjonarne i niestacjonarne studia I stopnia określa zarządzenie Rektora (ostatnie Zarządzenie nr 19/2023 Rektora UPP z dnia 24 marca 2023 roku⁴³), które precyzuje, że przy kwalifikacji kandydatów na wszystkie kierunki studiów prowadzone w Uczelni, stosuje się skalę punktową w przedziale 0–100, przy czym minimalna liczba punktów, uprawniająca do kwalifikacji kandydata na studia stacjonarne, wynosi 30 punktów. Dla kandydatów zdających egzamin maturalny według aktualnie obowiązujących przepisów, łączną punktację stanowi suma:

- 1) wyniku egzaminu maturalnego z wybranego przedmiotu kierunkowego, przeliczonego wg zasady: poziom podstawowy 1% = 0,6 punktu, poziom rozszerzony 1% = 0,8 punktu,
- 2) wyniku z części pisemnej egzaminu maturalnego z języka polskiego na poziomie podstawowym lub rozszerzonym (wynik lepszy) przeliczonego według zasady: 1% = 0,1 punktu,
- 3) wyniku z części pisemnej obowiązkowego języka obcego nowożytnego na poziomie podstawowym lub rozszerzonym (wynik lepszy) przeliczonego według zasady: 1% = 0,1 punktu.

Bez postępowania kwalifikacyjnego na studia I stopnia na kierunku *FiR*, z maksymalną liczbą punktów przewidzianą w postępowaniu kwalifikacyjnym, są przyjmowani laureaci i finaliści wybranych olimpiad stopnia centralnego⁴⁴, jak również laureaci konkursu ogólnopolskiego „Zostań ekonomistą” organizowanego przez Dziekana Wydziału Ekonomicznego UPP (kwestie te regulują uchwały Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu nr 242 i 243 z 2018 r.)⁴⁵.

Na studia II stopnia mogą być przyjęci kandydaci z tytułem zawodowym magistra, licencjata, inżyniera lub równorzędnym. Postępowanie kwalifikacyjne na studia stacjonarne i niestacjonarne odbywa się na podstawie rankingu wynikającego z podsumowania średniej z ocen kończących przedmioty studiów I stopnia oraz wyniku ukończenia tych studiów (ocena na dyplomie).

---

⁴² [Uchwały Senatu | Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu \(puls.edu.pl\)](https://puls.edu.pl/sites/default/files/repozytorium/zarządzenie_nr_19-2023.pdf)

⁴³ https://puls.edu.pl/sites/default/files/repozytorium/zarządzenie_nr_19-2023.pdf

⁴⁴ Np. Geograficznej, Historycznej, Informatycznej, Matematycznej, Przedsiębiorczości, Przedsiębiorczości i Zarządzania, Wiedzy Ekonomicznej, Wiedzy i Umiejętności Handlowo-Menedżerskich, Wiedzy o Biznesie i Innowacjach, Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym lub Wiedzy o Unii Europejskiej.

⁴⁵ <https://puls.edu.pl/sites/default/files/uchwaly-2018/242.pdf>, <https://puls.edu.pl/sites/default/files/uchwaly-2018/243.pdf>

Minimalna, wymagana liczba punktów uprawniająca kandydata do przyjęcia na studia stacjonarne II stopnia wynosi 6,0 (jest to suma średniej z ocen kończących przedmioty studiów I stopnia oraz oceny na dyplomie ukończenia tych studiów).

Rejestracja kandydatów na studia odbywa się drogą elektroniczną. Szczegółowy terminarz rekrutacji na studia ustala Rektor stosownym Zarządzeniem⁴⁶. Kandydat zobowiązany jest wnieść opłatę rekrutacyjną na konto bankowe wygenerowane przez system rejestracji elektronicznej. Na podstawie wyników postępowania kwalifikacyjnego tworzona jest lista rankingowa, a kandydaci zakwalifikowani do przyjęcia na studia na podstawie pozycji rankingowej składają niezbędne dokumenty Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej. Kwalifikacja kandydatów jest prowadzona etapowo, do wyczerpania limitu miejsc. Wyniki postępowania kwalifikacyjnego są podawane do wiadomości publicznej.

3.2. Zasady, warunki i tryb uznawania efektów uczenia się i okresów kształcenia oraz kwalifikacja uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej.

Warunki i zasady uznawania efektów uczenia się i okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni zostały określone w §12 Regulaminu Studiów Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu (Zał. 2.4.1). Zgodnie z tymi zasadami, student może realizować część programu kształcenia na innej uczelni krajowej lub zagranicznej. Dotyczy to najczęściej tych uczelni z którymi UPP ma zawarte porozumienie, np. w ramach programu *Erasmus+*. Program kształcenia w innej uczelni, dla studenta podejmującego studia poza Uczelnią ustala indywidualnie, w porozumieniu ze studentem, Wydziałowy koordynator ds. wymiany w ramach programu *Erasmus+* a zatwierdza Prodziekan ds. studiów. Program kształcenia w innej uczelni, zapewniający realizację etapu studiów przewidzianego planem na Uniwersytecie, stanowi podstawę zaliczenia etapu studiów odbytych na innej uczelni. Punkty ECTS uzyskane poza uczelnią macierzystą uznaje się w przypadku zbieżności uzyskanych efektów uczenia się, potwierdzonej na podstawie sylabusów. W przypadku wystąpienia różnic programowych między planem studiów na Uczelni a ofertą dydaktyczną uczelni, do której został skierowany student, Prodziekan ds. studiów wyznacza przedmioty uzupełniające różnice programowe i termin ich zaliczenia.

3.3. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

Istnieje formalny proces weryfikacji i uznania przez Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych zdobytych w sposób instytucjonalnie zorganizowany lub niezorganizowany, poza systemem studiów. Ujęty jest on w procedurę tzw. potwierdzenia efektów uczenia się⁴⁷. Postępowanie prowadzone jest przez powołaną przez Prodziekana ds. studiów, w porozumieniu z Radą Programową Kierunku Studiów Finanse i rachunkowość, komisję weryfikującą wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne kandydata. Efekty uczenia się potwierdza się w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów, przy czym kandydatowi można zaliczyć nie więcej niż 50% punktów ECTS przypisanych do zajęć. Wydział Ekonomiczny nie przeprowadzał do tej pory tego typu procedury.

3.4. Zasady, warunki i tryb dyplomowania na każdym z poziomów studiów.

Procedura i zasady dyplomowania na Wydziale Ekonomicznym są regulowane Zarządzeniem Rektora nr 188/2019 Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 23 grudnia 2019 roku w sprawie wprowadzenia procedury dyplomowania na studiach wyższych i zaleceń dotyczących prac

---

⁴⁶ [Zarządzenie nr 008/2023 z dnia 31 stycznia 2023 roku | Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu \(puls.edu.pl\)](#)

⁴⁷ Uchwała nr 363/2019 Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 18 września 2019 r. <https://puls.edu.pl/sites/default/files/uchwaly-2016-2020/363.pdf>

dyplomowych (wraz z załącznikami)⁴⁸ oraz Regulaminem Studiów UPP (Załącznik 3.2.1 - część VI - Ukończenie studiów). Terminarz dyplomowania opracowuje Rada Programowa Kierunku Studiów Finanse i rachunkowość (RPKS), nie później niż 15 miesięcy przed regulaminowym terminem ukończenia studiów, a następnie Prodziekan ds. studiów publikuje go na stronie internetowej Wydziału. Seminarya dyplomowe rozpoczynają się w IV semestrze studiów I stopnia i w II semestrze studiów II stopnia. Student wybiera temat pracy dyplomowej (spośród proponowanych przez Kierowników Katedr bądź zgłoszonych przez przedsiębiorców lub inne instytucje zewnętrzne) bądź zgłasza własną propozycję tematu, a następnie przygotowuje w porozumieniu z promotorem kartę pracy dyplomowej na określonym formularzu. Prodziekan ds. studiów, po akceptacji przez przewodniczącego RPKS, zatwierdza tematy prac dyplomowych nie później niż rok przed planowanym terminem ukończenia studiów. Student przygotowuje pracę dyplomową zgodnie z wymaganiami określonymi przez RPKS, opublikowanymi na stronie internetowej Wydziału⁴⁹.

Zmiana tematu pracy dyplomowej lub promotora możliwa jest tylko w uzasadnionych sytuacjach i za zgodą Prodziekana ds. studiów. Student, po akceptacji promotora, poświadczony podpisem na stronie tytułowej, składa trzy egzemplarze pracy dyplomowej w dziekanacie (z załączonymi podpisanymi oświadczeniami), wraz z raportem Jednolitego Systemu Antyplagiatowego oraz umieszcza jej wersję elektroniczną w Wirtualnym Dziekanacie na swoim koncie. Termin złożenia pracy oraz możliwości jego przedłużenia określa §49 Regulaminu Studiów UPP. Promotor i recenzent sporządzają recenzje pracy dyplomowej (poprzez WD) i przekazują je do dziekanatu nie później niż 3 dni robocze przed terminem egzaminu dyplomowego. Student ma prawo zapoznania się z recenzjami. Termin egzaminu wyznacza Prodziekan ds. studiów, przy czym egzamin nie powinien odbyć się później niż miesiąc od daty złożenia pracy dyplomowej. Przygotowanie i złożenie pracy dyplomowej jest warunkiem koniecznym przystąpienia studenta do egzaminu dyplomowego. Tryb przeprowadzania egzaminu dyplomowego jest określony w §50-§52 RS UPP, a szczegółowy jego przebieg precyzują wytyczne opracowane przez RPKS zamieszczone na stronie internetowej Wydziału – osobno dla studiów I i II stopnia.

Po zdaniu egzaminu dyplomowego absolwent otrzymuje dyplom ukończenia studiów (według wzoru zatwierdzonego przez Senat) wraz z suplementem do dyplomu i ich 2 odpisami w terminie 30 dni od dnia ukończenia studiów. Na wniosek absolwenta dyplom wraz z suplementem może być wydany w języku obcym.

W okresie pandemicznym egzaminy dyplomowe odbywały się w systemie hybrydowym. Władze Wydziału, we współpracy z Radą Programową Kierunku Studiów FiR, wprowadziły szczegółowe wytyczne dotyczące między innymi trybu obiegu dokumentów i trybu przeprowadzania egzaminu ze szczegółowymi zaleceniami dla wszystkich uczestników procesu dyplomowania – przewodniczącego komisji egzaminacyjnej, promotora, recenzenta oraz dyplomanta. Opis powyższych zasad zawiera np. Instrukcja nr 8 Dziekana Wydziału z dnia 1 czerwca 2020 roku dotycząca procedury dyplomowania na Wydziale Ekonomicznym UPP⁵⁰.

3.5. Sposób oraz narzędzia monitorowania i oceny postępów studentów (np. liczby kandydatów, przyjętych na studia, odsiewu studentów, liczby studentów kończących studia w terminie) oraz działań podejmowanych na podstawie tych informacji, jak również sposobów wykorzystania analizy wyników nauczania w doskonaleniu procesu nauczania i uczenia się studentów.

Monitorowanie procesu rekrutacji umożliwia funkcjonujący od wielu lat elektroniczny system naboru studentów. Wyniki rekrutacji na wszystkie kierunki studiów prowadzonych w Uczelni przedstawiane są w corocznym sprawozdaniu Rektora z działalności UPP.

---

⁴⁸ <https://puls.edu.pl/repozytorium/zarz-dzenie-nr-1882019-rektora-universytetu-przyrodniczego-w-poznaniu-z-dnia-23-grudnia>

⁴⁹ <https://wes.up.poznan.pl/pl/student/prace-dyplomowe>

⁵⁰ https://wes.up.poznan.pl/pl/covid-19/komunikaty_studenci

Priorytetem jest utrzymanie liczby rekrutowanych studentów studiów stacjonarnych I stopnia⁵¹. Doświadczenia kilkunastu lat funkcjonowania Wydziału pokazują, iż przede wszystkim wynika to z pozytywnej oceny procesu kształcenia wśród studentów i absolwentów Wydziału oraz utrzymywanie zainteresowania ofertą studiów uczniów szkół średnich, co jest rezultatem podjęcia na Wydziale aktywnych działań promocyjnych. Jednym z takich działań było powołanie zespołu ds. Promocji Studiów (listopad 2012r.). Oprócz typowych działań reklamowych (prasa, radio, Internet) podjęto wówczas akcję wyjazdów nauczycieli akademickich do szkół średnich w Wielkopolsce (ponad 150 szkół) w celu prezentacji oferty kształcenia i dotarcia do świadomości młodzieży (istnienie kierunków ekonomicznych w uczelni rolniczej). Nawiązane kontakty umożliwiły sformalizowanie współpracy. W latach 2013-2023 podpisano ponad 30 umów partnerskich ze szkołami średnimi. W latach 2016-2023 Wydział był organizatorem ośmiu edycji Dnia Współpracy – każdorazowo brało w nich udział 800-900 uczniów szkół partnerskich. Wydarzenie to stanowi ważną formułę spotkań młodzieży ze społecznością akademicką, dzięki której uczniowie mogą zasięgnąć informacji na temat oferty dydaktycznej, zasad rekrutacji, mobilności studentów, wyjazdów studyjnych, programów stażowych i zalet studiowania na Wydziale. Uczniowie m.in. biorą udział w wykładach oraz warsztatach tematycznych, prezentacjach wydziałowych kół naukowych i quizie ekonomicznym, które przybliżają specyfikę studiowania na WE. Popularyzacji wiedzy ekonomicznej, podnoszeniu świadomości gospodarczej oraz zachęcaniu do podjęcia studiów na Wydziale służy również organizowany od 2017 roku konkurs „Zostań ekonomistą”. Laureaci uzyskują maksymalną liczbę punktów przewidzianą w postępowaniu kwalifikacyjnym na studia I stopnia na WE UPP Poznań. Ostatnio Wydział uczestniczył również w inicjatywie realizowanej przez Uczelnię pn. „Uniwersytet Młodych Przyrodników” – skierowanej do młodzieży w wieku szkolnym⁵². Zadaniu realizowanym przez WE przyświeca hasło „Ekonomia dla Młodych Przyrodników”, w ramach którego pracownicy przeprowadzą wykłady i warsztaty łącznie dla 180 uczniów. Corocznie pracownicy WE aktywnie uczestniczą również w wydarzeniu „Noc Naukowców” promując, przez wykłady otwarte, ofertę edukacyjną Wydziału.

Powyższe działania zmierzają równocześnie do ograniczenia zjawiska przedwczesnego kończenia nauki, przerywania studiów i zachęcają do dalszego studiowania na II stopniu studiów. Inicjatywy te prowadzą do rekrutacji świadomych kandydatów na kierunek (wypracowany model zakłada włączenie w ten proces różnych grup interesariuszy - współpracę ze szkołami średnimi i podmiotami działającymi na rynku pracy). Ważnym elementem jest promocja: przygotowanie informatorów i informacji na stronach internetowych prezentujących ofertę WE, w tym minimalne wymagania merytoryczne. Na pierwszym roku, nowoprzyjęci studenci mają możliwość realizacji zajęć wyrównawczych z matematyki a później mogą korzystać z oferty Wydziału rozwijającej ich kompetencje zawodowe (praktyki, staże).

Analiza wyników monitorowania i oceny postępów studentów (tj. przyjętych na studia, odsiewu studentów, liczby studentów kończących studia w terminie, itp.) ma istotne znaczenie dla realizacji programu nauczania. Na studiach I stopnia stopień odsiewu jest znacznie wyższy niż na II stopniu studiów. Głównym powodem skreślenia z listy studentów jest niepodjęcie studiów, rezygnacja ze studiów tych studentów, którzy podjęli dwa kierunki studiów oraz nieuzyskanie wymaganej liczby punktów ECTS. Szczegółowa analiza zwłaszcza ostatniej przyczyny pozwala między innymi na wychodzenie naprzeciw problemom występującym w procesie nauczania i uczenia się studentów. Przykładem mogą być zajęcia nadprogramowe z matematyki oferowane przez Wydział Ekonomiczny studentom rozpoczynającym studia na I stopniu, pozwalające uzupełnić wiedzę w tym zakresie. Analiza wyników nauczania w ostatnich latach wskazuje bowiem, że studenci I roku mają problemy z zaliczaniem przedmiotów ilościowych, takich jak *Matematyka dla ekonomistów*, *Statystyka opisowa* i *Ekonometria*. W ostatnich latach z tego typu zajęć dodatkowych corocznie korzystało wielu studentów

---

⁵¹ Por. Tab. 1 Liczba studentów ocenianego kierunku i Tab. 2 Liczba absolwentów ocenianego kierunku...(Część III Raportu).

⁵² W 2023 roku WE pozyskał kolejny nowy projekt dydaktyczny pt. „Świat ekonomii i finansów”. Adresatem projektu jest młodzież w wieku 14-16 lat, czyli uczniowie/uczennice z klas pierwszych i drugich szkół średnich. Projekt trwa 2 lata. łącznie przyszedzie na WE 16 szkół, dla których zrealizowanych będzie 128 godzin dydaktycznych. Dofinansowanie pochodzi z Ministerstwa Edukacji i Nauki i jest realizowane w ramach projektu ogólnouczelniany, który nosi nazwę: „Popularyzacja nauki poprzez cykl zajęć realizowanych w ramach Uniwersytetu Młodych Przyrodników”.

Wydziału, z czego większość stanowili studenci kierunku *FiR*⁵³. Istotne znaczenie w doskonaleniu procesu nauczania i uczenia się studentów mają realizowane na WE programy stażowe i wyjazdy studyjne, które umożliwiają uzupełnienie przekazywanych treści programowych o praktyczne aspekty, a tym samym lepsze zrozumienie przyswajanych przez studentów zagadnień.

Mniejszej skali odsiewu studentów na studiach II stopnia towarzyszy z kolei większa nieterminowość w ukończeniu studiów, co wiąże się z kolei z częstym zjawiskiem podejmowania pracy przez studentów, również studiujących w trybie stacjonarnym. Najczęstszymi powodami skreślenia z listy studentów na tym poziomie studiów są problemy osobiste (zdrowotne), w przypadku studiów niestacjonarnych także problemy zawodowe (trudności z pogodzeniem pracy zawodowej ze studiami), a po zaliczeniu wszystkich przedmiotów przewidzianych programem studiów, trudności ze sfinalizowaniem pracy dyplomowej.

3.6. Ogólne zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się.

Zasady weryfikacji osiągnięcia założonych efektów kształcenia i oceniania studentów precyzuje Zarządzenie nr 128/2013 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 23 sierpnia 2013 r.⁵⁴ Realizowany program i plan studiów na kierunku *finanse i rachunkowość* umożliwia osiągnięcie efektów uczenia się, zarówno w obszarze wiedzy, umiejętności, jak i kompetencji społecznych. Na WE stosuje się zróżnicowane, dostosowane do rodzaju zajęć oraz przyjętych celów dydaktycznych, metody dydaktyczne i sposoby weryfikacji zakładanych efektów kształcenia. Podstawą sprawdzania założonych efektów kształcenia jest system oceny prac zaliczeniowych, projektowych i egzaminacyjnych. Zasady oceniania studentów są zgodne z Regulaminem Studiów (RS) UPP w Poznaniu, a szczegółowe wymagania są zamieszczone w sylabusach (por. Zał. 1.6.1. Sylabusy). Weryfikacja zakładanych efektów uczenia się odbywa się według harmonogramu sesji egzaminacyjnych, które corocznie reguluje Zarządzenie Rektora UPP w sprawie podstawowych elementów organizacji roku akademickiego (dostępne na stronie internetowej Uczelni i na tablicy informacyjnej przed dziekanatem).

Warunki i tryb realizacji modułu/przedmiotu określa regulamin ustalony przez jego kierownika, podawany do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach. Prowadzący zapoznaje studentów z treściami i efektami uczenia się oraz metodami ich weryfikacji, a regulamin przedmiotu i sylabus przedmiotu zajęć umieszcza w Wirtualnym Dziekanacie. Moduły lub przedmioty wyszczególnione w programie studiów kończą się egzaminem lub zaliczeniem z oceną wpisaną do karty okresowych osiągnięć. Ocenie podlegają również umiejętności nabyte na praktykach zawodowych. Na Uczelni (od roku akademickiego 2014/2015) dla wszystkich studentów wprowadzono elektroniczny indeks (Zarządzenie nr 83/2014 Rektora UP). Stosowana w Uczelni skala ocen oraz odpowiadające im oceny w systemie ECTS są standardowe.

W ciągu semestru student jest zobowiązany uzyskać co najmniej 30 punktów ECTS. W razie uzyskania na egzaminie oceny niedostatecznej studentowi przysługuje prawo do jednokrotnego powtórzenia egzaminu oraz do egzaminu komisyjnego (§36 RS UPP). Student, który nie zaliczył semestru może wnioskować o warunkowy wpis na kolejny semestr oraz powtarzanie niezaliczonego przedmiotu/semestru/roku studiów na warunkach określonych w RS UPP (§38).

Elementem umożliwiającym uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się jest stosowana procedura oceny zajęć dydaktycznych przez studentów, procedura zasięgania opinii absolwentów (bezpośrednio po ukończeniu studiów), procedura monitorowania losów zawodowych absolwentów a także procedura hospicji zajęć⁵⁵.

---

⁵³ W bieżącym roku akademickim zajęcia były realizowane w trzech grupach – łącznie dla 69 studentów (w tym 41 z *FiR*).

⁵⁴ Ocena procesu kształcenia: <https://puls.edu.pl/puls.edu.pl/jakosc-ksztalcenia-2021>. Procedura jest jedną ze starszych procedur uczelnianych i będzie wkrótce modyfikowana w ramach prowadzonych prac nad przeglądem i doskonaleniem procedur uczelnianych dotyczących jakości kształcenia, o których pisano wcześniej w pkt. 1.3..

⁵⁵ Raporty z funkcjonowania systemu jakości kształcenia na WE <https://wes.up.poznan.pl/pl/content/raporty-dziekana-z-funkcjonowania-systemu-jakosci-ksztalcenia>

3.7. Dobór metod sprawdzania i oceniania efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych osiągniętych przez studentów w trakcie i na zakończenie procesu kształcenia (dyplomowania), w tym metod sprawdzania efektów uczenia się osiągniętych na praktykach zawodowych (o ile praktyki zawodowe są uwzględnione w programie studiów), z ukazaniem przykładowych powiązań metod sprawdzania i oceniania z efektami uczenia się odnoszącymi się do działalności naukowej w zakresie dyscypliny/dyscyplin, do której/których kierunku jest przyporządkowany, stosowania właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych, jak również kompetencji językowych w zakresie znajomości języka obcego.

Metody sprawdzania i oceniania efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych osiągniętych przez studentów w trakcie procesu kształcenia zostały ujęte w sylabusach przedmiotów. Dobór metod i kryteriów oceny pracy studentów jest zróżnicowany i zależy od rodzaju efektów uczenia się podlegających weryfikacji i ocenie. Wśród stosowanych metod weryfikacji efektów uczenia się w okresie studiów wymienić można zaliczenia pisemne, egzaminy (pisemne i ustne), ocenę pracy studenta podczas zajęć (jego aktywny udział w dyskusji moderowanej przez prowadzącego zajęcia), prezentacje (będące wynikiem pracy indywidualnej lub grupowej), studia przypadków, indywidualne lub zespołowe prace zaliczeniowe cząstkowe lub końcowe (np. pisemne raporty analityczne, prace projektowe).

Zarówno na studiach I i II stopnia powiązано kierunkowe efekty uczenia się z efektami przedmiotowymi a następnie z metodami ich weryfikacji. Przykład powiązań przedstawiono w Tab.3.1.

Tab. 3.1. Powiązanie kierunkowych i przedmiotowych efektów uczenia się z metodami ich weryfikacji

Nazwa przedmiotu/modułu (zgodna z zatwierdzonym programem studiów na kierunku)		
Statystyka stosowana		
ZAKŁADANE EFEKTY UCZENIA SIĘ PRZEDMIOTU/MODUŁU		Odniesienie do efektów uczenia się
Wiedza	E1 zna i rozumie podstawowe pojęcia i metody stosowane w analizie rozkładów zmiennych losowych E2 zna i rozumie podstawowe pojęcia i metody stosowane w estymacji podstawowych parametrów w populacji E3 zna i rozumie podstawowe pojęcia i metody stosowane w weryfikacji hipotez statystycznych	FR1A_W01 FR1A_W02 FR1A_W08
Umiejętności	E4 potrafi stosować podstawowe pojęcia i metody stosowane w analizie rozkładów zmiennych losowych E5 potrafi stosować podstawowe pojęcia i metody stosowane w estymacji podstawowych parametrów w populacji E6 posiada umiejętność stosowania podstawowych pojęć i metod stosowanych w weryfikacji hipotez statystycznych	FR1A_U01 FR1A_U07 FR1A_U08 FR1A_U10 FR1A_U11
Kompetencje społeczne	E7 jest gotowy współpracować przy rozwiązywaniu problemów z zakresu statystyki stosowanej E8 jest gotowy ocenić przydatność poszczególnych metod statystycznych do rzeczywistych problemów ekonomicznych E9 jest gotowy wymienić się uwagami, formułować problemy i pomagać przy rozwiązaniu postawionych problemów	FR1A_K01 FR1A_K03 FR1A_K04 FR1A_K05
Metody weryfikacji efektów uczenia się		Symbole efektów przedmiotowych
Testy cząstkowe po każdym wykładzie Egzamin pisemny z wykładów Kolokwium zaliczeniowe z ćwiczeń Udział w dyskusji		E1-E3 E1-E3 E4-E6 E7-E9

Końcowym etapem weryfikacji efektów osiągniętych w czasie studiów są prace dyplomowe i wynik procesu dyplomowania. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu dyplomowego jest spełnienie warunków określonych w programie studiów. Każda praca dyplomowa jest oceniana przez promotora i recenzenta. Na UPP, w tym na Wydziale Ekonomicznym, obowiązuje jednolity formularz recenzji, zgodnie z którym ocena końcowa za pracę wystawiana jest na podstawie następujących kryteriów w zakresie wartości merytorycznej: 1) zgodność treści z tytułem pracy, 2) sformułowanie hipotez i/lub

problemu oraz sposób jego rozwiązania (cel pracy, odniesienie do aktualnego stanu wiedzy i/lub praktyki, 3) literatura - poprawność doboru źródeł, wykorzystanie najnowszych publikacji, prawidłowość cytowania, 4) sposób realizacji celu pracy - prawidłowość doboru metodyki badań, poprawność opisu i umiejętności stosowania, 5) sposób prezentacji wyników (dyskusja, weryfikacja i interpretacja wyników, umiejętność wyciągania wniosków), 6) oryginalność ujęcia problemu, 7) wartość aplikacyjna i/lub poznawcza pracy. Praca dyplomowa jest również oceniana pod względem formalnym i edytorskim. Ocena pracy dyplomowej jest średnią arytmetyczną wyliczoną z oceny promotora i recenzenta. W przypadku, gdy jedna z wystawionych ocen jest niedostateczna, Prodziekan ds. studiów wyznacza dodatkowego recenzenta, którego ocena jest rozstrzygająca. Ocena niedostateczna z pracy dyplomowej jest podstawą do skierowania studenta na powtarzanie semestru.

Egzamin dyplomowy odbywa się przed komisją powołaną przez Dziekana, w skład której wchodzi przewodniczący i dwóch członków. Na egzaminie dyplomowym licencjackim, przed prezentacją tez i wyników pracy oraz dyskusją nad pracą, dyplomant losuje z opublikowanej na stronie internetowej Wydziału z listy zagadnień egzaminacyjnych dla kierunku *FiR* jedno pytanie, na które udziela odpowiedzi. Na egzaminie magisterskim losowane są dwa pytania. Ostateczny wynik studiów określa się jako sumę 3/5 średniej ze studiów, 1/5 średniej z ocen pracy dyplomowej i 1/5 oceny egzaminu dyplomowego (obejmującej odpowiedź/odpowiedzi na wylosowane pytanie/pytania oraz dyskusję nad pracą). Na dyplomie ukończenia studiów wpisuje się ostateczny wynik według zasady: od 4,51 do 5,00 – bardzo dobry, od 4,21 do 4,50 – dobry plus, od 3,71 do 4,20 – dobry, od 3,21 do 3,70 – dostateczny plus, do 3,20 – dostateczny (§41 RS UPP).

Ważnym narzędziem weryfikacji efektów uczenia się jest ocena umiejętności i kompetencji nabytych w wyniku odbycia praktyki zawodowej. Weryfikacja efektów uczenia się odbywa się na dwóch poziomach, tj. zakładu pracy oraz koordynatora ds. praktyk studenckich na Wydziale. Opiekun praktyki w zakładzie pracy sporządza opinię po zakończeniu praktyki i dokonuje jej oceny, natomiast koordynator praktyki wystawia ocenę za odbycie praktyki w wyznaczonym terminie oraz za dziennik praktyk wraz ze sprawozdaniem studenta z przebiegu praktyki. Zaliczenie praktyki jest niezbędne do dopuszczenia studenta do egzaminu dyplomowego.

Tab. 3.2. Powiązanie efektów uczenia się z efektami praktyk studenckich

Nazwa przedmiotu/modułu (zgodna z zatwierdzonym programem studiów na kierunku)		
Praktyka zawodowa		
ZAKŁADANE EFEKTY UCZENIA SIĘ PRZEDMIOTU/MODUŁU		Odniesienie do efektów uczenia się
Wiedza	E1 - ma podstawową wiedzę o funkcjonowaniu podmiotów sektora finansowego, przedsiębiorstw i jednostek administracji publicznej	FR1A_W06
Umiejętności	E2 – potrafi wykorzystać podstawową wiedzę teoretyczną z zakresu finansów i rachunkowości w celu skutecznej realizacji zadań w ramach praktyki zawodowej	FR1A_U05 FR1A_U06 FR1A_U08 FR1A_U10 FR1A_U11
Kompetencje społeczne	E3 – jest przygotowany do pracy w przedsiębiorstwach, organizacjach i instytucjach funkcjonujących w gospodarce rynkowej; odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy oraz planuje i wykonuje różnorodne zadania	od FR1A_K01 do FR1A_K05
Metody weryfikacji efektów kształcenia Prowadzenie Dziennika Praktyk, Opinia z praktyki studenta wystawiona przez opiekuna praktyki z jednostki, w której realizowano praktykę		Symbole efektów przedmiotowych E1 E2, E3

Ponadto:

1. *Opis rodzajów, tematyki i metod prac etapowych i egzaminacyjnych, projektów.*

Tematyka prac etapowych i egzaminacyjnych jest ściśle związana z realizowanymi treściami przedmiotowymi zawartych w sylabusach przedmiotów (Zał. 1.6.1. Sylabusy).

Podstawową metodą weryfikacji efektów uczenia się w zakresie wiedzy i umiejętności są prace pisemne oraz wypowiedzi ustne. Wśród prac pisemnych egzaminacyjnych/zaliczeniowych można wyróżnić następujące rodzaje:

- prace z pytaniami otwartymi związanymi z wyjaśnieniem pojęć, sformułowaniem definicji, itp.
- testy jednokrotnego i wielokrotnego wyboru,
- zadania do rozwiązania, gdzie oceniany jest nie tylko sam wynik, ale również poprawność wyводу i znajomości formuł i wzorów,
- projekty przygotowane samodzielnie i w zespole,
- eseje/referaty dotyczące problematyki związanej z danym przedmiotem.

Najczęściej stosowane formy wypowiedzi ustnych służących weryfikacji efektów uczenia się to:

- prezentacja referatów i wyników prac projektowych na zajęciach,
- omawianie rozwiązania zadania, studium przypadku,
- dyskusja związana z przytaczanymi przykładami z praktyki,
- weryfikacja znajomości literatury przedmiotu (zadawanie pytań).

Szczególny nacisk na systematyczną weryfikację efektów uczenia się jest kładziony na seminariach dyplomowych. Studenci przedstawiają wyniki z kolejnych etapów realizacji swoich prac dyplomowych, a następnie prowadzona jest dyskusja wśród studentów – uczestników seminarium nad aktualnie omawianą częścią pracy moderowana przez prowadzącego seminarium (w dyskusji mogą też uczestniczyć promotorzy prac dyplomowych realizowanych w ramach seminarium). Ma to służyć zapewnieniu prawidłowej realizacji pracy oraz pomyślnemu jej ukończeniu.

2. Charakterystyka rodzajów, tematyki i metod prac dyplomowych, ze szczególnym uwzględnieniem nabywania i weryfikacji osiągnięcia przez studentów kompetencji związanych z prowadzeniem działalności naukowej.

Studenci studiów I stopnia wykonują pracę dyplomową licencjacką, a drugiego stopnia – pracę magisterską. Tematy/problematykę prac dyplomowych zgłaszają kierownicy Katedr (informacje te są dostępne na stronach katedralnych), biorąc pod uwagę prowadzone w jednostce badania, w tym projekty finansowane ze środków zewnętrznych, dorobek naukowy zatrudnionych w niej nauczycieli akademickich oraz możliwości techniczne i organizacyjne pozwalające na ich realizację. Propozycję tematu i jego realizacji może również zgłosić student, w szczególności gdy planowana praca nawiązuje do działalności w studenckim kole naukowym, związana jest z zakładem pracy, w którym student jest zatrudniony lub gdy odpowiada prowadzonej przez studenta własnej działalności gospodarczej. Propozycję współpracy w zakresie realizowania pracy dyplomowej może zgłosić również przedsiębiorca lub inna instytucja zewnętrzna⁵⁶.

Podkreślenia wymaga fakt, że dbając o jakość prac, w Zarządzeniu Rektora UPP nr 188/2019⁵⁷ oraz w wydziałowych standardach prac dyplomowych określono wytyczne dla tych prac - odrębne dla I i II stopnia studiów⁵⁸. Zgodnie z nimi praca dyplomowa licencjacka jest samodzielnym opracowaniem i może mieć charakter opisowy, analityczny, studium przypadku, projektowy, badawczy. Pierwsza część pracy powinna obejmować rozdział nawiązujący do przedmiotu badań (opracowany w oparciu

---

⁵⁶ Przy zatwierdzaniu tematów, zgodnie z uczelnianą procedurą dyplomowania Rada Programowa Kierunku Studiów oraz Prodziekan ds. studiów uwzględniają: zgodność tematu pracy dyplomowej z efektami uczenia się dla ocenianego kierunku studiów, zgodność problematyki pracy z profilem kierunku i sylwetką absolwenta, zgodność tematu z problematyką badawczą katedry, w której praca jest realizowana oraz z zainteresowaniami naukowymi promotora i recenzenta pracy, zgodność zakresu pracy z jej tematem.

⁵⁷ <https://puls.edu.pl/repozytorium/zarz-dzenie-nr-1882019-rektora-universytetu-przyrodniczego-w-poznaniu-z-dnia-23-grudnia> oraz <https://puls.edu.pl/puls.edu.pl/jakosc-ksztalcenia-2021>

⁵⁸ <https://wes.up.poznan.pl/pl/student/prace-dyplomowe>

literaturę przedmiotu), a kolejne części powinny zawierać rozwinięcie tematu wraz z wynikami badań empirycznych i ich interpretacją.

Praca dyplomowa magisterska powinna wykazać umiejętność definiowania i rozwiązywania problemów oraz korzystania z metod badawczych w danej dyscyplinie. Powinna mieć charakter koncepcyjny, naukowo-badawczy oraz dowodzić pogłębionej wiedzy dyplomanta w zakresie kierunku kształcenia. Przedmiotem pracy może być m. in. opracowanie lub udoskonalenie metody badawczej lub pomiarowej. Pierwsza część pracy magisterskiej powinna zawierać nawiązanie do teorii ekonomii i finansów, dotychczasowych badań oraz przegląd literatury związany z tematem pracy. W kolejnych częściach pracy powinny zostać zawarte rozwiązanie tematu wraz z wynikami badań empirycznych i ich interpretacją.

Tematy wypromowanych w roku akademickim 2022/23 na kierunku *FiR* prac dyplomowych na studiach I i II stopnia zawarto w punkcie 6 Załącznika nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających. Prace dyplomowe dotyczą różnych obszarów badawczych mieszczących się w dyscyplinie *ekonomia i finanse*.

W pracach dyplomowych stosowane są zróżnicowane metody badawcze, których dobór zależy od specyfiki problemu badawczego. W pracach licencjackich główny nacisk jest położony na podstawowe umiejętności badawcze, takie jak formułowanie nieskomplikowanych problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, umiejętność prezentacji wyników badań (odpowiednio opracowane tabele, wykresy), umiejętność poprawnej edycji tekstu. Do najczęściej stosowanych metod badawczych należą:

- analiza literatury (przede wszystkim literatury polskojęzycznej),
- analiza wtórnych danych statystycznych i rynkowych,
- badania ilościowe – ankieta bezpośrednia i internetowa,
- metody wykorzystujące podstawowe statystyki opisowe, analizę korelacji, regresji itp.,
- studia przypadków – pojedyncze,
- badania jakościowe – wywiady z ekspertami, przedsiębiorcami, itp.

W pracach magisterskich problemy badawcze cechuje wyższy (w porównaniu do prac licencjackich), stopień zaawansowania, prace powinny wskazywać na umiejętność bardziej dojrzałego formułowania wniosków oraz dużą biegłość studentów w opracowaniu edycyjnym tekstu. Dobór metod badawczych zależy od specyfiki problemu badawczego i dostępności danych. Wśród najczęściej stosowanych przez magistrantów metod badawczych wyróżnia się:

- analizę literatury, z większym, w porównaniu do prac licencjackich, naciskiem na wykorzystanie pozycji obcojęzycznych,
- analizę danych wtórnych, z wykorzystaniem bardziej w porównaniu do prac licencjackich, zaawansowanych metod analiz statystycznych,
- badania ilościowe – ankieta bezpośrednia i internetowa z wykorzystaniem większych prób badawczych i bardziej zaawansowanych (w porównaniu do prac licencjackich) analiz statystycznych,
- studia przypadków – wielokrotne,
- badania jakościowe – wywiady z wykorzystaniem metod analiz zebranych danych.

3. Opis sposobu dokumentowania efektów uczenia się osiągniętych przez studentów (np. testy, prace egzaminacyjne, pisemne prace etapowe, raporty, zadania wykonane przez studentów, projekty zrealizowane przez studentów, wypełnione dzienniki praktyk, prace artystyczne, prace dyplomowe, protokoły egzaminów dyplomowych).

Sprawdzanie osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się odbywa się za pomocą różnych form ich weryfikacji (por. wcześniejsze informacje). W przypadku pisemnej weryfikacji wszystkie prace zostają po ich ocenie zarchiwizowane (dotyczy to również egzaminów/testów online, które są zarchiwizowane przez prowadzących elektronicznie). W odniesieniu do weryfikacji efektów uczenia się w innej formie niż pisemna (np. udział w dyskusji, prezentacja) osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się jest oceniane przez nauczyciela akademickiego, a ocena jest odzwierciedlona w końcowej ocenie (stopniu) z danego przedmiotu, która zostaje wpisana do protokołu jego zaliczenia. Zgodnie z §31 RS UPP wyniki

studenta uzyskiwane podczas studiów dokumentowane są w protokołach zaliczenia przedmiotu i w kartach okresowych osiągnięć studenta w postaci podpisanych przez Prodziekana ds. studiów wydruków danych elektronicznych z WD. Do dokumentacji studiów zalicza się również pracę dyplomową (w formie papierowej oraz pliku pdf w WD).

Efekty uczenia się osiągnięte przez studentów w czasie odbywania praktyk dokumentowane są w wypełnianych dziennikach praktyk, w opiniach opiekunów praktyk sporządzanych po zakończeniu praktyki oraz sprawozdaniach studentów z przebiegu praktyki.

4. *Prezentowanie wyników monitoringu losów absolwentów ukazujące stopień przydatności na rynku pracy efektów uczenia się osiągniętych na ocenianym kierunku oraz luki kompetencyjne, jak również informacje dotyczące kontynuowania kształcenia przez absolwentów ocenianego kierunku.*

Procedurę monitorowania losów zawodowych absolwentów na UPP określa Zarządzenie nr 70/2020 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 19 maja 2020 roku w sprawie procedury monitorowania losów zawodowych absolwentów studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich⁵⁹. W badaniu losów absolwentów UPP wykorzystywane są dwa typy źródeł danych. Pierwsze źródło stanowią opinie absolwentów uzyskiwane w ramach prowadzonego od 2016 roku przez Biuro Karier UPP monitoringu losów absolwentów, przy wykorzystaniu elektronicznej ankietyzacji. Początkowo założono, że ankieta będzie przeprowadzana po 3 i 5 latach od skończenia studiów, natomiast zgodnie z Zarządzeniem Rektora UPP nr 70/2020 ankietyzacja będzie się odbywać po roku i po 5 latach od ukończenia studiów. Drugim ważnym źródłem informacji w ocenie losów absolwentów jest ogólnopolski system monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych. Podstawowe mierniki sytuacji absolwentów na rynku pracy stanowią: stopień przydatności na rynku pracy, efekty uczenia się osiągnięte na studiowanym kierunku, czas poszukiwania pracy, stabilność zatrudnienia i osiągnięte wynagrodzenie. W tabeli 3.3. przedstawiono wyniki monitoringu losów absolwentów dla I i II stopnia kierunku *FIR*.

Tab. 3.3. Wyniki monitoringu losów absolwentów dla I i II stopnia kierunku *FIR* (dane z 2022 roku).

Miernik	Studia I stopnia (ocena po roku od ukończenia studiów oraz po 5 latach od ukończenia studiów)	Studia II stopnia (ocena tylko po roku od ukończenia studiów – brak absolwentów sprzed 5 lat)
Stopień przydatności wykształcenia na rynku pracy	Zapotrzebowanie na absolwentów <i>FIR</i> na rynku pracy oceniane jest przez absolwentów jako duże i nie słabnie od kilku lat (twierdzi tak 80% ankietowanych po roku od ukończenia studiów absolwentów). Odsetek absolwentów deklarujących zatrudnienie zgodne z ukończonym kierunkiem (w stopniu dużym i bardzo dużym): 71,4% po roku od ukończenia studiów i odpowiednio 87,5% po pięciu latach od ukończenia studiów.	Blisko 65% absolwentów ankietowanych po roku od ukończenia studiów wskazało na duże zapotrzebowanie rynku pracy na specjalistów z finansów i rachunkowości. Odsetek absolwentów deklarujących zatrudnienie zgodne z ukończonym kierunkiem (w stopniu dużym i bardzo dużym) wynosił aż 96,1%. Połowa absolwentów stwierdza, że uzyskane wykształcenie przygotowało ich w pełni pod względem umiejętności zawodowych.
Efekty uczenia się osiągnięte na studiowanym kierunku	Z kompetencji zdobytych w trakcie studiów respondenci najczęściej wskazali zdolność samodzielnego uczenia się i organizowania czasu pracy oraz łatwe nawiązywanie kontaktów z ludźmi. Pozytywnie ocenili możliwości włączania się do projektów realizowanych przez Wydział oraz zdobycia ważnych umiejętności na praktykach studenckich. Absolwenci wysoko ocenili swoje umiejętności w zakresie prowadzenia ewidencji księgowej i	Absolwenci kierunku potwierdzają, że zdobyta na studiach wiedza teoretyczna i praktyczna są użyteczne w pracy zawodowej, którą wykonują obecnie (58,8%). Spośród nabytych na studiach kompetencji najczęściej wskazali na umiejętność samodzielnego uczenia się i organizowania czasu pracy oraz łatwe nawiązywanie kontaktów z ludźmi. Pozytywnie ocenili możliwości zdobycia ważnych

⁵⁹ <https://puls.edu.pl/repozytorium/zarz-dzenie-nr-0702020-z-dnia-19-maja-2020-roku>
<https://puls.edu.pl/puls.edu.pl/jakosc-ksztalcenia-2021>

oraz

	sporządzania sprawozdań finansowych, przeprowadzania analizy ekonomiczno-finansowej, znajomości przepisów prawnych i czynności związanych z założeniem i prowadzeniem działalności gospodarczej. Podobne wyniki uzyskano po pięciu latach od ukończenia studiów. Niestety bardzo niski stopień zwrotu ankiet (ok. 5%) nie pozwala na miarodajną ocenę zebranego materiału i formułowanie konstruktywnych wniosków, a tym bardziej wdrożenie działań naprawczych (dowodem może być wyrażone przez absolwentów większe zapotrzebowanie na zajęcia praktyczne przy jednoczesnym małym zainteresowaniu przez studentów działaniami i programami umożliwiającymi lepsze przygotowanie do pracy zawodowej jak oferowane kursy czy staże).	umiejętności na praktykach i stażach studenckich . Wysoko ocenili swoje umiejętności w zakresie umiejętności prowadzenia ewidencji księgowej i sporządzania sprawozdań finansowych, przeprowadzania analizy ekonomiczno-finansowej i oceny kondycji finansowej podmiotu gospodarczego, znajomości i umiejętności wykorzystywania instrumentów finansowych w działalności gospodarczej, znajomości przepisów prawnych i czynności związanych z założeniem i prowadzeniem działalności gospodarczej. Porównanie oceny studiów ze studentami I stopnia wskazuje na podniesienie kompetencji w czasie studiów II stopnia.
Czas poszukiwania pracy i bezrobocie wśród absolwentów (sytem ELA ZUS – dana za 2020)	Czas poszukiwania pracy wyniósł średnio około 4,26 miesiąca dla absolwentów studiów stacjonarnych i 0,76 mies. Dla absolwentów studiów niestacjonarnych. Bezrobocie wśród absolwentów wynosiło odpowiednio: 2,64% oraz 1,87% .	W przypadku absolwentów którzy studiowali w trybie stacjonarnym czas poszukiwania pracy etatowej, wyniósł średnio 2,93 mies. a dla absolwentów, którzy studiowali w trybie niestacjonarnym wyniósł 0,70 mies. Wskaźnik bezrobocia wśród absolwentów kształtował się odpowiednio na poziomie: 2,02% oraz 1,19%
Luki kompetencyjne	Absolwenci wskazywali, że program studiów nie w pełni uwzględniał przyszłe wymagania pracodawcy oraz że zbyt mały nacisk kładziono na aspekty praktyczne. Absolwenci nisko ocenili znajomość podstaw produkcji rolniczej i ekonomiki agrobiznesu, ekonomiki przedsiębiorstw przemysłu rolno-spożywczego, handlu rolniczego oraz usług w agrobiznesie. Po pięciu latach od ukończenia studiów wskazywano również na luki kompetencyjne w zakresie rozumienia zasad funkcjonowania finansów państwa i samorządu terytorialnego, rozumienia zasad funkcjonowania finansów UE oraz systemów wdrażania funduszy UE w Polsce. Należy zaznaczyć, że niska ocena znajomości przez absolwentów zagadnień podstaw produkcji rolniczej jednocześnie spotykała się nieprzychylnym odbiorem tego przedmiotu w programie studiów,	Absolwenci stwierdzili, że ukończone studia nie przygotowały ich w pełni pod względem umiejętności zawodowych, wskazując, że zbyt mały nacisk kładziono na aspekty praktyczne. Podobnie jak absolwenci studiów I stopnia relatywnie nisko ocenili przede wszystkim znajomość podstaw produkcji rolniczej i ekonomiki agrobiznesu. Podobnie jak w przypadku studiów I stopnia, trzeba podkreślić, że wyrażone przez absolwentów większe zapotrzebowanie na zajęcia praktyczne występowało jednocześnie z małym zainteresowaniem wśród studentów działaniami i programami umożliwiającymi lepsze przygotowanie do pracy zawodowej.

Uwzględniając wnioski wynikające z monitoringu losów absolwentów w zakresie wskazywanych luk kompetencyjnych, podjęto działania mające na celu ich wypełnienie. W celu udoskonalenia umiejętności praktycznych wdrożono system dodatkowych programów stażowych (krajowych i zagranicznych). Z kolei w zakresie rozszerzenia umiejętności posługiwania się specjalistycznymi programami należy podkreślić, że wprowadzono do programu studiów przedmioty *Statystyka stosowana* i *Systemy informatyczne w rachunkowości*, a komputery na których odbywają się zajęcia, zostały wyposażone w oprogramowanie księgowe SAGE50c, program Płatnik oraz oprogramowanie iBiznesPlan. W roku akademickim 2020/21 w UPP został uruchomiony moduł zajęć ogólnouczelnianych (również dla studentów WE) pt. "Ekonomia i rachunkowość w agrobiznesie". Kurs umożliwił pozyskanie pogłębionej wiedzy w zakresie rozliczeń podatkowych sektora MSP oraz gospodarstw i przedsiębiorstw rolnych, finansowania bezwrotnego w sektorze rolno-żywnościowym oraz finansowania zwrotnego działalności operacyjnej oraz inwestycyjnej przedsiębiorstw agrobiznesu i gospodarstw rolnych⁶⁰ (zrealizowano dwie edycje studiów).

⁶⁰ Zarządzenie nr 101/2020 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 8 lipca 2020 roku w sprawie utworzenia na Wydziale Ekonomiczno-Społecznym kursu dokształcającego „Ekonomia i rachunkowość w agrobiznesie”.

Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	BRAK	NIE DOTYCZY

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 3:

.....

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

4.1. *Liczba, struktura kwalifikacji oraz dorobek naukowy/artystyczny nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia ze studentami na ocenianym kierunku, jak również ich kompetencji dydaktycznych (z uwzględnieniem przygotowania do prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz w językach obcych). W tym kontekście warto wymienić najważniejsze osiągnięcia dydaktyczne jednostki z ostatnich 5 lat w zakresie ocenianego kierunku studiów (własne zasoby dydaktyczne, podręczniki autorstwa kadry, miejsca w prestiżowych rankingach dydaktycznych, popularyzacja).*

Na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu zatrudnionych jest 83 nauczycieli akademickich. Struktura pracowników według tytułów i stopni naukowych przedstawia się następująco: 30% stanowią pracownicy profesorowie i doktorzy habilitowani (w tym 3 profesorów z tytułem naukowym i 22 doktorów habilitowanych), natomiast 70% (58 osób) to głównie pracownicy ze stopniem doktora (Tab. 4.1).

Tabela 4.1 Struktura zatrudnienia na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu (stan na dzień 30.11.2023)

Tytuł i stopień naukowy	Liczba pracowników
Profesor z tytułem naukowym	3
Doktor habilitowany	22
Doktor	54
Magister (na stanowisku asystenta)	4
Razem	83

Zgodnie z deklaracjami złożonymi na podstawie wymogów Ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym, liczba pracowników zaliczonych do tzw. N w dyscyplinie *ekonomia i finanse* na Uniwersytecie Przyrodniczym w Poznaniu według stanu na dzień 30.10.2023 r. wynosi 58,5.

W proces dydaktyczny na kierunku *finanse i rachunkowość* na studiach I i II stopnia w roku jest corocznie zaangażowanych (oprócz lektoratów, prowadzących zajęcia WF i przedmioty ogólnouczelniane) łącznie ok. 100 osób, z czego 68% stanowią pracownicy Wydziału Ekonomicznego, natomiast pozostałe 32% to doktoranci, wykładowcy z zagranicy, osoby zatrudnione na innych wydziałach UPP⁶¹ (Tab. 4.2).

⁶¹ Por. Załącznik nr 2 Wykaz materiałów uzupełniających, Część I, p.2. Obsada zajęć na kierunku..., a

Tabela 4.2 Prowadzący zajęcia dydaktyczne na kierunku *finanse i rachunkowość* według tytułów i stopni naukowych.

Tytuł i stopień naukowy	Liczba pracowników
Profesor z tytułem naukowym	3
Doktor habilitowany	20
Doktor	47
Magister (na stanowisku asystenta)	1
Razem pracownicy Wydziału	71
Doktoranci	4
Wykładowcy z zagranicy	11
Inni nauczyciele	1
Wykładowcy z innych wydziałów UPP	16
Razem osoby z zewnątrz	32

Kompetencje, doświadczenie i kwalifikacje nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia, zapewniają ich prawidłową realizację oraz osiągnięcie przez studentów założonych efektów uczenia się⁶².

W roku akademickim 2022/2023 na wszystkich kierunkach studiów na Wydziale Ekonomicznym zajęcia w języku angielskim prowadziło 19 profesorów z zagranicy. Na kierunku *finanse i rachunkowość* w proces dydaktyczny zaangażowanych było 11 profesorów z zagranicy (Tab. 4.2). Udział zajęć prowadzonych przez profesorów z zagranicy na kierunku *finanse i rachunkowość* wynosił 5,0% ogółu zajęć na studiach I stopnia i odpowiednio około 8% na studiach II stopnia. Wszyscy profesorowie z zagranicy dysponują uznanym i potwierdzonym dorobkiem naukowym oraz dydaktycznym. Reprezentują uczelnie z takich krajów, jak: Hiszpania, Włochy, Ukraina, Rumunia, Szwajcaria, Czechy, Słowacja, Litwa i Turcja. Włączenie profesorów zagranicznych w realizację zajęć w istotny sposób wpływa na podniesienie jakości kształcenia na kierunku *finanse i rachunkowość*.

Wszystkie zajęcia są prowadzone przez nauczycieli akademickich o dorobku naukowym zgodnym z problematyką wykładanych przedmiotów. Nauczyciele prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku to osoby o dużym potencjale naukowym i dydaktycznym. O możliwościach rozwojowych tej grupy świadczy znaczny dorobek publikacyjny, duża liczba realizowanych projektów badawczych, oraz inne osiągnięcia, jak staże zagraniczne czy udział w konferencjach - w ostatnich latach pracownicy uczestniczyli w kilkuset konferencjach, seminariach i warsztatach naukowych oraz wyjazdach zagranicznych i stażach, zarówno krótko, jak i długoterminowych. Wykaz zagranicznych konferencji i staży naukowych pracowników WE UPP w latach 2018-23 przedstawiono w załączniku 4.1.2.

Pracownicy Wydziału w ostatnich latach odznaczali się również istotną aktywnością w pozyskiwaniu środków na badania naukowe w ramach projektów badawczych NCN, NCBiR, MNiSW/MEiN, MRiRW, KSOW, Horyzont, Interreg, Erasmus i innych źródeł, co skutkowało realizacją szeregu projektów. Przykładowo, w ramach konkursów ogłoszonych przez Narodowe Centrum Nauki pracownicy Wydziału pozyskali granty na łączną kwotę prawie 2,9 mln zł (były to granty w ramach konkursów OPUS, PRELUDIUM, PRELUDUM BIS i MINIATURA)⁶³.

Wykładowcy, oprócz osiągnięć naukowych, posiadają pełne kompetencje dydaktyczne, które systematycznie doskonalą. Podnoszenie kompetencji kadry w zakresie nowoczesnych metod badawczych odbywa się przez zapewnienie dostępu do szkoleń, zakup oprogramowania i uczestnictwo w kursach (m.in. Wydział zakupił 40 licencji uznanego w środowisku naukowym programu statystycznego STATA, wykorzystywanego w badaniach ekonomicznych i rozpoczął szkolenie

⁶² Szczegółowy wykaz osiągnięć naukowych znajduje się w charakterystyce nauczycieli akademickich - Załącznik nr 2 Wykaz materiałów uzupełniających, Część I, p.4.

⁶³ Szczegółowy wykaz w Załączniku nr 1.1.3.

pracowników w zakresie jego użytkowania, a proces ten będzie kontynuowany). Pracownicy Wydziału mają możliwość korzystania z corocznie odnawianej licencji programu Statistica.

Na szczególną uwagę zasługuje udział nauczycieli akademickich Wydziału Ekonomicznego w projektach skierowanych do kadry dydaktycznej, realizowanych na Uniwersytecie Przyrodniczym w Poznaniu, które były realizowane w ramach Programu Podnoszenia Kompetencji Dydaktycznych Kadry Uczelni (finansowane ze środków UE w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój) w projektach:

- "Wysoka jakość kształcenia atutem młodej kadry Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu",
- "Najlepsi z natury! Zintegrowany Program Rozwoju Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu",
- "Zintegrowany Program Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu na rzecz Innowacyjnej Wielkopolski",
- "Doskonałość Dydaktyczna Uczelni".

Programy zakładały możliwość skorzystania ze specjalistycznych szkoleń, lektoratów, udziału w dydaktycznych stażach zagranicznych oraz indywidualnych spotkaniach z career coachem. W indywidualnych ścieżkach wsparcia, bazujących na bilansie kompetencji, pracownicy uczestniczyli w lektoratach z języków obcych, szkoleniach podnoszących kompetencje dydaktyczne, informatyczne, prezentowania i zarządzania informacją. Ponadto, uczestnicy programu mogli skorzystać z krajowych i zagranicznych staży praktycznych oraz dydaktycznych. Z Wydziału Ekonomicznego, w różnych działaniach, w projektach wzięły udział 42 osoby⁶⁴ (np. w projekcie dotyczącym podnoszenia kompetencji młodej kadry⁶⁵, skierowanym do studentów studiów III stopnia oraz nauczycieli akademickich poniżej 35 roku życia uczestniczyło 12 osób; w projekcie „Doskonałość Dydaktyczna Uczelni” uczestnicy programu mogli skorzystać z krajowych i zagranicznych staży praktycznych oraz dydaktycznych - z Wydziału Ekonomicznego w projekcie wzięły udział 22 osoby)⁶⁶.

Kadra prowadząca zajęcia na kierunku *finanse i rachunkowość* jest przygotowana do prowadzenia zajęć dydaktycznych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Kompetencjami w tym zakresie kadra akademicka wykazała się w chwili przejścia na system nauczania zdalnego w marcu 2020 roku. Umiejętności w tym zakresie były systematycznie doskonalone, z wykorzystaniem wsparcia ze strony powołanego przez Rektora UPP zespołu ds. wdrożenia kształcenia zdalnego w Uniwersytecie Przyrodniczym w Poznaniu⁶⁷. Obecnie nabyte przez wykładowców umiejętności są wykorzystywane w procesie dydaktycznym realizowanym na studiach anglojęzycznych II stopnia *Agri-food Economics and Trade* (w I semestrze studiów dla osób, które zostały zakwalifikowane na studia, a znajdują się w trakcie postępowań wizowych).

Kadra dydaktyczna tworzy również własne zasoby dydaktyczne. W ostatnich latach powstało wiele podręczników, skryptów czy materiałów dydaktycznych, a także monografii wykorzystywanych na zajęciach dydaktycznych na kierunku *finanse i rachunkowość*. Wśród nich wymienić można m.in.:

1. Czerwińska-Kayzer D. (2018): *Przepływy pieniężne w ocenie realizacji fundamentalnych celów finansowych przedsiębiorstwa*. Wyd. Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, Poznań;
2. Czerwińska-Kayzer D. (2022): *Przemysł spożywczy i jego zróżnicowanie w zakresie płynności finansowej*. Wyd. Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, Poznań;
3. Czerwińska-Kayzer D., Florek J. (2022): *Rachunkowość finansowa z elementami rachunkowości zarządczej*. Wyd. Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, Poznań (Wydanie III poprawione i uzupełnione);

---

⁶⁴ Informacja do wglądu podczas wizytacji.

⁶⁵ <https://skylark.up.poznan.pl/mloda-kadra>

⁶⁶ <https://www1.up.poznan.pl/dfs/nauczyciele>

⁶⁷ Zarządzenie nr 34/2020 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 20 marca 2020 r. (https://skylark.up.poznan.pl/sites/default/files/repozytorium/Zarz%C4%85dzenie%20Rektora%20nr%2034_2020%20w%20Sprawie%20Zespo%C5%82u%20ds.%20wdro%C5%BCenia%20ksza%C5%82cienia%20zdalnego%20w%20UPP%20w%20okresie%20zagro%C5%BCenia%20koronawirusem.pdf)

4. Czerwińska-Kayzer D., Kotlińska J., Kotliński G. (2019): *Sprawozdanie finansowe i jego zawartość informacyjna na przykładzie wybranych rodzajów podmiotów gospodarczych*. Wyd. Difin, Warszawa;
5. Hasińska I. (2021): *Odmowa prawa do odliczenia podatku naliczonego z powodu wykrytych nieprawidłowości: Aspekty ekonomiczne i prawne na kanwie „luki w VAT”*. Wyd. Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, Poznań;
6. Janc A., Waliszewski K. (2021): *Pośrednicy finansowi na lokalnych rynkach : Współczesne determinanty rozwoju*. CeDeWu, Warszawa;
7. Kiryluk-Dryjska E. (2019): *Sprawiedliwy podział. Kryteria, metody i aplikacje*. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa;
8. Malinowski M., Wasiuta A. (2021): *Stan środowiska a poziom życia ludności w Polsce*. Wyd. Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, Poznań;
9. Ryś-Jurek R. (2019): *Siła finansowa oraz jej uwarunkowania produkcyjno-ekonomiczne w gospodarstwach rolnych Unii Europejskiej*. Wyd. Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, Poznań;
10. Ryś-Jurek R. (2023): *Bezpieczeństwo finansowe i stabilność finansowa gospodarstw rolnych w Polsce po akcesji do Unii Europejskiej*. Wyd. Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, Poznań;
11. Sarniak Ł. (2018): *Rozwój działalności maklerskiej w Polsce*. CeDeWu, Warszawa (Wydanie 2);
12. Standar A. (2021): *Ryzyko finansowe w działalności gmin wiejskich na przykładzie województwa wielkopolskiego: Pomiar, identyfikacja czynników oraz sposoby ograniczania jego wielkości*. Wyd. Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, Poznań;
13. Wołoszyn A. (2020): *Nierówności dochodowe gospodarstw domowych w Polsce i ich uwarunkowania społeczno-ekonomiczne*. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa;

4.2. *Obsada zajęć, ze szczególnym uwzględnieniem zajęć, które prowadzą do osiągnięcia przez studentów kompetencji zawiązanych z prowadzeniem działalności naukowej.*

Na Uniwersytecie Przyrodniczym w Poznaniu, zgodnie ze Statutem Uczelni (§46 pkt. 7 ust.2)⁶⁸, nadzór nad obsadą zajęć dydaktycznych na kierunku *finanse i rachunkowość* sprawuje Rada Programowa Kierunku Studiów. Przy obsadzie zajęć dydaktycznych na Wydziale Ekonomicznym bierze się pod uwagę dostosowanie tematyki prowadzonych zajęć do doświadczeń badawczych i praktycznych pracowników akademickich; wykorzystanie informacji od studentów, zebranych w ramach ankietyzacji; informacji uzyskanych z okresowej oceny nauczyciela akademickiego oraz dostosowanie obsady do możliwości kadrowych, w tym planowanych wyjazdów stypendialnych i badawczych wykładowców.

Jedno z kryteriów obsady zajęć dydaktycznych stanowi dostosowanie tematyki prowadzonych zajęć do doświadczeń badawczych i praktycznych pracowników Wydziału. Większość pracowników jest zatrudnionych na stanowisku pracownika badawczo-dydaktycznego, a ci którzy pracują na stanowisku dydaktycznym łączą zazwyczaj pracę dydaktyczną z aktywnością badawczą i publikacyjną. Taki proces korzystnie wpływa również na wzrost kompetencji badawczych studentów. Studenci kierunku *finanse i rachunkowość* mają szansę na rozwój tych kompetencji podczas wielu zajęć dydaktycznych, w szczególności zaś w trakcie seminarium dyplomowego. Zgodnie z procedurą dyplomowania obowiązującą na Wydziale Ekonomicznym, seminaria magisterskie prowadzą profesorowie i doktorzy habilitowani związani z dyscypliną *ekonomia i finanse*. Dodatkowo do prowadzenia seminariów licencjackich wyznaczeni są doktorzy związani z dyscypliną *ekonomia i finanse* posiadający udokumentowany dorobek publikacyjny lub dydaktyczny związany z kierunkiem i profilem studiów. Z kolei promotorem pracy magisterskiej lub licencjackiej może zostać profesor, doktor habilitowany lub doktor posiadający dorobek naukowy z dyscyplinie *ekonomia i finanse*.

⁶⁸ https://skylark.up.poznan.pl/sites/default/files/repozytorium/Tekst%20jednolity%20statutu%20UPP_5.pdf

Szczególnym elementem włączania studentów w prowadzenie działalności naukowej jest udział studentów w realizacji projektów badawczych i publikacji naukowych. W ostatnich latach opublikowano kilkadziesiąt artykułów, które powstały we współpracy ze studentami (zał. 4.2.1).

Rozwój kadry dydaktycznej prowadzącej zajęcia dydaktyczne na kierunku *FiR* zapewnia równomierne rozłożenie godzin dydaktycznych i zmniejszenie liczby nadgodzin wśród wszystkich pracowników. Stwarza to możliwości większego skupienia się na pracy naukowej osób reprezentujących dyscyplinę *ekonomia i finanse*, zaliczonych do N.

Każdy przedmiot prowadzony na kierunku *finanse i rachunkowość* jest przypisany do Katedry odpowiedzialnej za jego realizację. Na Wydziale Ekonomicznym przyjęto jednolite zasady akceptacji zajęć dydaktycznych przez pracowników. Następuje ona na indywidualnych kontaktach w WD w zakładce Pensum. Na tej podstawie na koniec semestru i roku akademickiego rozliczane są wszystkie zrealizowane godziny dydaktyczne przez pracowników.

4.3. Łączenie przez nauczycieli akademickich i inne osoby prowadzące zajęcia działalności dydaktycznej z działalnością naukową oraz włączania studentów w prowadzenie działalności naukowej.

Działalność dydaktyczna nauczycieli prowadzących zajęcia na kierunku *finanse i rachunkowość* jest powiązana z ich zainteresowaniami naukowymi i tematami realizowanych prac badawczych (szerzej pisano o tej współzależności przy opisie Kryterium 1 – pkt. 1.2)⁶⁹.

Studenci kierunku *finanse i rachunkowość* mają szanse na rozwój kompetencji badawczych na wielu zajęciach dydaktycznych, a szczególnie w trakcie seminarium dyplomowego. Podczas uczestnictwa w seminarium studenci włączani są w proces badawczy specyficzny dla tematyki poszczególnych seminariów (a tym samym danej katedry). Semina licencjackie i magisterskie mają na celu umożliwienie studentowi publicznego zaprezentowania i przedyskutowania tez pracy. Studenci nabywają kompetencje w zakresie formułowania problemu badawczego, stawiania hipotez badawczych, doboru metod badawczych, analizy i interpretacji wyników badań oraz odpowiedniego opracowania materiału badawczego. Podczas egzaminu dyplomowego studenci mają możliwość zweryfikowania swoich kompetencji społecznych w zakresie obrony tez swoich prac dyplomowych, a także umiejętności krytycznego myślenia.

Jak wskazano w p. 2.4. Raportu na Wydziale działają 4 Koła Naukowe. Studenci kierunku *finanse i rachunkowość* podejmują szczególną aktywność w Studenckim Kole Naukowym Młodych Menedżerów oraz Studenckim Kole Naukowym Młodych Finansistów i Księgowych. Rozważane jest również utworzenie kolejnego koła naukowego Młodych Inwestorów. Efektem działalności naukowej prowadzonej w ramach kół naukowych jest wzrost kompetencji badawczych studentów. Członkowie kół uczestniczą w wielu konferencjach, szkoleniach i projektach. Są również organizatorami cyklicznych konferencji, takich jak np. organizowana corocznie wspólnie z Uniwersytetem Ekonomicznym w Poznaniu konferencja pt. *Biogospodarka i obszary wiejskie wobec współczesnych wyzwań społeczno-ekonomicznych*⁷⁰. Ponadto, efektem ich aktywności są przygotowywane wspólnie z nauczycielami akademickimi artykuły naukowe i wystąpienia podczas konferencji studenckich (sesje studenckich kół naukowych)⁷¹.

4.4. Założenia, cele i skuteczność prowadzonej polityki kadrowej, z uwzględnieniem metod i kryteriów doboru oraz rekrutacji kadry, sposobów, zasad i kryteriów oceny jakości kadry oraz udziału w tej ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów, a także wykorzystania wyników oceny w rozwoju i doskonaleniu kadry.

---

⁶⁹ Por. tabele charakteryzujące dorobek naukowy i dydaktyczny kadry... (Załącznik nr 2 - Wykaz materiałów uzupełniających, Cz. I, p. 4).

⁷⁰ Więcej informacji na temat aktywności kół naukowych w zał. 4.2.3. oraz w dokumentacji opiekunów Kół Naukowych.

⁷¹ Por. Załącznik 4.1.1. i 4.2.2.

Głównym celem polityki kadrowej jest stworzenie warunków do rozwoju zawodowego nauczycieli akademickich, wspieranie ich aktywności naukowej oraz wzmocnienie kapitału intelektualnego Wydziału Ekonomicznego.

Zasady zatrudniania i awansowania pracowników na Wydziale, podobnie jak na całym Uniwersytecie, reguluje Statut Uniwersytetu. Postanowienia dotyczące procedur zatrudniania pracowników i wymogów na poszczególnych stanowiskach regulują §61-§63 Statutu⁷². Zgodnie z § 63 ust. 2, nawiązanie z nauczycielem akademickim pierwszego stosunku pracy w Uniwersytecie, na czas nieokreślony lub określony dłuższy niż 3 miesiące, w wymiarze przekraczającym połowę pełnego wymiaru czasu pracy, z wyjątkami określonymi w ustawie, następuje po przeprowadzeniu otwartego konkursu. Szczegółowe wymogi dotyczące składu komisji konkursowych oraz zasady postępowań przy zatrudnianiu nauczycieli akademickich określa załącznik nr 3 do Statutu (Statut UPP, s. 60-64)⁷³. Podstawową zasadą polityki kadrowej na Wydziale jest promowanie własnych kadr, a w przypadku braku takiej możliwości zatrudnianie kadr z zewnątrz. Z tego punktu widzenia, w kontekście dalszego, szybkiego rozwoju kadr, istotne dla Wydziału było uzyskanie w 2016 roku uprawnień do nadawania stopnia doktora habilitowanego nauk ekonomicznych oraz prowadzenia własnych studiów doktoranckich w dyscyplinie *ekonomia*. Obecnie Wydział posiada uprawnienia do nadawania stopnia doktora i doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie *ekonomia i finanse* oraz uczestniczy w kształceniu doktorantów w Szkole Doktorskiej UPP w przypisanej dyscyplinie.

Ponadto, polityka kadrowa na Wydziale, w tym w odniesieniu do kierunku *finanse i rachunkowość*, jest współokreślana przez postanowienia *Strategii Rozwoju Wydziału Ekonomicznego na lata 2023–2027*. Politykę tę prowadzą Dziekan i Kierownicy Katedr. W *Strategii* wskazano, że „Rozwój kadry jest podstawą twórczego procesu badawczego, a także dydaktycznego, co stawia Wydział w gronie liczących się w kraju oraz Europie jednostek naukowych i opiniotwórczych, mających wpływ na kształtowanie ekonomiczno-społecznych uwarunkowań rozwoju sektora rolno-żywnościowego i obszarów wiejskich”

Polityka kadrowa na Wydziale Ekonomicznym wynika z aktualnego stanu kadrowego i przyszłych potrzeb określanych w *Strategii* Wydziału. Wydział, od momentu jego powstania dynamicznie się rozwija, a to skutkuje z jednej strony występowaniem korzystnej struktury demograficznej pracowników (duża grupa relatywnie młodych wiekowo adiunktów), ale z drugiej strony koniecznością szybkiego przyrostu liczby profesorów i doktorów habilitowanych.

Istotną kwestią jest procedura preselekcji kandydatów na stanowiska adiunkta, odbywająca się w ramach ogłaszanych postępowań konkursowych. Przedłużenie okresu zatrudnienia na stanowisku poprzedzone jest oceną pracownika.

Kadra Wydziału jest systematycznie oceniana pod względem formalnym i merytorycznym w sposób pośredni i bezpośredni. Ocena okresowa jest przeprowadzana zgodnie z regulacjami §64 Statutu UPP i kryteriami zawartymi w Zarządzeniu nr 2/2021 Rektora UPP z dnia 4 stycznia 2021 roku⁷⁴. Odbywa się co 4 lata. W arkuszu oceny wyodrębnia się ocenę działalności naukowej, dydaktycznej, organizacyjnej, a dla profesorów i doktorów habilitowanych – dodatkowo kształcenie kadr naukowych. Warunkiem uzyskania przez pracownika badawczo-dydaktycznego pozytywnej oceny okresowej jest pozytywnie oceniona działalność w każdym z wymienionych obszarów.

Wyniki oceny okresowej stanowią jeden z kluczowych elementów uwzględnianych przy awansach naukowych oraz decyzjach o przedłużeniu zatrudnienia. Okresowe oceny nauczycieli akademickich mają także na celu weryfikację zaangażowania każdego pracownika w poszczególne sfery działalności objęte oceną. Obiektywna i rzetelna ocena pracy nauczycieli akademickich stanowi jeden z ważniejszych elementów polityki wzmocnienia potencjału kadrowego Wydziału Ekonomicznego.

Ocena pośrednia z kolei polega na tym, że pracownicy osiągający znaczące efekty w pracy badawczej i dydaktycznej oraz organizacyjnej otrzymują premie motywacyjne i dodatki specjalne,

---

⁷² https://puls.edu.pl/sites/default/files/repozytorium/tekst_jednolity_statutu_upp_2.pdf

⁷³ https://puls.edu.pl/sites/default/files/repozytorium/tekst_jednolity_statutu_upp_2.pdf

⁷⁴ <https://puls.edu.pl/repozytorium/zarz-dzenie-nr-0022021-z-dnia-4-stycznia-2021-roku>

które na wniosek Dziekana przyznaje Rektor. Są także wyróżniani nagrodami dla nauczycieli akademickich ze Specjalnego Funduszu Nagród.

4.5. *System wspierania i motywowania kadry do rozwoju naukowego lub artystycznego oraz podnoszenia kompetencji dydaktycznych. W tym kontekście warto przedstawić awanse naukowe kadry związanej z ocenianym kierunkiem studiów.*

Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu umożliwia pracownikom dalsze kształcenie, rozwój naukowy oraz zdobywanie stopni i tytułów naukowych. Na Wydziale Ekonomicznym można przeprowadzić postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora oraz doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie *ekonomia i finanse*. Wsparciem dla naukowców są stypendia, a także realizowane przez nich projekty badawcze. Za osiągnięcia w dziedzinie nauki oraz uzyskane stopnie i tytuły naukowe co roku przyznawane są nagrody JM Rektora. Nagrody Rektora za działalność dydaktyczną i organizacyjną są również ważnym instrumentem motywowania pracowników do osiągania wysokich wyników w pracy dydaktycznej i działaniach organizacyjnych na rzecz Uniwersytetu.

Kadra naukowa Uniwersytetu ma możliwość podnoszenia swoich kwalifikacji i wzbogacania prowadzonych badań przez staże naukowe. Istotny wpływ na rozwój kadry naukowej ma realizowana od lat współpraca krajowa i zagraniczna. Odbyna się ona przez udział w konferencjach, seminariach, targach, wystawach, wspólne prowadzenie badań czy odbywanie staży naukowo-badawczych i dydaktycznych⁷⁵.

Zgodnie z § 48 (rozdział VIII Nagrody i wyróżnienia) Regulaminu pracy UPP⁷⁶, pracownikom, którzy przez wzorowe wypełnianie swoich obowiązków, przejawianie inicjatywy w pracy i podnoszenie jej wydajności oraz jakości przyczyniają się szczególnie do wykonania zadań, przyznaje się: pochwałę pisemną, pochwałę publiczną (na inauguracji roku akademickiego lub innej uroczystości), list gratulacyjny, dyplom uznania, medal, nagrodę rzeczową lub pieniężną (nagrody ze Specjalnego Funduszu Nagród). Nagrody i wyróżnienia przyznaje Rektor lub Senat (według kompetencji), a informację o przyznaniu pracownikowi nagrody lub wyróżnienia składa się do jego akt osobowych. W wyniku decentralizacji finansów Uczelni na Wydziale pojawiła się możliwość premiowania pracowników za wysokie osiągnięcia naukowe. W celu zmotywowania nauczycieli akademickich Wydziału do aktywności w obszarze publikacyjnym przyznawany jest dodatek do wynagrodzenia. Premia motywacyjna w postaci dodatku do wynagrodzenia jest przyznawana osobom, które opublikują artykuł w wysoko punktowanych czasopismach (według listy MEiN).

Dla Wydziału Ekonomicznego w rozwoju kadr bardzo istotne było uzyskanie w 2016 roku uprawnień do nadawania stopnia doktora habilitowanego nauk ekonomicznych oraz możliwość prowadzenia własnych studiów doktoranckich w dyscyplinie *ekonomia*. Obecnie Wydział posiada pełnię uprawnień akademickich i możliwość prowadzenia postępowań w sprawie nadania stopnia doktora i doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie *ekonomia i finanse* oraz uczestniczy w kształceniu doktorantów w Szkole Doktorskiej UPP w przypisanej dyscyplinie. W ostatnich sześciu latach (2018-2023) na Wydziale Ekonomicznym kilkanaście osób, które obecnie są pracownikami Wydziału, uzyskało awanse naukowe: 10 osób uzyskało stopień doktora habilitowanego, a 9 osób uzyskało stopień doktora (tabela 4.3).

Władze Wydziału wskazują, że dla zapewnienia dalszego rozwoju naukowego dyscypliny *ekonomia i finanse* oraz rozwoju kadrowego w najbliższych latach w dalszym ciągu muszą być realizowane awanse naukowe zarówno w zakresie uzyskiwania przez pracowników tytułu profesora, jak i stopni doktora habilitowanego i doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie *ekonomia i finanse*.

⁷⁵ Por. załącznik 4.1.2. Wyjazdy zagraniczne kadry

⁷⁶ <https://puls.edu.pl/repozytorium/zarz-dzenie-nr-78/2023-z-dnia-30-pa-dzielnika-2023-roku>

Tabela 4.3 Awanse naukowe pracowników prowadzących zajęcia na kierunku *finanse i rachunkowość*

Nazwisko i imię	Rok uzyskania stopnia	Obszar wiedzy/dziedzina/dyscyplina	Jednostka
Stopień doktora habilitowanego			
Magdalena Kozera Kowalska	2018	Obszar nauk społecznych/dziedzina nauk ekonomicznych dyscyplina ekonomia	WES UPP
Joanna Wiśniewska-Paluszak	2018	Obszar nauk społecznych/dziedzina nauk ekonomicznych dyscyplina ekonomia	WES UPP
Roma Ryś-Jurek	2019	dziedzina nauk społecznych, dyscyplina ekonomia i finanse	WES UPP
Małgorzata Kołodziejczak	2019	dziedzina nauk społecznych, dyscyplina ekonomia i finanse	WES UPP
Mikołajczak Elżbieta	2019	dziedzina nauk rolniczych, dyscyplina nauki leśne	Rada Dyscypliny Nauki Leśne SGGW w Warszawie
Baer-Nawrocka Agnieszka	2020	dziedzina nauk społecznych, dyscyplina ekonomia i finanse	Rada Naukowa Dyscypliny Ekonomia i Finanse UPP
Pepliński Benedykt	2020	dziedzina nauk społecznych, dyscyplina ekonomia i finanse	Rada Naukowa Dyscypliny Ekonomia i Finanse UPP
Lira Jarosław	2020	dziedzina nauk społecznych, dyscyplina ekonomia i finanse	Rada Naukowa Dyscypliny Ekonomia i Finanse UEW
Lipińska Izabela	2020	dziedzina nauk społecznych, dyscyplina nauk prawnych	Rada Naukowa Dyscypliny Nauki Prawne UAM
Czerwińska-Kayzer Dorota	2023	dziedzina nauk społecznych, dyscyplina ekonomia i finanse	Rada Naukowa Dyscypliny Ekonomia i Finanse UPP
Stopień doktora			
Wołoszyn Andrzej	2019	dziedzina nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia	WES UPP
Bajan Bartłomiej	2021	dziedzina nauk społecznych, dyscyplina ekonomia i finanse	Rada Naukowa Dyscypliny Ekonomia i Finanse UPP
Pawłowski Krzysztof	2021	dziedzina nauk społecznych, dyscyplina ekonomia i finanse	Rada Naukowa Dyscypliny Ekonomia i Finanse UPP
Jabkowski Dawid	2021	dziedzina nauk społecznych, dyscyplina ekonomia i finanse	Rada Naukowa Dyscypliny Ekonomia i Finanse UPP
Zmyślona Jagoda	2022	dziedzina nauk społecznych, dyscyplina ekonomia i finanse	Rada Naukowa Dyscypliny Ekonomia i Finanse UPP
Józefowicz Karolina	2022	dziedzina nauk społecznych, dyscyplina ekonomia i finanse	Rada Naukowa Dyscypliny Ekonomia i Finanse UPP
Genstwa Natalia	2022	dziedzina nauk społecznych, dyscyplina ekonomia i finanse	Rada Naukowa Dyscypliny Ekonomia i Finanse UPP
Smolińska-Bryza Kinga	2022	dziedzina nauk społecznych, dyscyplina ekonomia i finanse	Rada Naukowa Dyscypliny Ekonomia i Finanse UPP
Wiza-Augustyniak Paulina	2023	dziedzina nauk społecznych, dyscyplina ekonomia i finanse	Rada Naukowa Dyscypliny Ekonomia i Finanse UPP

Uzyskanie przez Wydział prawa do nadawania stopnia doktora habilitowanego, umożliwiło uruchomienie studiów doktoranckich. W latach 2017-2018 na studia doktoranckie zostało przyjętych 11 doktorantów w trybie stacjonarnym i 7 osób w trybie niestacjonarnym.

Program studiów doktoranckich na Wydziale Ekonomicznym został wzbogacony przez realizację projektu *Najlepsi z natury! Zintegrowany Program Rozwoju Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu*, który był współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Oś Priorytetowa III Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju, realizowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Głównym celem projektu było osiągnięcie wysokiej jakości kształcenia na studiach doktoranckich prowadzonych na Wydziale Ekonomicznym na UPP poprzez zaplanowanie, uruchomienie i zrealizowanie pełnego cyklu programu studiów doktoranckich o zasięgu międzynarodowym we współpracy z innymi jednostkami z sektora badawczo-naukowego. W 2019 r. zostały przeprowadzone pierwsze zajęcia fakultatywne zgodne z programem studiów. Wszyscy doktoranci i doktorantki, którzy złożyli Indywidualne Programy Studiów i Indywidualne Plany Badawcze zaakceptowane przez Dziekana Wydziału Ekonomicznego oraz Kierownika studiów doktoranckich w ramach projektu otrzymywali dodatkowe stypendium motywacyjne. Projektem zostało objętych 10 osób z dwóch roczników studiów III stopnia.

W ramach projektu prowadzone były takie działania, jak: dodatkowe stypendium motywacyjne, zajęcia fakultatywne, zajęcia dodatkowe (szkolenia/kursy), opieka mentora spoza Uczelni, naukowy staż zagraniczny.

W ramach funkcjonującej na Uniwersytecie Przyrodniczym w Poznaniu od 2019 roku Szkoły Doktorskiej na Wydziale Ekonomicznym rozprawę doktorską przygotowuje obecnie 11 doktorantów (3 osoby na I roku, 5 osób na II roku, 1 osoba na III roku, 1 osoba na IV roku i 1 osoba z przedłużonym terminem złożenia rozprawy doktorskiej).

Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	<p>Należy konsekwentnie przestrzegać zasady powierzania zajęć, a zwłaszcza wykładow, osobom, które prowadzą badania naukowe powiązane z treściami tych zajęć i mogące te treści wzbogacać, aktualizować czy inaczej wspierać.</p>	<p>Prowadzona polityka kadrowa w okresie po ostatniej akredytacji zmierzała w kierunku optymalizacji obsady kadrowej zajęć. Podjęto działania, które sprawiły, że dydaktyka jest prowadzona przez osoby o odpowiednich kwalifikacjach i o dorobku naukowym zgodnym z treściami programowymi prowadzonych zajęć.</p> <p>Przyjęto do pracy osoby z zewnątrz wyspecjalizowane w obszarze finansów oraz poprzez rozwijanie badań i awanse naukowe własnych pracowników w zasadzie wyeliminowano prowadzenie zajęć przez doktorów nauk rolniczych (por. dodatkowe informacje poniżej).</p>

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 4:

Od ostatniej akredytacji kierunku *FiR* w 2017 roku zatrudniono na wydziale specjalistów z zakresu finansów i bankowości, którzy posiadali stopień dr nauk ekonomicznych uzyskany w uczelniach ekonomicznych. Tym samym też starano się wyeliminować niedoskonałość polityki kadrowej wskazaną

w poprzedniej ocenie PKA polegającą na nadmiernej autarkii i wąskiej specjalizacji naukowej zespołu. I tak na wydziale podjęli pracę m.in.:

- dr Sylwia Klus specjalizująca się w problematyce bankowości komercyjnej, zarządzaniu ryzykiem bankowym, systemem bankowy i bankowością centralną, polityką pieniężną, bezpieczeństwem finansowym (nadzór finansowy). Dyplom uzyskała w Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu.

- dr Małgorzata Węgrzyńska specjalizująca się w zagadnieniach rachunkowości, sprawozdawczości finansowej i rewizji finansowej. Stopień naukowy doktora został nadany uchwałą Rady Wydziału Zarządzania, Informatyki i Finansów Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu.

- dr Marek Gałązka, który zajmuje się badaniami dotyczącymi problematyki ekonometrycznego badania popytu na żywność gospodarstw domowych, modelowaniem ekonometrycznym popytu konsumpcyjnego, wyceną papierów wartościowych na rynkach finansowych (w szczególności rynku instrumentów pochodnych), finansów przedsiębiorstw, rachunkowości finansowej i zarządczej oraz metod analizy statystycznej. Stopień doktora uzyskał na Wydziale Ekonomii Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu.

- dr Łukasz Sarniak, którego obszarem zainteresowań naukowych jest rynek kapitałowy, bankowość, polityka pieniężna oraz finanse przedsiębiorstw. Posiada również stopień doktora Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu.

- dr Ewelina Marek-Andrzejewska, której stopień nadano na Uniwersytecie w Lyonie (Francja), wcześniej uzyskała dwa tytuły magistra ekonomii i finansów (na Uniwersytecie w Hohenheim w Stuttgartzie i w UPP). Jej zainteresowania badawcze to ekonomia behawioralna, neuroekonomia, ekonomia ochrony środowiska i ZR, polityka publiczna.

- dr Anna Jęczynek zajmująca się problematyką ekonomik branżowych, ekonomiką i organizacją przedsiębiorstw, finansami przedsiębiorstw oraz zarządzaniem przedsiębiorstwem. Stopień uzyskała w Uniwersytecie Ekonomicznym we Wrocławiu,

- dr hab. Joanna Kosmaczewska, która posiada stopień nadany uchwałą Rady Wydziału Nauk Ekonomicznych SGGW w Warszawie, a zajmuje się ekonomią behawioralną oraz rozwojem lokalnym.

W okresie ostatnich kilku lat, w wyniku awansów naukowych stopień dr i dr hab. w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse uzyskało blisko 20 osób (por. tab. 4.3). W tej grupie kilka osób również prowadzi badania w obszarze finansów, rachunkowości, ekonometrii i statystyki – np.:

- prof. UPP dr hab. Roma Ryś-Jurek, której stopień dr hab. został nadany przez Radę Wydziału Ekonomii Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, której zainteresowania naukowe i prowadzone badania skupiają się wokół finansów przedsiębiorstwa, finansów publicznych i samorządowych, zastosowania metod ilościowych w badaniach ekonomicznych.

- dr hab. Jarosław Lira, który legitymuje się dyplomem Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu a specjalizuje się w statystyce, statystyce opisowej, metodach ilościowych, klasyfikacji i analizie danych oraz prognozowaniu.

- dr hab. Dorota Czerwińska-Kayzer, uzyskała stopień doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie ekonomia i finanse na WE UPP, a specjalizuje się w rachunkowości i finansach przedsiębiorstw, analizie finansowej i płynności finansowej przedsiębiorstw spożywczych,

- dr Andrzej Wołoszyn, który stopień doktora uzyskał na WE UPP a zajmuje się problematyką finansów gospodarstw domowych oraz metodami ilościowymi w zastosowaniach ekonomicznych.

Jakość publikacji pracowników naukowych WE jest w istotnym stopniu determinowana stopniem rozpoznawalności międzynarodowej. Kryterium oceniającym może być obecność publikacji w Bazie Web of Science (WoS) i liczba publikacji w czasopismach posiadających współczynnik wpływu IF. W latach 2018-2020 można zaobserwować wyraźną tendencję rosnącą w tym zakresie, a następnie stabilizację poziomu publikacji w renomowanych czasopismach o zasięgu międzynarodowym (tab. 4.4). W ewaluacji jakości działalności naukowej w latach 2017-2021 na oceniany dorobek publikacyjny pracowników badawczo-dydaktycznych WE składały się głównie artykuły o wartości 100 i 140 pkt (zgodnie z punktacją MEiN). Pozytywną tendencję zauważono również w publikacji monografii naukowych. W latach 2018-2023 opublikowano łącznie 46 monografii. Wyniki te wskazują na rosnącą jakość publikacji kadry naukowej Wydziału.

Tabela 4.4. Liczba artykułów naukowych pracowników, uczestników studiów doktoranckich i emerytowanych pracowników Wydziału Ekonomicznego UPP posiadających IF w latach 2018-2023

Lata	IF
2018	6
2019	10
2020	42
2021	48
2022	41
2023	21
Razem 2018-2023	168

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

5.1 Stan, nowoczesność, rozmiar i kompleksowość bazy dydaktycznej i naukowej służącej realizacji zajęć oraz działalności naukowej na ocenianym kierunku w dyscyplinie/dyscyplinach, do której/których kierunek jest przyporządkowany.

Wydział Ekonomiczny mieści się w głównym budynku Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, Collegium Maximum (CM) przy ulicy Wojska Polskiego 28. Stan techniczny, nowoczesność i kompleksowość bazy dydaktycznej należy ocenić wysoko. Posiadana infrastruktura dydaktyczna i naukowa pozwala bez zakłóceń realizować proces dydaktyczny i umożliwia osiągnięcie przez studentów (w tym niepełnosprawnych) zakładanych efektów uczenia się. Sale dydaktyczne są dostosowane do rodzaju prowadzonych zajęć dydaktycznych oraz do liczby studentów.

W ostatnich kilku latach miała miejsce istotna poprawa materialnych warunków funkcjonowania Wydziału Ekonomicznego. Z ogólnouczelnianej bazy lokalowej pozyskano sale dydaktyczne, zlokalizowane na pierwszym piętrze niskiej części budynku CM, które następnie wyremontowano (sale 155-170). Z bazy ogólnouczelnianej pozyskano także dwie sale wykładowe, znajdujące się na parterze (sala C) i na pierwszym piętrze (sala B) niskiej części budynku CM. Wszystkie pozyskane sale wyposażono w nowoczesny sprzęt komputerowy i multimedialny⁷⁷. Uruchomiono także nową pracownię komputerową (sala 808) oraz innowacyjne laboratorium ekonomii behawioralnej (sale 812 i 812a). Aktualnie Wydział dysponuje dwiema salami wykładowymi, trzema laboratoriami komputerowymi, czternastoma salami dydaktyczno-seminaryjnymi, salą wydziałową (konferencyjną), laboratorium ekonomii behawioralnej oraz pokojami dla pracowników, umożliwiającymi prowadzenie pracy dydaktycznej i naukowej.

W zakresie dydaktyki Wydział może w razie potrzeby korzystać także z pozostałej infrastruktury Uczelni, w tym z ogólnouczelnianych sali wykładowych A i D, znajdujących się w budynku CM, wyposażonych w komputery, rzutniki multimedialne i systemy nagłaśniające. Większość ogólnouczelnianych sal dydaktycznych w UPP jest wyposażona w komputer, ekran i projektor multimedialny⁷⁸.

Pomieszczenia dla pracowników Wydziału Ekonomicznego mieszczą się na piętrach 5, 6 i 8 oraz w części (należącej do Wydziału) piętra 7 budynku CM. Po zmianach strukturalnych w 2017 r. przeprowadzono remont wszystkich pokoi pracowniczych, który obejmował prace budowlane i wyposażenie pomieszczeń. Z uwagi na niezaspokojone potrzeby lokalowe w zakresie pokoi biurowych dla nauczycieli akademickich (szacowane na 15 pomieszczeń) w roku 2023 wygospodarowano, poprzez podział dostępnych pomieszczeń, dodatkowe 6 pokoi biurowych dla pracowników. Mimo istotnego

⁷⁷ Załącznik nr 2 - Wykaz materiałów uzupełniających, Cz. I, p. 5b

⁷⁸ Załącznik nr 2 - Wykaz materiałów uzupełniających, Cz. I, p. 5d

postępu baza lokalowa Wydziału w relacji do liczby pracowników i studentów jest relatywnie skromna i wskazane byłoby jej poszerzenie i doposażenie. Dlatego władze WE planują wystąpienie do Rektora UPP z wnioskiem o poprawę sytuacji lokalowej Wydziału. Konieczny przyrost liczby nauczycieli akademickich, awanse stanowiskowe, planowany wzrost liczby goszczonych na Wydziale naukowców z zagranicy oraz duża liczba doktorantów i studentów (tym samym dyplomantów) powoduje, że pozyskanie nowych pomieszczeń jest uzasadnione.

Studenci kierunku *finanse i rachunkowość* posiadają dostęp do zasobów Biblioteki i Centrum Informacji Naukowej UPP (BG) w której mogą korzystać z aktualnych pozycji wskazanych jako literatura podstawowa i uzupełniająca dla poszczególnych przedmiotów realizowanych w ramach tego kierunku studiów. Zasoby BG zawierają także literaturę umożliwiającą prowadzenie badań naukowych w tym zakresie, w szczególności poprzez dostęp do baz czasopism naukowych. Czytelnia wyposażona jest w podręczny, aktualny księgozbiór związany z danym kierunkiem studiów oraz w odpowiednią do liczby studentów liczbę komputerów z dostępem do Internetu i specjalistycznych baz danych. Liczba miejsc w czytelni dostosowana jest do liczby studentów a biblioteka i czytelnia otwarte są w dniach i godzinach dostosowanych do potrzeb studentów (por. pkt. 5.6).

5.2. Infrastruktura i wyposażenie instytucji, w których prowadzone są zajęcia poza uczelnią oraz praktyki zawodowe (w przypadku, gdy w planie studiów na ocenianym kierunku zostały uwzględnione praktyki zawodowe).

Infrastruktura i wyposażenie instytucji, w których prowadzone są zajęcia poza uczelnią oraz praktyki zawodowe nie budzi zastrzeżeń. Jednostki, w których studenci kierunku *finanse i rachunkowość* odbywają praktyki zawodowe dysponują odpowiednim wyposażeniem i infrastrukturą, umożliwiającymi osiągnięcie efektów uczenia się zakładanych dla praktyk zawodowych⁷⁹. Umowy o praktyki podpisywane są z uznanymi instytucjami funkcjonującymi w obszarze związanym z kierunkiem studiów, przede wszystkim z biurami rachunkowymi, kancelariami podatkowymi, izbami/urzędami skarbowymi, bankami, firmami ubezpieczeniowymi oraz przedsiębiorstwami (działami finansowymi, kadr, płac) i jednostkami samorządu terytorialnego. Dzięki temu studenci mogą zapoznać się z nowoczesnymi systemami księgowymi, systemami zarządzania przedsiębiorstwem oraz ze stosowanymi w tych podmiotach rozwiązaniami organizacyjnymi, sprzętem i oprogramowaniem.

5.3. Dostęp do technologii informacyjno-komunikacyjnej (w tym Internetu a także platformy e-learningowej, w przypadku, gdy na ocenianym kierunku prowadzone jest kształcenie z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość) oraz stopnia jej wykorzystania w procesie nauczania i uczenia się studentów oraz w działalności i komunikacji naukowej.

Wydział posiada dwie sale wykładowe, trzy laboratoria komputerowe, czternaście sal dydaktyczno-seminaryjnych, salę wydziałową (konferencyjną), laboratorium ekonomii behawioralnej oraz pokoje dla pracowników. Wszystkie sale dydaktyczne będące w posiadaniu Wydziału są wyposażone w wysokiej klasy sprzęt komputerowy i multimedialny. Wszystkie komputery w wymienionych salach mają dostęp do sieci Internet i wewnątrzuczelnianej sieci LAN. Poza łączami kablowymi (LAN), wszystkie sale dydaktyczne posiadają również dostęp do Internetu za pomocą sieci bezprzewodowej WLAN (Wi-Fi). Na wszystkich komputerach zainstalowany jest pakiet Office, a w laboratoriach komputerowych także oprogramowanie księgowo SAGE50c, program Płatnik oraz iBiznesPlan Max). W salach 164-170 monitory multimedialne zainstalowano na specjalnych podnośnikach (windach), ułatwiających dostęp do nich osobom niepełnosprawnym. Sale i zainstalowany w nich sprzęt są wykorzystywane do prowadzenia zajęć dydaktycznych, seminariów i egzaminów dyplomowych ze studentami wszystkich kierunków prowadzonych na Wydziale Ekonomicznym, w tym na ocenianym kierunku *finanse i rachunkowość*.

---

⁷⁹ Załącznik nr 2 - Wykaz materiałów uzupełniających, Cz. I, p. 5c; więcej informacji u koordynatora praktyk

Pracownicy naukowo-dydaktyczni w zakresie związanym z prowadzonymi badaniami naukowymi korzystają także z oprogramowania specjalistycznego, np. STATA, Statistica, pakiet Global Trade Analysis Project (GTAP).

Każdy pracownik i student UPP posiada login i hasło do sieci WLAN (Wi-Fi), która umożliwia dostęp do Internetu, BG i platform edukacyjnych, w tym licencjonowany dostęp do Office 365. Dostęp do zasobów BG jest możliwy po zalogowaniu się za pomocą indywidualnej karty biblioteczej.

W czasie pandemii Covid-19 na Uczelni wdrożono system nauczania zdalnego poprzez platformy ZOOM, MOODLE, Office 365 Moduł MS Teams i Google for Education. Obecnie do zdalnej komunikacji ze studentami wykorzystywane są przede wszystkim narzędzia pakietu Office 365 (MS Teams, narzędzia pracy zespołowej) oraz Wirtualny Dziekanat (WD). W systemie WD zamieszczane są informacje na temat uzyskanych ocen, przebiegu studiów, statusu studenta i dyplomowania (w tym recenzje prac dyplomowych). WD umożliwia także zamieszczanie materiałów dydaktycznych i przesyłanie wiadomości.

Wydział prowadzi serwis internetowy (www.wepoznan.pl), w którym zamieszczane są informacje dotyczące Wydziału i studiów, między innymi dane kontaktowe, plany i programy studiów oraz efektu uczenia się, rozkłady zajęć, informacje dotyczące staży i praktyk, terminy dyżurów pracowników. Poza głównym serwisem internetowym, Wydział posiada również konta na platformach społecznościowych: Youtube, Facebook i Instagram.

5.4. Udogodnienia w zakresie infrastruktury i wyposażenia dostosowanych do potrzeb studentów z niepełnosprawnością.

Budynek główny UPP, będący siedzibą WE, spełnia wymogi dotyczące dostosowań do osób niepełnosprawnych przez m.in.:

- a) dogodnie położone i odpowiednio oznakowane miejsca parkingowe,
- b) odpowiednie wejścia do budynków, wyposażone w podjazdy dla osób niepełnosprawnych,
- c) brak przeszkód (progów i stopni) oraz odpowiedniej szerokości przejścia w poziomych ciągach komunikacyjnych i salach dydaktycznych,
- d) dogodną komunikację pionową za pomocą dźwigów osobowych o odpowiednich wymiarach drzwi i kabin, dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz wyposażonych w sygnalizację akustyczną pięter i oznakowanie przycisków alfabetem Braille'a,
- e) dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych dostępu do budynku i zasobów BG, w tym dostęp zdalny,
- f) możliwość odbywania zajęć W-F, ćwiczeń na pełnowymiarowej sali sportowej osób niepełnosprawnych,
- g) sanitariaty dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych w części dydaktycznej, jak i sportowej,
- h) w salach nr 164-170 zainstalowano windy, ułatwiające dostęp do monitorów multimedialnych osobom niepełnosprawnym,
- i) we wszystkich salach ćwiczeniowych zamontowano panele akustyczne ułatwiające słyszenie osobom z wadami słuchu lub słabiej słyszającym,
- j) we wszystkich salach ćwiczeniowych, na podstawie specjalistycznych badań kontrastu, zastosowano kolorystykę ścian i umeblowania przyjazną dla osób niedowidzących lub z wadami wzroku,
- k) sale wykładowe posiadają nagłośnienie z możliwością regulacji głośności,
- l) strona internetowa Wydziału (www.wepoznan.pl) jest redagowana w sposób ułatwiający dostęp osobom niepełnosprawnym (możliwość zmiany kontrastu, wyboru trybu monochromatycznego, wyłączenia animacji i obrazów, odczytu przez automatyczne czytniki pisma).

5.5. *Dostępność infrastruktury, w tym aparatury naukowej, oprogramowania specjalistycznego i materiałów dydaktycznych, w celu wykonywania przez studentów zadań wynikających z programu studiów w ramach pracy własnej.*

W przypadku wykonywania przez studentów zadań wynikających z programu studiów w ramach pracy własnej, studenci kierunku *finanse i rachunkowość* mają możliwość podłączenia się do sieci bezprzewodowej WLAN (Wi-Fi) i Internetu w dowolnym punkcie na Uczelni, w Domach Studenckich oraz w BG. W budynku głównym Uczelni możliwe jest również skorzystanie z sal komputerowych. BG udostępnia bogaty wybór literatury, materiałów dydaktycznych, czasopism, a także stanowiska komputerowe podłączone do Internetu. Każdy student posiada licencjonowany dostęp do usługi Office 365, z którego może korzystać również na własnych urządzeniach. Dostęp do zasobów BG jest możliwy po zalogowaniu się za pomocą indywidualnej karty bibliotecznej.

5.6. *System biblioteczno-informacyjnego uczelni, w tym dostęp do aktualnych zasobów informacji naukowej w formie tradycyjnej i elektronicznej, o zasięgu międzynarodowym oraz zakresie dostosowanym do potrzeb wynikających z procesu nauczania i uczenia się na ocenianym kierunku, a także działalności naukowej w zakresie dyscypliny/dyscyplin, do której/których przyporządkowany jest kierunek, w tym w szczególności dostępu do piśmiennictwa zalecanego w sylabusach.*

Pracownicy WE i studenci kierunku *finanse i rachunkowość* korzystają ze zbiorów Biblioteki i Centrum Informacji Naukowej UPP (BG). Należy podkreślić, że istnieje pełen dostęp do zasobów edukacyjnych właściwych dla ocenianego kierunku (w tym dostęp do lektury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach)⁸⁰. BG dysponuje siecią komputerową umożliwiającą usprawnienie obsługi w zakresie katalogów, udostępniania zbiorów oraz informacji naukowej oraz oferuje pełen serwis usług na swojej stronie internetowej (<https://biblioteka.up.poznan.pl/>). BG działa w obrębie Poznańskiej Fundacji Bibliotek Naukowych (PFBN)⁸¹, obejmującej 11 bibliotek naukowych miasta Poznania, wykorzystujących zintegrowany system informatyczny Horizon, funkcjonujący w sieci miejskiej i w Internecie. Zbiory (według stanu na koniec 2022 r.) obejmują 705 828 woluminów książek i czasopism oraz 35 473 jednostek zbiorów specjalnych. Liczba tytułów czasopism bieżących obejmuje 291 pozycji, w tym 257 krajowych i 34 zagraniczne. Pracownicy i studenci mają możliwość zgłoszenia pozycji naukowych i dydaktycznych przez formularz „Zaproponuj książkę” (<https://biblioteka.up.poznan.pl/pl/zaproponuj-ksiazke>) lub drogą mailową do Oddziału Gromadzenia Zbiorów (gromadzenie@up.poznan.pl).

Czytelnie BG posiadają 125 miejsc. W czytelniach i wypożyczalni, oprócz tradycyjnych katalogów kartkowych, do dyspozycji użytkowników znajduje się 10 komputerów z dostępem do katalogów online oraz pełnotekstowych i bibliograficznych baz danych. Dostępne komputery wykorzystywane są również do przeszukiwania katalogów innych bibliotek polskich i zagranicznych. Oprócz tego w Czytelni BG działa sieć Wi-Fi. Czyelnicy mogą również korzystać z dwóch samoobsługowych kserografów i dwóch skanerów. W wypożyczalni Biblioteki zostało wyznaczone miejsce do pracy grupowej.

Sieć komputerowa Uczelni umożliwia dostęp, między innymi, do następujących baz danych: CAB Abstracts, Food Science and Technology Abstracts, Medline, Academic Search Ultimate, Business Source Ultimate, Emerging Markets Information Service, Web of Science, Elsevier, Scopus, Springer, Wiley, AGRICOLA, Social Sciences Citation Index, Science Citation Index Expanded. Od września 2012 roku można również korzystać z zasobów książek polskich znajdujących się w czytelni ibuk.pl. Obecnie na tej platformie dla użytkowników dostępnych jest ponad 2700 tytułów, w tym 312 zakupione przez UPP (pozostałe to publikacje udostępniane bezpłatnie przez wydawców). Wszystkie czasopisma elektroniczne Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu są zebrane na nowej wersji listy czasopism A-

---

⁸⁰ Szczegółowy wykaz wszystkich książek (przede wszystkim zawartych w sylabusach), czasopism, baz danych itp. oraz licencji związanych z ocenianym kierunkiem studiów *finanse i rachunkowość* przedstawiony został w Załączniku nr 2 - Wykaz materiałów uzupełniających, Część I, p. 5a.

⁸¹ Biblioteki działają w ramach środowiskowego porozumienia bibliotek poznańskich (Poznańska Fundacja Bibliotek Naukowych), wykorzystując zintegrowany system biblioteczno-informacyjny Horizon - funkcjonujący w sieci miejskiej i w Internecie. System Horizon jest współfinansowany przez Wydział Ekonomiczny.

Z (są to czasopisma zakupione przez Bibliotekę, dostępne w ramach licencji krajowej oraz *open access*). Biblioteka stosuje również narzędzie FullTextFinder (FTF), które integruje bazy bibliograficzne z bazami czasopism pełnotekstowych. Pozwala ono na automatyczne przejście od wybranego rekordu bibliograficznego artykułu do jego pełnego tekstu w wersji elektronicznej, o ile Biblioteka posiada go w swoich zasobach. Zasady korzystania z baz danych i czasopism online określają umowy licencyjne. Pracownicy oraz studenci Uczelni od września 2014 roku mogą również korzystać z multiwyszukiwarki EDS (Ebsco Discovery Service). Jest to narzędzie, które zapewnia użytkownikom łatwy i szybki dostęp, przez jedno okienko wyszukiwawcze, do większości źródeł elektronicznych oferowanych przez BG (baz danych, książek i czasopism elektronicznych). Ze wszystkich baz znajdujących się w zasobach Biblioteki, np. EBSCO, Willey, Elsevier czy Springer można korzystać z komputerów domowych przez serwer HAN.

Użytkownicy Biblioteki UPP mogą skorzystać z działającej wypożyczalni międzybibliotecznej, umożliwiającej korzystanie ze zbiorów innych bibliotek krajowych i zagranicznych. Warunkiem korzystania jest posiadanie ważnej karty bibliotecznej lub legitymacji studenckiej aktywowanej jako karta biblioteczna. Wykaz bibliotek należących do PFBN znajduje się na stronie: <https://www.pfsl.poznan.pl/biblioteki.html>.

Pracownicy Oddziału Informacji Naukowej BG udzielają odpowiedzi telefonicznych, pisemnych oraz drogą elektroniczną. Dla zainteresowanych (np. dla studentów, doktorantów i grup pracowniczych) Biblioteka prowadzi szkolenia, prezentacje i praktyki dotyczące obsługi oraz korzystania ze źródeł elektronicznych, baz danych i narzędzi informatycznych.

BG dostosowano do potrzeb osób niepełnosprawnych. Biblioteka objęta jest działalnością zespołu "Bez barier w UPP". BG została wyposażona w specjalistyczny sprzęt komputerowy z klawiaturami kontrastowymi, biurka z wysokością regulowaną elektrycznie i ergonomiczne krzesła. W Wypożyczalni powstały dwa stanowiska komputerowe dla osób z dysfunkcją wzroku. Na jednym z komputerów został zainstalowany program SuperNova Powiększająca i Screen Reader. W Wypożyczalni znajduje się również przenośna pętla indukcyjna. Wejście do budynku jest dostępne z poziomu chodnika i posiada podjazd dla wózków. Dojazd chodnikiem do wejścia jest możliwy od strony budynku Biocentrum, przy którym znajduje się parking z wyznaczonymi miejscami dla osób niepełnosprawnych. Na parterze budynku znajdują się urządzenia sanitarne dostosowane do potrzeb osób z dysfunkcją narządu ruchu. Pełna obsługa biblioteczna osób z niepełnosprawnością ruchową odbywa się w Wypożyczalni, która znajduje się na parterze budynku. Materiały przeznaczone do korzystania na miejscu są dostarczane z magazynów do Wypożyczalni. Strona internetowa BG posiada ułatwienia dostępu do treści z wykorzystaniem oprogramowania stosowanego na Uczelni (UserWay). Poszczególni wydawcy odpowiadają za swoje strony domowe i dostosowanie ich do norm WCAG. Do budynku BG można także wejść z psem-asystentem.

5.7. Sposoby, częstość i zakres monitorowania, oceny i doskonalenia bazy dydaktycznej i naukowej oraz systemu biblioteczno-informacyjnego, a także udziału w ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów.

Baza dydaktyczna, naukowa, jak również system biblioteczno-informacyjny podlega monitorowaniu i doskonaleniu. Nauczyciele prowadzący zajęcia oraz studenci zgłaszają na bieżąco uwagi, co do jakości sprzętu komputerowego, wyposażenia sal dydaktycznych w odpowiednie zasoby materialne, zapotrzebowania dotyczące sprzętu i oprogramowania niezbędnego do prowadzenia zajęć dydaktycznych oraz literatury przedmiotu, która powinna być dostępna w zasobach bibliotecznych. Wszystkie publikacje pracowników naukowych Wydziału są wprowadzane do baz Polskiej Bibliografii Naukowej i POL-index.

Zarówno studenci jak i nauczyciele WE mają swoich przedstawicieli w Radzie Bibliotecznej. Możliwe jest przez to zgłaszanie propozycji odnośnie funkcjonowania BG.

Ważnym interesariuszem w tym zakresie jest Dziekan, który dba o zapewnienie środków finansowych, gwarantujących dostępność zarówno sprzętu komputerowego, jak i niezbędnych materiałów i pozycji wynikających z wymagań programu nauczania, potrzeb wykładowców oraz liczby studentów.

Duże znaczenie dla sprawnego i efektywnego przebiegu procesu doskonalenia zasobów bibliotecznych, zaplecza w postaci sal i ich wyposażenia oraz doskonalenia zasobów komputerowych (i innych, np. drukarki, oprogramowanie) ma odpowiednie zorganizowanie sekcji administracyjnych funkcjonujących na Uniwersytecie Przyrodniczym w Poznaniu. Wśród takich sekcji należy wymienić sekcję administracyjno-gospodarczą, zamówienia publiczne i obsługę techniczną, ośrodek informatyczny oraz BG. Do sekcji zgłaszane są sugestie co do udoskonalania zaplecza materialnego Uniwersytetu. Ośrodek informatyczny sprawuje nadzór techniczny nad sprawnością i bezpieczeństwem działania sprzętu i systemów informatycznych w Uczelni, w tym poczty elektronicznej, sieci komputerowej i strony internetowej. Do jego zadań należy również przeprowadzanie lub nadzór napraw i konserwacji sprzętu elektronicznego. Zmiany w oprogramowaniu o podstawowym zakresie są realizowane na bieżąco, pozostałe w przerwie wakacyjnej lub międzysemestralnej.

Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	<p>Konieczne jest podjęcie działań zmierzających do uzupełnienia księgozbioru dotyczącego finansów i rachunkowości i zapewnienia studentom dostępu nie tylko do piśmiennictwa zalecanego w sylabusach przedmiotów, lecz także do literatury naukowej przydatnej zwłaszcza na etapie prac dyplomowych (UWAGA: zalecenie zostało wymienione w poprzedniej ocenie w ramach kryterium 7).</p>	<p>Wydział Ekonomiczny, jak i Uniwersytet przekazuje okresowo do Biblioteki Głównej zlecenia zakupu ważniejszych pozycji książkowych z zakresu finansów i rachunkowości potrzebnych do prowadzenia badań oraz realizacji prac dyplomowych (w języku polskim i w języku angielskim). W BG UPP wzbogacono księgozbiór dotyczący finansów i rachunkowości. Blisko 18% księgozbioru dostępnego w bibliotece to książki z lat 2018-23. W bibliotekach uniwersyteckich Poznania odsetek najnowszych książek jest jeszcze większy i wynosi 39%. W bibliotece dostępnych jest stacjonarnie 25 tytułów czasopism a dostępnych online jest 69 czasopism związanych z kierunkiem <i>FiR</i>. Sukcesywnie zwiększa się dostępność do zasobów elektronicznych.</p> <p>Obserwując tendencje wśród studentów i pracowników Wydziału dotyczące korzystania z literatury fachowej należy zauważyć, że w większości korzystają oni obecnie z zasobów elektronicznych. Sieć komputerowa Uczelni umożliwia dostęp, między innymi, do następujących baz danych: Web of Science, Emerging Markets Information Service, Medline, Food Science and Technology Abstracts, Academic Search Ultimate, Business Source Ultimate, Elsevier, Scopus, Springer, Wiley, AGRICOLA, Social Sciences Citation Index, Science Citation Index Expanded, CAB Abstracts. Od września 2012 roku można również korzystać z zasobów książek polskich znajdujących się w czytelni <i>ibuk.pl</i>. Obecnie na tej platformie dla użytkowników biblioteki dostępnych jest prawie 2600 tytułów, w tym 312 zakupionych przez UPP (pozostałe to publikacje udostępniane bezpłatnie przez wydawców).</p>

		W kategorii nauki ekonomiczne jest 941 książek, a dla nauk społecznych – 473 pozycje.
2.	Należy rozwiązać problem progów architektonicznych, stanowiących utrudnienie dla osób niepełnosprawnych (UWAGA: zalecenie zostało wymienione w poprzedniej ocenie w ramach kryterium 7).	W ostatnich latach władze Uczelni i Wydziału już przeprowadziły oraz kontynuują wiele przedsięwzięć modernizacyjnych i inwestycyjnych dotyczących infrastruktury dydaktycznej i naukowej. Zdecydowana większość zajęć na kierunku odbywa się w jednym budynku - Collegium Maximum, w którym swoje pokoje mają też wszyscy pracownicy Wydziału Ekonomicznego. Aktualnie budynek ten spełnia wymogi dotyczące dostosowań dla osób z niepełnosprawnościami. Zlikwidowano progi architektoniczne, które utrudniały poruszanie się osobom z niepełnosprawnościami (zamontowano podjazdy i podesty). W poziomych ciągach komunikacyjnych i salach dydaktycznych zapewniono odpowiedniej szerokości przejścia.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 5

W gmachu CM, w którym mieści się Wydział znajdują się: księgarnia oraz bankomat, punkt sprzedaży owoców i warzyw „Czerwone jabłuszko” Rolniczo-Sadowniczego Gospodarstwa Doświadczalnego „Przybroda”, kiosk z przekąskami, automaty z napojami i jedzeniem a tuż obok budynku wydziałowego stołówka. Ponadto w budynku CM znajdują się tzw. strefy wypoczynku, gdzie studenci mogą odpocząć między zajęciami, samodzielnie lub wspólnie uczyć się lub dyskutować, oraz naładować urządzenia elektroniczne. Wszystkie miejsca wyposażone są w gniazdka elektryczne i porty USB. Naprzeciwko budynku CM znajdują się dwa punkty kserograficzne, świadczące usługi w zakresie kopiowania, skanowania, drukowania i oprawy. Otoczenie budynków zostało zagospodarowane jako teren parkowy o charakterze rekreacyjnym, z uwzględnieniem koniecznych ciągów pieszych i jezdnych. Charakter parkowy terenu umożliwia, przy sprzyjającej pogodzie, organizację przez władze Uniwersytetu i Wydziału, a także studentów imprez plenerowych.

Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu posiada również własną bazę sportową. Centrum Kultury Fizycznej (CKF) jest jednostką ogólnouczelnianą, której głównym zadaniem jest realizacja programowych zajęć z wychowania fizycznego. Do CKF należą: hala sportowa, w której mieści się sala do gier zespołowych, siłownia, sala do aerobiku, tenisa stołowego, spinningu, korty tenisowe kryte, dwa korty odkryte i boisko do siatkówki plażowej. Dla potrzeb wychowania fizycznego Uczelnia posiada ośrodek jeździecki oraz wynajmowana jest pływalnia.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

6.1. Zakres i form współpracy uczelni z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym z pracodawcami oraz jej wpływu na koncepcję kształcenia, efekty uczenia się, program studiów i jego realizację, w tym realizację praktyk zawodowych (w przypadku, gdy w planie studiów na ocenianym kierunku zostały uwzględnione praktyki zawodowe).

Wydział współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Interesariusze zewnętrzeni brali i biorą czynny udział w tworzeniu, doskonaleniu i co ważne w realizacji programu kształcenia. Interesariusze zewnętrzeni, obok studentów, są członkami Rady Programowej Kierunków Studiów *Finanse i Rachunkowość*. Dzięki pomocy interesariuszy zewnętrznych (pracodawców, którzy orientują się jakie są oczekiwania wobec absolwentów), studenci mogą zdobywać szersze kompetencje i umiejętności, realizując praktyki zawodowe w wybranych podmiotach i uczestnicząc w wyjazdach studyjnych do wybranych instytucji (m.in. ARiMR, KOWR, MRiRW). Praktyką są także wykłady w Uczelni znanych praktyków („ludzi sukcesu”). Takie działania pozwalają na ukształtowanie „pełniejszej” sylwetki absolwenta.

Wpływ interesariuszy zewnętrznych na obecnie realizowany program studiów i realizowane przedmioty przejawiał się w ich roli konsultacyjnej i opiniotwórczej. Do najważniejszych efektów współpracy, które przyczyniły się do utworzenia oraz doskonalenia obecnej koncepcji kształcenia i programu studiów na kierunku *FIR* można zaliczyć:

- ukształtowanie unikatowego profilu kształcenia, łączącego wiedzę z zakresu ekonomii i finansów z rozumieniem specyficznych zagadnień dotyczących rolnictwa, jego otoczenia, przemysłu rolno-spożywczego, obrotu i konsumpcji żywności oraz rozwoju obszarów wiejskich. Uniwersalne wykształcenie finansistów i księgowych uzupełnione wiedzą specjalnościową podnosi konkurencyjność absolwentów kierunku na krajowym i europejskim rynku pracy;
- wprowadzenie większej ilości zajęć praktycznych, np. przedmiotów *Matematyka dla ekonomistów* (I semestr studiów I stopnia) czy *Systemy informatyczne w rachunkowości*, realizowanego w IV semestrze studiów I stopnia, po przedmiocie *Podstawy rachunkowości* (semestr II);
- wprowadzenie zajęć prowadzonych w języku obcym (angielskim) przez profesorów z zagranicy: po 2 przedmioty zarówno na studiach I, jak i II stopnia (oba przedmioty na każdym poziomie studiów należą do przedmiotów do wyboru przez studentów spośród przedmiotów prowadzonych w języku angielskim, którzy w ten sposób mają możliwość zindywidualizowania swojej ścieżki kształcenia);
- uruchomienie polsko-holendersko-niemieckiego programu studiów *International Agri-Business* dla studentów II roku studiów stacjonarnych I stopnia;
- uruchomienie studiów podyplomowych pt. *„Ubezpieczenia i likwidacja szkód w rolnictwie”* – w związku z brakiem możliwości uwzględnienia wszystkich sugestii interesariuszy bezpośrednio w programie studiów, uruchomiono studium podyplomowe oferujące słuchaczom wiedzę o ubezpieczeniach i likwidacji szkód jako finansowym instrumencie zarządzania ryzykiem w podmiotach gospodarczych, w szczególności funkcjonujących w sektorze rolnym. Studenci w trakcie studiów poznają zagadnienia rynku ubezpieczeniowego, instytucje i produkty ubezpieczeniowe, zarówno w ujęciu ekonomicznym oraz prawnym, natomiast w trakcie zajęć terenowych poznają praktyczne zagadnienia identyfikowania i występowania szkód w rolnictwie, ich rozpoznawania oraz sporządzania wymaganej dokumentacji – między innymi protokołu z oględzin i szacowania szkody;
- uruchomienie modułu zajęć ogólnouczelnianych, w tym dla studentów Wydziału Ekonomicznego, pt. *„Ekonomia i rachunkowość w agrobiznesie”*, umożliwiającego pozyskanie pogłębionej wiedzy w zakresie rozliczeń podatkowych sektora MSP oraz gospodarstw i przedsiębiorstw rolnych, finansowania bezzwrotnego w sektorze rolno-żywnościowym oraz finansowania zwrotnego działalności operacyjnej oraz inwestycyjnej przedsiębiorstw agrobiznesu i gospodarstw rolnych;

- W 2020 roku Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu w ramach oferty przygotowanej przez Wydział Ekonomiczny, wygrał przetarg na organizację czterech zamawianych kierunków studiów podyplomowych dla 140 słuchaczy. Zarządzeniem Rektora nr 167-2020 zostały uruchomione dwusemestralne studia podyplomowe dla doradców rolniczych, prowadzone na zamówienie Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, w ramach poddziałania 2.3 „Wsparcie dla szkolenia doradców”, w ramach działania Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym i usługi z zakresu zastępstw” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w celu kompleksowej organizacji i przeprowadzenia bezpłatnych studiów podyplomowych z zakresu nauk rolniczych;
- W roku akademickim 2023/2024, prowadzone są, cieszące się nieustannie powodzeniem od lat studia podyplomowe *Działalność rolnicza w warunkach Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej* (liczba absolwentów od momentu ich powstania osiągnęła już liczbę 760 osób). Studia umożliwiają nabycie tzw. kwalifikacji rolniczych niezbędnych przy ubieganiu się o wsparcie finansowe (premia dla młodych rolników) czy zakupie ziemi rolniczej.

Prowadzenie nowoczesnych studiów, szczególnie w zakresie nauk ekonomicznych, wymaga kontaktów z praktyką gospodarczą. Dzięki nim studenci mają możliwość skonfrontowania wiedzy zdobywanej na studiach z rzeczywistością gospodarczą poprzez staże oraz praktyki zawodowe. Wydział Ekonomiczny rozwija relacje zarówno z praktyką gospodarczą jak i szkołami średnimi. Wydział na chwilę obecną ma podpisanych 13 umów o współpracy z różnorodnymi przedsiębiorstwami działającymi na rzecz agrobiznesu⁸². Inną ważną dla Wydziału kwestią jest współpraca ze szkołami średnimi, która pozwala przyszłym studentom zapoznać się ze specyfiką studiów, jakie są na nim prowadzone. Obecnie Wydział posiada 34 umowy partnerskie ze szkołami średnimi⁸³.

Współpraca z instytucjami naukowymi oraz praktyką gospodarczą⁸⁴ znalazła swoje odzwierciedlenie w sztanदारowych programach rozwoju kompetencji studentów realizowanych na WE:

- *Studujesz-Praktykuj Program stażowy dla studentów WES na Uniwersytecie Przyrodniczym w Poznaniu (2016-2018)*,
- *Studujesz – praktykuj II Program stażowy dla studentów WES na Uniwersytecie Przyrodniczym w Poznaniu (2018-2020)*⁸⁵.
- *Najlepsi z natury! 2.0. Zintegrowany Program Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu (2018-23)*.

Celem głównym dwóch pierwszych projektów był wzrost kompetencji zawodowych i społecznych dzięki realizacji wysokiej jakości programu stażowego, który zapewnił zdobycie praktycznego doświadczenia zawodowego, niezbędnego zwłaszcza na początku kariery zawodowej. Ponadto celem było także pogłębienie współpracy Uczelni z pracodawcami w zakresie wzmocnienia praktycznych elementów kształcenia, nabycie przez studentów praktycznych umiejętności i rozwój ich kompetencji zawodowych do pracy w instytucjach i przedsiębiorstwach, których działalność jest pokrewna względem programu studiów. Szczegółowe informacje na temat wysokości projektów i szczegółów związanych z ich realizacją zostały przedstawione w załączniku 6.1.1. W latach 2018-2023 łącznie w projektach stażowych uczestniczyło 933 studentów, w tym 368 studentów kierunku finanse i rachunkowość (tab. 6.1).

W ostatnim z realizowanych programów (tj. *Najlepsi z natury 2.0*) studenci Wydziału mieli możliwość podniesienia swoich kompetencji zawodowych zgodnie z kierunkiem studiów, mogli usprawnić posługiwanie się językiem obcym w ramach dodatkowych lektoratów, ale również odbyć

⁸² <https://wes.up.poznan.pl/pl/wspolpraca/przedsiębiorstwa>

⁸³ <https://wes.up.poznan.pl/pl/wspolpraca/szkoly>

⁸⁴ Wieloletnia współpraca pracowników WE z IERIGŻ-PIB w ramach Programów Wieloletnich, z IUNG PIB, z MRiRW, ARiMR, IRWiR, ANR, ARR, KOWR, ODR-ami, Urzędem Marszałkowskim w Poznaniu, itp. (ekspertyzy, opinie, projekty), UAM, UEP itp.

⁸⁵ Program finansowany ze środków unijnego Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Oś Priorytetowa III Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju. Na realizację Programu "Studujesz – praktykuj" Program stażowy dla studentów UP w Poznaniu WE uzyskał blisko po 2 mln złotych w pierwszym i drugim okresie. Instytucją zarządzającą jest MNiSW, natomiast instytucją pośredniczącą NCBiR.

staże i zrealizować wyjazdy studyjne, w tym dwa zagraniczne do instytucji UE w Brukseli w dniach 29.05–2.06.2023 r. oraz 3–6.12.2023 r. W ramach tego projektu realizowane było również wsparcie dla kadry dydaktycznej.

Tabela 6.1 Liczba ofert stażowych dla studentów Wydziału Ekonomicznego UPP w Poznaniu w latach 2016-2023

Studiujesz – praktykuj. Program stażowy dla studentów WES na UPP Staże w latach 2016/2017 i 2017/2018			
	studia I stopnia	studia II stopnia	razem
Ogółem:	298	125	423
w tym zagraniczne:	8	24	32
w tym: studenci z kierunku <i>FiR</i>	149	nie był objęty ^a	149
Studiujesz - praktykuj II. Program stażowy dla studentów WES na UPP Staże w latach 2018/2019 i 2019/2020			
	studia I stopnia	studia II stopnia	razem
Ogółem:	286	90	376
w tym zagraniczne:	17	2	19
w tym: studenci z kierunku <i>FiR</i>	126	nie był objęty ^b	126
Najlepsi z natury 2.0. Zintegrowany Program Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu Staże w latach akademickich od 2020/21 do 2022/23			
	studia I stopnia	studia II stopnia	razem
Ogółem:	41	93	134
w tym: studenci z kierunku <i>FiR</i>	41	52	93
Łącznie:	625	308	933
w tym: studenci z kierunku <i>FiR</i>	316	52	368

^a Wówczas nie był jeszcze uruchomiony *FiR* II stopnia.

^b Programem nie byli jeszcze objęci studenci *FiR* II stopnia

Mimo utrudnień związanych z pandemią program stażowy *Studiujesz – praktykuj* zrealizowany na Wydziale Ekonomicznym UPP, w którym uczestniczyli studenci *ekonomii* oraz *finansów i rachunkowości*, zakończył się sukcesem. Łącznie spośród wszystkich studentów Wydziału aż 2/3 (64,7%) wzięło udział w stażach. Wszystkie wskaźniki, nawet w newralgicznym 2020 r., osiągnięto na poziomie zdecydowanie przekraczającym założenia projektowe (dokładnie o 18% więcej niż zakładano).

W projekcie *Studiujesz – praktykuj* (na lata 2016-2018) mogli brać udział m.in. (poza kierunkiem *ekonomia*) studenci i studentki III roku *finansów i rachunkowości* (studia stacjonarne, I stopień). Oferowane były staże krajowe w wymiarze 168 godzin (1 miesiąc) lub staże zagraniczne w wymiarze 256 godzin (2 miesiące). W projekcie przewidziano stypendium stażowe w wysokości: 2000,00 zł brutto/staż krajowy i 3000,00 zł brutto/staż zagraniczny oraz ubezpieczenie NNW na czas odbywania stażu. Ponadto dla studentów, którzy brali udział w stażach zagranicznych przewidziano zwrot kosztów dojazdu i zakwaterowania, a dla osób biorących udział w stażach krajowych zaplanowano zwrot kosztów dojazdu dla 50% uczestników, zwrot kosztów zakwaterowania dla 25% uczestników (wynikało to z faktu, że zdecydowana większość studentów odbywała staż w pobliżu miejsca zamieszkania i zwroty te nie były pogrzebne). Każdemu stażycie pracodawca przydzielił bezpośredniego opiekuna stażu (ta zasada dotyczyła każdego z kolejnych programów, tj. *Studiujesz - praktykuj II* i *Najlepsi z natury!*).

Projekt *Studiujesz - praktykuj II* skierowany był m.in. do studentów i studentek III roku *finansów i rachunkowości* (studia stacjonarne, I stopień). Propozycja dotyczyła 160-godzinnych krajowych i 320-godzinnych zagranicznych staży zawodowych. Poza sfinansowanym z środków projektu

ubezpieczeniem NNW, możliwością ubiegania się o zwrot kosztów dojazdu/zakwaterowania, badaniami medycyny pracy i zwrotem kosztów opieki nad stażystą (dla pracodawców), studenci otrzymywali atrakcyjne stypendium stażowe w wysokości w wysokości 2560 zł brutto dla stażu krajowego i 7680 zł brutto dla stażu zagranicznego.

Również program *Najlepsi z natury!* udało się zrealizować z powodzeniem. Staże zawodowe, w wymiarze 240 godzin z wynagrodzeniem w formie stypendium stażowego w wysokości 5 472,00 zł brutto, studenci odbywali w renomowanych instytucjach i firmach – w tym szczególnie otoczenia agrobiznesu. W przypadku studentów *FiR* dotyczyło to zwłaszcza uznanych firm rachunkowych. Niemal wszystkie opinie studentów nt. staży były pozytywne. Sukces ten nie byłby możliwy bez zaangażowania pełnomocników ds. staży, którzy doskonale poradzili sobie z kryzysową sytuacją i stanowili wsparcie dla studentów i pracodawców. Na żadnym innym Wydziale na UPP nie udało się osiągnąć aż tak wysokich wskaźników. Możliwie to było dzięki doskonałej organizacji pracy i profesjonalizmowi, wsparciu merytorycznemu, bezproblemowej współpracy, ogromnej cierpliwości i wyrozumiałości wobec studentów i pracodawców biorących udział w projekcie, a także operatywności i skuteczności w działaniu.

6.2. *Sposoby, częstość i zakres monitorowania, oceny i doskonalenia form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji.*

Podmioty otoczenia społeczno-gospodarczego w pośredni i bezpośredni sposób wpływają na program studiów i doskonalenie jego realizacji. Interesariusze zewnętrzeni Wydziału (pierwszy zespół IZ powołano w 2012 r.) uczestniczyli, w ramach określonych na poziomie Uczelni zasad, w projektowaniu i zatwierdzaniu programu kształcenia, w tym efektów kształcenia/uczenia się. Na tym etapie udział IZ miał przede wszystkim charakter konsultacyjny (działania te opisano również w pkt. 1.3 Raportu).

Poprzez prace Rady Programowej Kierunku Studiów Finanse i Rachunkowość interesariusze zewnętrzeni uczestniczą również na ocenianym kierunku w monitorowaniu i okresowych przeglądach programu kształcenia (w tym efektów uczenia się). W ramach procedur Uczelnianego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia w działaniach tych wkład IZ dotyczy przede wszystkim identyfikacji i zgłaszania potrzeb rynku pracy.

Reasumując, przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego mieli i mają wpływ na program studiów i doskonalenie jego realizacji na kilku poziomach, poprzez:

- udział w Zespole Interesariuszy Zewnętrznych WE (rola doradczo-konsultacyjna),
- udział w RPKS dla kierunku *FiR*⁸⁶ (rola monitorująco-oceniająca w ramach realizacji m.in. procedur: oceny programu kształcenia, weryfikacji efektów kształcenia/uczenia się, modyfikacji planów i programów kształcenia, organizacji studenckich praktyk zawodowych, zasięgania opinii absolwentów czy monitorowania losów zawodowych absolwentów),
- udział w realizacji praktyk zawodowych (rola weryfikująco-oceniająca - potwierdzanie przez pracodawców uzyskania podczas praktyk zawodowych zakładanych efektów kształcenia w dziennikach praktyk),
- udział w realizacji staży zawodowych (rola weryfikująco-oceniająca - potwierdzanie przez pracodawców uzyskania podczas staży zakładanych efektów – współpraca z Pełnomocnikiem Dziekana ds. Programu *Studiujesz-Praktykuj* oraz *Najlepsi z natury!*),
- udział w organizowanych przez WE przedsięwzięciach naukowych, dydaktycznych i promocyjnych (rola promocyjno-edukacyjno-konsultacyjna), która obejmuje: wydziałową inaugurację roku akademickiego, konferencje naukowe, wykłady praktyków w Uczelni, warsztaty i szkolenia dla studentów , Dzień Współpracy oraz prezentacje oferty edukacyjnej WE w szkołach średnich.

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym rozumiana jest szerzej, nie ogranicza się do grona współpracujących od lat interesariuszy – prowadzona jest współpraca z blisko 100 podmiotami,

---

⁸⁶ Skład RPKS określa Zarządzenie nr 73/2023 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 26 października 2023r. : https://puls.edu.pl/sites/default/files/repozytorium/zarzadzenie_nr_73_2023.pdf

instytucjami i przedsiębiorstwami z praktyki gospodarczej w zakresie praktyk, staży, realizacji prac dyplomowych, wykładów i warsztatów oraz szkołami średnimi, z których wywodzą się kandydaci na studia na WE.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 6:

Współpracę z interesariuszami zewnętrznymi podjęto na szerszą skalę w 2012 roku, podczas konstruowania programów kształcenia zgodnych z wymogami KRK dla kierunków studiów prowadzonych na Wydziale (pomoc przy ustalaniu efektów kształcenia, sylwetki absolwenta, planu i programu studiów). W maju 2013 roku współpracę sformalizowano – opracowano Regulamin współpracy z Interesariuszami Zewnętrznymi Wydziału Ekonomiczno-Społecznego Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu oraz powołano Pełnomocnika ds. kontaktów z Interesariuszami Zewnętrznymi. W latach 2012-16 z Wydziałem Ekonomiczno-Społecznym (WE-S) współpracowało 18 Interesariuszy Zewnętrznych (IZ). W kadencji 2016-20, w skład Zespołu Interesariuszy Zewnętrznych weszło 17 osób. Osoby z tego Zespołu powołano jednocześnie do Kierunkowych Zespołów ds. Jakości Kształcenia na kierunkach studiów prowadzonych na WE-S oraz do dwóch zespołów ds. oceny studiów podyplomowych prowadzonych na Wydziale. Od 1.10.2019 roku kompetencje Kierunkowych Zespołów ds. Jakości Kształcenia przejęły Rady Programowe Kierunków Studiów RPKS powołane w ramach nowych uregulowań prawnych związanych z wprowadzaniem ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	BRAK	NIE DOTYCZY

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

7.1. *Rola umiędzynarodowienia procesu kształcenia w koncepcji kształcenia i planach rozwoju kierunku (przy uwzględnieniu każdego z ocenianych poziomów studiów).*

Umiędzynarodowienie procesu kształcenia jest ważnym elementem koncepcji rozwoju Wydziału Ekonomicznego UPP. Wynika to z jednej strony ze strategii Uniwersytetu, gdzie jako jeden z ważnych celów wskazano umiędzynarodowienie, przejawiające się promowaniem studiów anglojęzycznych oraz doskonaleniem obsługi studentów zagranicznych. Dlatego WE zakłada umiędzynarodowienie procesu dydaktycznego zarówno na studiach I jak i II stopnia, przez takie zadania, jak: tworzenie i utrzymywanie szerokiej oferty zajęć w ramach programu Erasmus+ i CEEPUS, poszerzenie i utrzymywanie oferty dydaktycznej w ramach studiów dla studentów zagranicznych, organizacja systemu zapraszania do współpracy wykładowców z zagranicy oraz rozwój systemu praktyk i staży zagranicznych. Na Wydziale prowadzone są studia angielskojęzyczne realizowane początkowo jako MSc in Economics (specialization in Agribusiness), a od pięciu lat jako kierunek *Agri-food Economics and Trade*⁸⁷. Umiędzynarodowienie dydaktyki odgrywa istotną rolę w poszerzaniu wiedzy studentów, stwarza możliwości zdobywania zagranicznych kontaktów, a tym samym zwiększa konkurencyjność

⁸⁷ Dziekan powołał zespół do utworzenia studiów anglojęzycznych I stopnia – aktualnie trwają prace nad skonstruowaniem programu tych studiów.

absolwentów na rynku pracy. Poza tym, jest niezbędne dla zwiększenia roli i prestiżu Uczelni i Wydziału jako ważnego uczestnika globalnej nauki i dydaktyki.

7.2. Aspekty programu studiów i jego realizacji, które służą umiędzynarodowieniu, ze szczególnym uwzględnieniem kształcenia w językach obcych

Studenci Wydziału, w tym kierunku *finanse i rachunkowość*, korzystają z kilku form umiędzynarodowienia, zarówno obligatoryjnych, jak i nieobligatoryjnych.

Obligatoryjną formą umiędzynarodowienia w procesie kształcenia jest udział studentów w znajdujących się w programie studiów zajęciach dydaktycznych w języku angielskim, współprowadzonych przez wykładowców zagranicznych. Na kierunku *finanse i rachunkowość* zajęcia z tego rodzaju przedmiotów mają miejsce na drugim roku studiów I stopnia (dwa przedmioty do wyboru spośród pięciu oferowanych) oraz na pierwszym roku studiów II stopnia (dwa przedmioty do wyboru spośród czterech oferowanych)⁸⁸.

Nieobligatoryjnymi formami umiędzynarodowienia jest możliwość skorzystania przez studentów z programów *International Agri-business*, Erasmus+ oraz CEEPUS. Każdy z programów nieobligatoryjnych ma wyznaczonego koordynatora, który monitoruje proces kształcenia oraz jego rezultaty.

Program *International Agri-business*, prowadzony od roku akademickiego 2016/2017, skierowany jest do studentów drugiego roku studiów stacjonarnych I stopnia na kierunkach *ekonomia* oraz *finanse i rachunkowość*. Program oferuje 9-tygodniowe studia angielskojęzyczne w trzech uczelniach partnerskich biorących udział w projekcie: HAS University of Applied Sciences, 's-Hertogenbosch (Holandia), University of Applied Sciences, Osnabruck (Niemcy) oraz Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu (Wydział Ekonomiczny). Zajęcia odbywają się w specjalnie zrekrutowanej w tym celu międzynarodowej grupie studentów, po 3 tygodnie w każdej uczelni partnerskiej. Ponadto, od czasu wprowadzenia w życie tego programu tradycją Wydziału stało się również organizowanie corocznych seminariów międzynarodowych pt. *Dutch-Polish seminar on Agri-business in Poland and the Netherlands*, na których studenci Wydziału Ekonomicznego oraz HAS Hogeschool w Venlo (HAS University of Applied Sciences) prezentują wybrane wyniki swoich badań. Seminaria te cieszą się dużym zainteresowaniem studentów.

Inną formą umiędzynarodowienia dydaktyki jest realizacja programu Erasmus+. Oferta przedmiotowa Wydziału (wykłady, ćwiczenia, konwersatoria) cieszy się dużym zainteresowaniem wśród studentów zagranicznych, szczególnie z Turcji, Portugalii, Hiszpanii oraz Włoch.

Na Wydziale realizowany jest program CEEPUS, w ramach którego tworzone są sieci współpracy międzyuczelnianej przy udziale partnerów zagranicznych. Program skierowany jest do pracowników naukowych oraz studentów na kierunkach *ekonomia* oraz *finanse i rachunkowość*. Przyznawane są stypendia na staże krótkoterminowe, studia semestralne i praktyki oraz prowadzone są seminaria doskonalące oraz kursy językowe i specjalistyczne. Obecnie Wydział Ekonomiczny działa w dwóch sieciach tematycznych (0911-00-2425 - *Procesy menedżerskie w środowisku międzynarodowym* oraz 1817-00-2425 - *Zrównoważone sojusze w zakresie turystyki i rolnictwa* - sieć #TASA), współpracując z 46 jednostkami naukowymi w ramach programu. Stypendia realizowane w ramach programu CEEPUS obejmują, zarówno wyjazdy krótkoterminowe i długoterminowe nauczycieli akademickich, jak i studentów. Współpraca w ramach sieci CEEPUS zapewnia zacieśnienie współpracy pomiędzy partnerami zagranicznymi, jak i indywidualną współpracę naukową.

Jak wcześniej wspomniano, do umiędzynarodowienia procesu kształcenia przyczyniają się także realizowane na Wydziale programy stażowe *Studiujesz – praktykuj!* (edycja I i II) oraz *Najlepsi z natury! Zintegrowany Program Rozwoju Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu*⁸⁹. Studenci, dokonując

---

⁸⁸ por. p. 2.1. Raportu.

⁸⁹ Opis programów w p. 6.1. Raportu.

wyboru miejsca praktyki zawodowej, mogli skorzystać z oferty zagranicznych pracodawców i instytucji międzynarodowych.

Poza tym, w ramach programów studiów na kierunku *finanse i rachunkowość*, zarówno na studiach I jak i II stopnia, na wielu przedmiotach realizowana jest tematyka międzynarodowa. Przez prowadzoną tematykę zajęć, studenci zachęceni są do większej otwartości na praktyczne aspekty umiędzynarodowienia, w tym wskazaną w dalszej części mobilność międzynarodową.

7.3. Stopień przygotowania studentów do uczenia się w językach obcych i sposób weryfikacji osiągnięcia przez studentów wymaganych kompetencji językowych oraz ich oceny.

Podstawową formą przygotowania studentów do uczenia się w językach obcych jest uczestnictwo w lektoratach. Na kierunku *finanse i rachunkowość* I stopnia (studia stacjonarne) w programie studiów przewidziano łącznie 100 godz. lektoratu. Na studiach niestacjonarnych liczba godzin lektoratu wynosi łącznie 50 godz. Zajęcia kończą się egzaminem na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego. Na kierunku *finanse i rachunkowość* II stopnia, przygotowanie językowe odbywa się w formie realizacji przedmiotów anglojęzycznych, realizowanych przez kadrę Wydziału lub przez wykładowców zagranicznych. Wszyscy studenci mają również możliwość uczestnictwa w komercyjnych kursach językowych.

7.4. Skala i zasięg mobilności oraz wymiany międzynarodowej studentów i kadry.

Analiza wymiany międzynarodowej studentów i kadry na Wydziale Ekonomicznym wskazuje na wyraźną tendencję wzrostową. Wyraża się ona wzrostem liczby zagranicznych wykładowców uczących na Wydziale, szerszym zakresem oferty dydaktycznej w języku angielskim oraz wzrastającą liczbą studentów korzystających z obligatoryjnych i nieobligatoryjnych form umiędzynarodowienia.

W ramach programów Erasmus+ oraz CEEPUS studenci mają możliwość studiowania jeden lub dwa semestry w zagranicznej uczelni bądź odbywania praktyki w instytucji/firmie. Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu podpisał umowy z ponad 74 uczelniami w wielu krajach europejskich, m.in. w Austrii, Belgii, Danii, Holandii, Hiszpanii, Francji, Niemczech, Portugalii, Turcji. Z tej liczby WE korzysta ze współpracy z 23 uczelniami, których profil kształcenia studentów (przedmioty ekonomiczne, finansowe, społeczne) odpowiada specyfice edukacji na kierunkach *ekonomia* oraz *finanse i rachunkowość*.

Od roku akademickiego 2018/19 z mobilności programu *Erasmus+* w ramach studiów łącznie skorzystało 19 polskich studentów (oraz 9 zagranicznych) i 80 zagranicznych uczestniczących w zajęciach. Ponadto z mobilności skorzystało 30 nauczycieli akademickich (w tym 10 przyjeżdżających i 20 wyjeżdżających)⁹⁰. Wśród nich było studentów 10 studentów *FiR* odbywających naukę na uczelni partnerskiej. W roku akademickim 2022/2023 w programie Erasmus+ (na zajęciach w ramach studiów *Agri-food economics and trade*) uczestniczyło łącznie 6 zagranicznych studentów.

Na stosunkowo niewielką mobilność studentów w ramach programu Erasmus+ w ostatnich pięciu latach miała wpływ pandemia Covid-19 i związane z nią brak możliwości lub ograniczenia w ruchu granicznym w Europie.

Od momentu rozpoczęcia realizacji programu w roku akademickim 2016/17, na Wydziale skorzystano z 12 stypendiów krótkoterminowych w ramach programu CEEPUS oraz 5 stypendiów w ramach staży naukowych Freemover (poza sieciami).

W ramach programu *International Agri-business*, łącznie od początku jego funkcjonowania wzięło udział 103 studentów, w tym 66 z uczelni zagranicznych oraz 14 z kierunku *finanse i rachunkowość*. W roku akademickim 2019/2020 było to 27 studentów, w tym 4 z kierunku *finanse i rachunkowość* oraz 20 z zagranicy. W roku akademickim 2020/21 z powodu pandemii Covid-19 zajęcia zostały zawieszane. W roku 2021/2022 program został wznowiony, z liczbą 20 studentów, w tym 2 z kierunku *FiR*.

---

⁹⁰ Tab. 6 w części III Raportu.

Na kierunku *Agri-food Economics and Trade*, od roku akademickiego 2019/20 studia ukończyło 122 absolwentów. Obecnie na kierunku studiuje łącznie 77 obcokrajowców: na pierwszym roku studiów 41 osób oraz 36 osób na drugim roku studiów. Studenci pochodzą z 16 krajów - najwięcej z Nigerii, Ghany i Rwandy.

7.5. Udział wykładowców z zagranicy w prowadzeniu zajęć na ocenianym kierunku

Umiędzynarodowieniu kadry WE UPP sprzyja liczba wykładowców z zagranicy prowadzących zajęcia. Od kilku lat systematycznie zwiększa się udział tych wykładowców w realizacji zajęć ze studentami. Jak wykazano w p. 4.1. Raportu, w roku akademickim 2022/2023 na Wydziale Ekonomicznym w procesie dydaktycznym wzięło udział 19 zagranicznych wykładowców mających duże doświadczenie dydaktyczne oraz istotny dorobek publikacyjny (dokumenty rekrutacyjne do wglądu). Na kierunku *FiR* zajęcia realizowało 11 wykładowców z zagranicy. Na I stopniu liczba zrealizowanych godzin wyniosła 283 - na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych (z czego 10 godz. to wykład łączony z Ekonomią) a na II stopniu w sumie 110 godzin na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych (z czego 20 godz. to wykład łączony z Ekonomią). Z zajęć na kierunku *finanse i rachunkowość* skorzystało 249 studentów (156 studentów na I stopniu oraz 93 studentów na II stopniu studiów) – por. tab. 6.1. Również w roku akademickim 2023/2024 zaplanowano zajęcia z udziałem profesorów zagranicznych.

7.6. Sposób, częstotliwość i zakres monitorowania i oceny umiędzynarodowienia procesu kształcenia oraz doskonalenia warunków sprzyjających podnoszeniu jego stopnia, jak również wpływu rezultatów umiędzynarodowienia na program studiów i jego realizację

Monitorowanie zakresu umiędzynarodowienia procesu kształcenia dokonywane jest na kilku poziomach. Jednym z nich jest poziom strategiczny. Inicjatywy strategiczne oraz związane z nimi plany działań rozpatrywane są przez Zespół Dziekański i Radę Naukową Dyscypliny Ekonomia i Finanse. Monitorowaniu poddawane są przede wszystkim liczba kandydatów i studentów pochodzących z zagranicy, badania i publikacje międzynarodowe, stan oraz perspektywy mobilności międzynarodowej studentów i wykładowców, a także możliwości zaproszenia profesorów z zagranicy do współprowadzenia zajęć dydaktycznych. Ponadto, w ocenie atrakcyjności i stanu rozwoju programów studiów w języku obcym uczestniczy również Rada Programowa Kierunku Studiów Finanse i Rachunkowość. Analiza celów w zakresie umiędzynarodowienia oraz ich weryfikacja pozwala na śledzenie postępów w ich realizacji. Na poziomie operacyjnym ma miejsce stała współpraca pomiędzy Prodziekanem ds. studiów, RPKS oraz Koordynatorem współpracy z zagranicą na Wydziale Ekonomicznym. Bieżące monitorowanie przebiegu zajęć jest dokonywane przy współpracy z Działem Projektów UPP w Poznaniu jako jednostką wdrażającą program *Najlepsi z natury! Zintegrowany Program Rozwoju Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu*, w ramach którego zapraszani są profesorowie zagraniczni.

Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Zaleca się zwiększenie mobilności studentów w ramach programu Erasmus + a zwłaszcza analizę i ocenę procedur	W ramach zwiększenia kompetencji językowych studentów w programach studiów I stopnia od roku akademickiego 2017/18 wprowadzono w 4 semestrze 2 przedmioty w języku angielskim (do wyboru z 5 oferowanych) prowadzone przez profesorów z uczelni zagranicznych. Dwa przedmioty znajdują

	<p>dotyczących uznawalności przedmiotów oraz niewystarczającego poziomu nauczania języków obcych na Wydziale w celu zaproponowania i wdrożenia skutecznych rozwiązań w tym zakresie (UWAGA: zalecenie zostało wymienione w poprzedniej ocenie w ramach kryterium 6).</p>	<p>się również w programie utworzonych od roku akademickiego 2018/19 studiów II stopnia na kierunku <i>FIR</i>. Na stosunkowo niewielką mobilność studentów w ramach programu Erasmus+ miała wpływ pandemia Covid-19. W mniejszym stopniu problemy z wyjazdami wynikają z procedur uznawalności przedmiotów. Koordynator wydziałowy w porozumieniu z koordynatorem uczelnianym wypracowali korzystne i elastyczne rozwiązania w tym zakresie. Biorąc pod uwagę utrudnienia wynikające z tego, że przedmioty ekonomiczne realizowane są w mniejszym natężeniu i wymiarze w uczelniach rolniczych i przyrodniczych, zweryfikowano umowy o wymianie studenckiej, które podpisał UPP. Niedogodne umowy wyeliminowano a pozostałe przejrano pod kątem specyfiki WE. Dedykowane dla studentów Wydziału są obecnie 23 umowy (w zakresie Economics, Management and administration, Business and administration). W ramach programów rozwoju kompetencji studentów realizowanych na WE UPP⁹¹ studenci uczestniczyli również w stażach zagranicznych.</p>
--	--	--

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 7:

.....

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

8.1. Dostosowanie systemu wsparcia do potrzeb różnych grup studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością,

Opieka i wsparcie studentów w procesie uczenia się odbywa się na Wydziale Ekonomicznym w różnych formach poprzez system opieki dydaktycznej, naukowej i materialnej. Pomoc jest zróżnicowana i nakierowana na różne grupy odbiorców.

Wsparcie studentów I roku przejawia się przede wszystkim przez:

- spotkania organizacyjne studentów I roku z Władzami WE (na początku roku akademickiego) oraz Samorządem Studenckim WE,
- powołanie przez Dziekana WE opiekuna roku dla studentów I roku studiów I stopnia, ,
- uruchamianie kursów wyrównawczych,
- działania podejmowane przez Prodziekana w ramach współpracy z Centrum Wsparcia i Rozwoju.

Na początku roku akademickiego odbywa się spotkanie inauguracyjne, które poza złożeniem ślubowania jest dla nowoprzyjętych studentów okazją do zapoznania się z organizacją roku akademickiego, podstawowymi zasadami studiowania, pomocy materialnej, korzystania z Biblioteki UPP, działalnością Centrum Wsparcia i Rozwoju, możliwościami praktyk i programów stażowych ale również możliwościami rozwoju naukowego i osobistego (koła naukowe, samorząd studencki, centrum kultury studenckiej, AZS, itp.).

Ze starostami poszczególnych lat studiów odbywają się regularne spotkania z Władzami Dziekańskim. Studenci, dla których program przewiduje praktyki zawodowe, mogą liczyć na wsparcie Koordynatorów praktyk zawodowych. Wszyscy studenci mogą skorzystać z konsultacji z nauczycielami

⁹¹ Programy stażowe w ramach projektów "Studiujesz – praktykuj II", „Najlepsi z natury! 2.0" (por. pkt.6.1. Raportu).

akademickimi, którzy zobowiązani są do odbywania regularnych konsultacji trwających co najmniej 2 godziny dydaktyczne w tygodniu w trakcie roku akademickiego, sesji egzaminacyjnej oraz sesji poprawkowej (obowiązek ten podtrzymany został również w sytuacji zdalnego nauczania podczas pandemii). Informacje o terminach konsultacji zamieszczone są na stronach internetowych poszczególnych Katedr oraz na profilu każdego z pracowników.

Studenci - obcokrajowcy mogą korzystać również z pomocy wydziałowych Koordynatorów programów *Erasmus +*, CEEPUS oraz *International Agri-business*, Koordynatora współpracy z zagranicą na Wydziale oraz Koordynatora kierunku *Agri-food economics and trade*.

Jak wspomniano w punkcie 2.4 Raportu, w ramach wsparcia studentów z niepełnosprawnością, możliwa jest indywidualna organizacja studiów, możliwość dostosowania formy egzaminu do potrzeb studenta oraz większa niż standardowo, usprawiedliwiona nieobecność na zajęciach. Po zgłoszeniu zainteresowanej osoby niepełnosprawnej uczelnia umożliwi również sfinansowanie asystenta osoby niepełnosprawnej. Studenci z udokumentowanym stopniem niepełnosprawności, korzystający z programu *Erasmus+* mogą także ubiegać się o dodatkowe fundusze pochodzące ze specjalnego funduszu przeznaczonego dla osób niepełnosprawnych. Podkreślić również należy, że strona internetowa uczelni, spełniając wymagania WCAG 2.0 (*Web Content Accessibility Guidelines*), jest przyjazna osobom niepełnosprawnym.

Wydział współpracuje z powołanym w lutym 2020 roku Centrum Wsparcia i Rozwoju⁹². W CWR zatrudnieni są specjaliści i specjalistki przygotowani do współpracy zarówno ze studentami i studentkami, jak i wszystkimi pracownikami Uniwersytetu w każdej trudnej dla nich sytuacji. Przygotowane i realizowane rozwiązania dotyczą zarówno wsparcia psychologicznego, dostosowań edukacyjnych dla osób ze szczególnymi potrzebami lub w szczególnej sytuacji zdrowotnej, poprawy dostępności uczelni (wielopłaszczyznowej), doradztwa zawodowego, rozwoju osobistego, relacji w zespołach.

Formy wsparcia dla studentów WE są następujące:

- pomoc psychologiczna (z uwagi na poufność i tajemnicę zawodową psychologa CWR nie prowadzi statystyk ile osób z wydziału/kierunku skorzystało z pomocy),
- adaptacje edukacyjne dla studentów kierunku *FiR*: rok 2021/2022 - 2 osoby, 2022/2023 - 2 osoby, 2023/2024 - 3 osoby,
- wsparcie dla studenta w spektrum autyzmu: rok 2021/2022 - 2 osoby, rok 2022/2023/ - 1 osoba, rok 2023/2024 - 1 osoba,
- lekcje adaptacji – uświadamianie potrzeb osób w szczególnej sytuacji zdrowotnej (przeprowadzone dwie lekcje),
- dodatkowe konsultacje dla studenta w szczególnej sytuacji zdrowotnej pozwalające na wyrównanie wiedzy, prowadzone przez wykładowców WE, finansowane z dotacji,
- doradztwo zawodowe dla studentów - w latach 2020 – 2023 z usług doradztwa indywidualnego skorzystało ogółem 295 os., z którymi przeprowadzono 382 konsultacje:
  - z *FIR* – 225 osób / 272 konsultacje,
  - z *ekonomii* - 70 osób / 110 konsultacjia z doradztwa grupowego (ogółem *FiR* i *ekonomia*) ok. 170 osób. Konsultacje były prowadzone z wykorzystaniem profesjonalnych testów kompetencji używanych przez branżę HR: IP2 (Insightful Profiler), SoftSkill oraz MasterMind,
- zrekrowanie dwóch tutorów i dwóch mentorów spośród kadry WE.

W ramach funkcjonującego w Uczelni systemu pomocy materialnej studenci mogą ubiegać się o: stypendium socjalne; stypendium socjalne w zwiększonej wysokości z tytułu zamieszkania w domu studenckim lub obiekcie innym niż dom studencki na terenie miasta Poznania (jeżeli codzienny dojazd z miejsca stałego zamieszkania uniemożliwiłby lub w znacznym stopniu utrudnił studiowanie); stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych; stypendium Rektora dla najlepszych studentów;

---

⁹² Więcej informacji o zakresie działania CWR na stronie: <https://cwr.up.poznan.pl/>

stypendium MNiSW za wybitne osiągnięcia; stypendia finansowane przez JST; osoby fizyczne oraz prawne, a także o zapomogę⁹³.

8.2 i 8.3. Zakres i formy wspierania studentów w procesie uczenia się i formy wsparcia: a) krajowej i międzynarodowej mobilności studentów, b) prowadzenia działalności naukowej oraz publikowania lub prezentacji jej wyników, jak również w uczestniczeniu w różnych formach komunikacji naukowej lub twórczości artystycznej, c) we wchodzeniu na rynek pracy lub kontynuowaniu edukacji, d) aktywności studentów: sportowej, artystycznej, organizacyjnej, w zakresie przedsiębiorczości.

Studenci podlegają wsparciu na każdym etapie ich edukacji. Wśród stosowanych na Wydziale form pomocy studentów w procesie uczenia się należy wymienić:

- konsultacje z kadrą prowadzącą poszczególne moduły/przedmioty przewidziane programem studiów⁹⁴;
- możliwość uczestnictwa w zajęciach wyrównawczych z matematyki⁹⁵;
- w okresie przygotowywania pracy dyplomowej, zarówno licencjackiej, jak i magisterskiej, nad studentem opiekę sprawuje promotor.

Formy wsparcia:

- w ramach krajowej i międzynarodowej mobilności studentów:
  - możliwość odbywania części studiów w zagranicznych uczelniach partnerskich i uzyskanie zaliczenia okresu studiów na podstawie uznania osiągnięć w ramach systemu ECTS; w programie *Erasmus+* studenci mogą ubiegać się o dwa rodzaje wyjazdów: wyjazd na część studiów – do zagranicznej uczelni współpracującej z uczelnią macierzystą i/lub wyjazd na praktykę – do zagranicznej instytucji nieakademickiej współpracującej z uczelnią macierzystą (mogą więc zarówno poszerzać wiedzę uniwersytecką, jak i kształcić umiejętności praktyczne, zyskując w ten sposób cenne doświadczenie zawodowe); najpopularniejsze uczelnie partnerskie dla studentów kierunku *FiR* to: Uniwersytet w Ferrarze i Uniwersytet w Foggii (Włochy) oraz Uniwersytet w Evorze i Uniwersytet w Lusufonie (Portugalia);
  - program staży krajowych i zagranicznych⁹⁶.
- w ramach prowadzenia działalności naukowej:
  - możliwość uczestnictwa w działalności czterech kół naukowych⁹⁷;
  - rozwój zainteresowań naukowych przez dostęp do czasopism naukowych w zasobach bibliotecznych, w tym do czasopisma wydawanego na Wydziale: *Journal of Agribusiness and Rural Development*⁹⁸;
  - uczestnictwo w seminariach, konferencjach i wykładach gościnnych;
  - udział w badaniach naukowych prowadzonych na Wydziale (np. udział w badaniach ankietowych).
- we wchodzeniu na rynek pracy lub kontynuowaniu edukacji:
  - poradnictwo zawodowe dla studentów w ramach Biura Promocji Zawodowej Absolwentów i Studentów UPP – Biuro Karier CWR,
  - pomoc w zakresie rozwoju osobistego, doradztwa zawodowego, łączenia edukacji z rynkiem pracy czy wsparcia psychologicznego - Centrum Wsparcia i Rozwoju (CWR),
  - dodatkowe godziny dla nauczycieli za zajęcia konsultacyjno-wyrównawcze, w tym zajęcia indywidualne (płatne z FWON).

---

⁹³ Zarządzenie nr 60/2022 z dnia 27 kwietnia 2022 roku dotyczące Regulaminu świadczeń dla studentów Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu: <https://puls.edu.pl/repozytorium/zarz-dzenie-nr-060/2022-z-dnia-27-kwietnia-2022-roku>

⁹⁴ Por. p. 8.1 Raportu.

⁹⁵ Por. p. 3.5 Raportu.

⁹⁶ Por. p. 6.1 Raportu.

⁹⁷ Por. p. 2.4 i p. 4.3 Raportu.

⁹⁸ Więcej na stronie <https://wes.up.poznan.pl/pl>

- zajęcia w ramach modułu ogólnouczelnianego „Ekonomia i rachunkowość w agrobiznesie” realizowanego przez Wydział Ekonomiczny⁹⁹; program zawiera wiedzę specjalistyczną w zakresie praktycznych aspektów prowadzenia działalności gospodarczej w sektorze agrobiznesu; kurs dla studentów UPP jest bezpłatny.
  - d) aktywności studentów: sportowej, artystycznej, organizacyjnej, w zakresie przedsiębiorczości:
    - dostęp do nowoczesnej infrastruktury sportowej UPP,
    - funkcjonowanie Akademickiego Związku Sportowego działającego na Uczelni,
    - funkcjonowanie Centrum Kultury Studenckiej (Zespół Pieśni i Tańca „Łany” , Kameralny Chór Mieszany „Coro da Camera”, Zespół Trębaczy Myśliwskich)
  - e) w uczestniczeniu i organizacji zajęć dydaktycznych:
    - utworzenie przy CWR wypożyczalni sprzętu wspierającego proces studiowania dla osób ze szczególnymi potrzebami (laptopy typu Chromebook, czytniki, słuchawki, klawiatury powiększane, lupy elektroniczne).
    - zakup i wypożyczanie przenośnych pętli indukcyjnych na wydarzenia i wykłady otwarte.
- Wśród wielu możliwości uczestnictwa studentów w różnych formach komunikacji są:
- udział w pracach w Samorządzie Studentów Wydziału Ekonomicznego i Samorządzie Studentów UPP – reprezentacja interesów społeczności akademickiej i obrona praw studentów;
  - udział w organizacjach młodzieżowych, takich jak np. Niezależne Stowarzyszenie Studentów lub Zrzeszenie Studentów Polskich;
  - udział w organizacji naukowych i integracyjnych przedsięwzięć podejmowanych przez pracowników WE (np. konferencje, Dni Współpracy, Noc Naukowców).

8.4. System motywowania studentów do osiągnięcia lepszych wyników w nauce oraz działalności naukowej oraz sposoby wsparcia studentów wybitnych.

Wydział przykłada dużą wagę do utrzymania i stałego rozwoju motywacji studentów – nauczyciele w różnorodny sposób mobilizują młodzież do aktywności i dociekliwości w zdobywaniu wiedzy¹⁰⁰. Zgodnie z §51 Statutu UPP studentom i absolwentom Uniwersytetu za wyróżniające osiągnięcia w trakcie studiów mogą być przyznane nagrody i wyróżnienia określone w Regulaminie świadczeń dla studentów UPP. Szczególne zainteresowania i uzdolnienia studentów weryfikowane na podstawie wyników w studiach, mogą być podstawą do studiowania według indywidualnego programu studiów na zasadach określonych w §15 RS UPP. Absolwenci mogą również starać się o nagrodę im. Prof. dr hab. Jerzego Zwolińskiego za najlepszą pracę magisterską. Wszystkie dodatkowe osiągnięcia i aktywności studentów są wykazywane w suplementach do dyplomów ukończenia studiów.

8.5. Sposoby informowania studentów o systemie wsparcia, w tym pomocy materialnej.

Informowanie o systemie wsparcia odbywa się wielokanałowo. Pierwsze informacje o potencjalnym wsparciu studentów uzyskują w trakcie Dnia Współpracy, jeszcze przed rozpoczęciem studiów. Jak

⁹⁹ Zarządzenie nr 101/2020 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 8 lipca 2020 roku w sprawie utworzenia na Wydziale Ekonomiczno-Społecznym kursu dokształcającego „Ekonomia i rachunkowość w agrobiznesie” w ramach projektu: Zintegrowany Program Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu na rzecz Innowacyjnej Wielkopolski.

¹⁰⁰ Częstą praktyką są dodatkowe punkty za aktywne uczestnictwo w zajęciach, które mają wpływ na ocenę końcową, punkty za udział w dyskusji, za „dociekliwość” przy wykonywaniu ćwiczeń oraz realizacji pracy zespołowej, przy wykonywaniu zadań zleconych przez osobę prowadzącą ćwiczenia, za korzystanie z obcojęzycznych opracowań, za wykorzystywanie bardziej zaawansowanych metod statystycznych, itp. Wysoka frekwencja oraz aktywność pozwala zatem studentom na uzyskanie wyższej oceny z ćwiczeń, np. podniesienie oceny o pół w stosunku do oceny z testu zaliczeniowego (np. z 3,5 do 4,0). Ocena bardzo dobra z ćwiczeń może wpływać również na podwyższenie oceny końcowej z przedmiotu. Zaangażowanie studentów w przygotowanie pracy dyplomowej znajduje wyraz w propozycji wcześniejszych terminów obron prac, ofercie dalszych studiów, itp. Najlepsi absolwenci mogą otrzymać listy referencyjne do przyszłych pracodawców, promotorzy i władze Wydziału oferując także pomoc w znalezieniu pracy u interesariuszy zewnętrznych WE.

wcześniej wspomniano kolejnym etapem, na którym już jako studenci są informowani o systemie wsparcia są spotkania organizacyjne dla studentów pierwszego roku studiów I stopnia. W trakcie studiów studenci są informowani przez ogłoszenia na stronie głównej Uczelni, stronie Wydziału oraz przez WD. Na początku roku akademickiego na stronie WE zamieszczana jest lista rankingowa osób, które mogą ubiegać się o stypendium Rektora. Bezpośrednie informacje o systemie pomocy materialnej studenci mogą także uzyskać w wyspecjalizowanej komórce organizacyjnej zajmującej się wsparciem studentów – Sekcji Studenckich Spraw Bytowych¹⁰¹.

Na głównej stronie internetowej UPP zamieszczony jest odrębny panel dotyczący tutoringu, gdzie studenci mogą zapoznać się z ideą i sposobem pracy w tym systemie oraz poznać sylwetki tutorów (uczelnia posiada 24 certyfikowanych tutorów, w tym 2 z WE)¹⁰².

8.6. Sposoby rozstrzygania skarg i rozpatrywania wniosków zgłaszanych przez studentów oraz ich skuteczność.

Studenci mają możliwość składania skarg i wniosków przez kontakt mailowy lub bezpośredni z dziekanatem, Prodziekanem ds. studiów, Przewodniczącym Rady Programowej Kierunku Studiów (RPKS) oraz przez swoich przedstawicieli w RPKS. W zależności od sprawy, skargi i wnioski rozpatrywane są przez różne organy Wydziału, Prodziekanów i Dziekana WE. W każdym przypadku studenci mają możliwość odwołania się od decyzji do wyższej instancji (najwyższą jest JM Rektor Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu). Większość spraw i wniosków załatwiana jest na szczeblu dziekanatu i Prodziekana ds. studiów.

8.7. Zakres, poziom i skuteczność systemu obsługi administracyjnej studentów, w tym kwalifikacji kadry wspierającej proces kształcenia.

W procesie kształcenia studenci Wydziału Ekonomicznego otrzymują również wsparcie administracyjne. Obsługę administracyjną studentów zapewnia dziekanat oraz sekretariaty katedr. Dziekanat jest czynny w godz. 8.00-16.00, z czego sprawy studenckie są załatwiane w poniedziałki w godz. 12.00-15.00, a od wtorku do piątku w godz. 9.00-12.00 oraz w soboty w wyznaczone dni i godziny. Zarówno dla studentów studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych wyznaczone są również godziny konsultacji z właściwym Prodziekanem ds. studiów. Sekretariaty katedr są czynne w godz. 8.00-16.00, co umożliwia szybkie i sprawne załatwianie bieżących praw. Niezbędne informacje i bieżące komunikaty są publikowane na stronie internetowej Wydziału oraz w gablotach dziekanatu i katedr. Studenci mają także możliwość składania podań w formie elektronicznej przez WD lub pocztą elektroniczną, co było istotne zwłaszcza w sytuacji pandemicznej.

Większość kadry administracyjnej posiada co najmniej kilkuletni staż pracy i doświadczenie z zakresu wsparcia studentów. Kadra administracyjna wspierająca proces kształcenia doskonali cały czas swoje umiejętności, np. uczestniczy w kursach (z obsługi programu operacyjnego HMS, systemu POL-on) czy szkoleniach organizowanych w Uczelni. Kierownik i Pracownicy Dziekanatu WE uczestniczyli w szkoleniach dla kadry administracyjnej lub zarządczej (np. w ramach programu współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego „Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój”).

8.8. Działania informacyjne i edukacyjne dotyczące bezpieczeństwa studentów, przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy, zasad reagowania w przypadku zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, dyskryminacji i przemocy wobec studentów, jak również pomocy jej ofiarom.

Studenci rozpoczynający studia są informowani o podstawowych zasadach funkcjonowania procesu kształcenia na Uczelni na spotkaniu organizacyjnym z Władzami Wydziału. Szczegółowe informacje

---

¹⁰¹ Szczegółowe informacje dotyczące systemu wsparcia materialnego (wraz z formularzami, wnioskami, regulaminami, aktami prawnymi) zawiera strona: <https://skylark.up.poznan.pl/student/pomoc-materialna>

¹⁰² Por. <https://puls.edu.pl/aktualno-ci/ogloszenia/admin/tutorzy-universytetu-przyrodniczego-w-poznaniu>

dotyczące bezpieczeństwa są udostępniane na stronie głównej Uczelni w zakładce ogłoszenia oraz stronie Wydziału¹⁰³. Na UPP funkcjonuje Inspektorat BHP i OP¹⁰⁴. Ponadto w Uczelni, na mocy Zarządzeń Rektora UPP, powołani zostali:

- Pełnomocnik Rektora ds. Równego Traktowania¹⁰⁵,
- Pełnomocnik Rektora ds. Profilaktyki Uzależnień¹⁰⁶,
- Pełnomocnik Rektora ds. Społecznej Odpowiedzialności Uczelni¹⁰⁷.

Regulacje polityki antymobbingowej i antydyskryminacyjnej Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu zawiera Zarządzenie nr 115/2020 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 5 sierpnia 2020 r¹⁰⁸.

Od trzech lat w UPP funkcjonuje Centrum Wsparcia i Rozwoju, które prowadzi działania informacyjne i edukacyjne dla młodzieży akademickiej oraz posiada specjalistów gotowych do pomocy studentom w trudnych dla nich sytuacjach (również poprzez wsparcie psychologiczne) – więcej na temat działalności CWR napisano w pkt. 8.1.

8.9. Współpraca z samorządem studentów i organizacjami studenckimi.

Wszyscy studenci społeczności akademickiej tworzą Konwent Samorządu Studenckiego Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. Stanowi on ważny organ uchwałodawczy i jest wyłącznym reprezentantem samorządu studenckiego. Bierze aktywny udział w organach kolegialnych uczelni, działa w różnorodnych komisjach, m.in. senackich, stypendialnych, wyborczych. Przedstawiciele Samorządu Studenckiego Wydziału Ekonomicznego uczestniczą w pracach różnego rodzaju gremiów kolegialnych i komisjach (np. RPKS, komisji zapomogowej), aktywnie uczestniczą w różnego rodzaju wydarzeniach organizowanych przez WE, współorganizują cykliczne imprezy akademickie, takie jak: otrzęsiny pierwszego roku, imprezy integracyjne studentów i wykładowców Wydziału, spotkania wigilijne z Władzami Uczelni, Bal Przyrodnika, akcje charytatywne, itp.

8.10. Sposoby, częstotliwość i zakres monitorowania, oceny i doskonalenia systemu wsparcia oraz motywowania studentów, jak również oceny kadry wspierającej proces kształcenia, a także udziału w ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów.

Uwagi na temat funkcjonowania systemu wspierania oraz motywowania studentów przekazywane są na bieżąco podczas cyklicznych spotkań ze starostami z poszczególnych lat studiów lub bezpośrednio przez studentów do Prodziekanów, występują też w formie pytań w ankietach absolwentów¹⁰⁹. Studenci mają też swoich przedstawicieli w Senacie UPP, Radzie Programowej Kierunku Studiów Finanse i rachunkowość, a wcześniej uczestniczyli w funkcjonującej do końca roku akademickiego 2018/2019 Radzie Wydziału.

---

¹⁰³ np. <https://puls.edu.pl/ogloszenia/admin/wa-ny-komunikat-bhpiop>

¹⁰⁴ <https://puls.edu.pl/inspektorat-bhp-i-op>

¹⁰⁵ https://puls.edu.pl/sites/default/files/repozytorium/Zarz%C4%85dzenie%20Rektora%20nr%2013_2020%20w%20sprawie%20powo%C5%82ania%20Pe%C5%82nomocnika%20Rektora%20ds.%20R%C3%B3wnego%20Traktowania.pdf

¹⁰⁶ <https://puls.edu.pl/sites/default/files/repozytorium/Zarz%C4%85dzenie%20Rektora%20nr%20153-2020%20w%20sprawie%20powo%C5%82ania%20Pe%C5%82nomocnika%20Rektora%20ds%20Spo%C5%82ecznej%20Odpowiedzialno%C5%9Bci%20Uczelni.pdf>

¹⁰⁷ <https://puls.edu.pl/sites/default/files/repozytorium/Zarz%C4%85dzenie%20Rektora%20nr%20150-2020%20w%20sprawie%20powo%C5%82ania%20Pe%C5%82nomocnika%20Rektora%20ds%20Spo%C5%82ecznej%20Odpowiedzialno%C5%9Bci%20Uczelni.pdf>

Zakres działalności na stronie <https://puls.edu.pl/sou>

¹⁰⁸ <https://puls.edu.pl/repozytorium/zarz-dzenie-nr-1152020-z-dnia-5-sierpnia-2020-roku>

¹⁰⁹ Np. pytania: Czy jest Pan/Pani zadowolony z pracy dziekanatu? Czy nadzór ze strony opiekuna pracy dyplomowej był zadowalający?

Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	<p>Jednostka powinna wprowadzić procedury odnoszące się do potrzeb osób niepełnosprawnych, dokonać przeglądu infrastruktury pod tym kątem.</p>	<p>W Centrum Wsparcia i Rozwoju (CWR)¹¹⁰ UPP studenci mają możliwość skorzystania z różnych ścieżek wsparcia, również specjalnie dedykowanych dla osób z niepełnosprawnościami i w szczególnej sytuacji zdrowotnej. W celu dostosowania warunków Uczelni do pełnego udziału osób z niepełnosprawnościami w procesie kształcenia i prowadzenia badań naukowych wprowadzono możliwości wsparcia¹¹¹ takie jak: adaptacje i dostosowania procesu edukacyjnego, doradztwo edukacyjne, możliwość korzystania z pomocy asystenta, wprowadzono też działania sprzyjające dostępności UPP. Istnieje też możliwość korzystania z pomocy asystenta dla osób neuronietypowych, w tym z zespołem Aspergera (inkubator adwokatów społecznych).</p> <p>Ponadto możliwe jest też: wsparcie psychologiczne¹¹² (konsultacje psychologiczne w formie spotkań osobistych lub online z jednym z psychologów oraz psychoedukacja z zakresu work-life-balance), rozwój osobisty (m.in. pomoc w radzeniu sobie ze stresem i w trudnościach w procesie studiowania, coaching relacji osobistych, pomoc w sytuacjach kryzysowych (m.in. wsparcie dla osób w kryzysie psychicznym).</p> <p>Studenci z niepełnosprawnością mają też możliwość ubiegania się o stypendium specjalnie dedykowane dla nich¹¹³.</p>
2.	<p>Uczelnia powinna rozważyć możliwość wprowadzenia odpowiednich ułatwień dla studentów z niepełnosprawnościami, takich jak wypożyczalnia sprzętów, asystenci (pomagający w poruszaniu się po uczelni) czy specjalistyczne oprzyrządowanie sal dydaktycznych.</p>	<p>Wymienione powyżej Zarządzenie 145/2021 przewiduje dla studentów z niepełnosprawnościami zezwolenia na rejestrację dźwięku oraz na korzystanie z dodatkowych urządzeń technicznych, m.in. standardowego lub specjalistycznego sprzętu komputerowego i innych urządzeń elektronicznych kompensujących niepełnosprawność.</p> <p>Przewidziano również korzystanie z pomocy osoby wspierającej studenta (doktoranta) z niepełnosprawnościami lub w szczególnej sytuacji zdrowotnej, którą może być:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) asystent właściwy do rodzaju niepełnosprawności lub do danej sytuacji zdrowotnej; 2) tłumacz języka migowego. <p>CWR oferuje również możliwość nieodpłatnego wypożyczenia sprzętu (sprzęt elektroniczny – chromebooki o różnych rozdzielczościach ekranu, drobny sprzęt wspierający naukę (powiększone klawiatury, lupy elektroniczne, słuchawki</p>

¹¹⁰ [Zakres wsparcia | Centrum Wsparcia i Rozwoju \(up.poznan.pl\)](https://puls.poznan.pl/zakres-wsparcia-centrum-wsparcia-i-rozwoju)

¹¹¹ [Zarządzenie nr 145/2021 z dnia 30 września 2021 roku | Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu \(puls.edu.pl\)](https://puls.poznan.pl/zarzadzenie-nr-145-2021-z-dnia-30-wrzesnia-2021-roku)

¹¹² [Zarządzenie 144-2021.pdf \(up.poznan.pl\)](https://puls.poznan.pl/zarzadzenie-144-2021.pdf)

¹¹³ Zarządzenie Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu nr 60/2022 z dnia 27 kwietnia 2022 r. [Zarządzenie nr 060/2022 z dnia 27 kwietnia 2022 roku | Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu \(puls.edu.pl\)](https://puls.poznan.pl/zarzadzenie-nr-060-2022-z-dnia-27-kwietnia-2022-roku)

		<p>beprzewodowe, czytniki o dużej rozdzielczości ekrany obsługujące wiele formatów plików, nowoczesne tablety obsługujące różne systemy operacyjne) na semestr dla studentów, które jest traktowane jako forma adaptacji edukacyjnej.</p> <p>We wszystkich salach ćwiczeniowych Wydziału zamontowano 86-calowe, wysokiej jakości ekrany interaktywne o wysokim kontraście, zamontowano również panele akustyczne, ułatwiające słyszenie osobom z wadami słuchu lub słabiej słyszącymi. Panele pozwalają na wyeliminowanie/istotne ograniczenie pogłosu i odbicia dźwięku, które są uciążliwe nie tylko dla osób z wadami słuchu, ale również dla osób ze spektrum autyzmu oraz nadwrażliwych na bodźce słuchowe.</p> <p>Na podstawie specjalistycznych badań kontrastu, zastosowano kolorystykę ścian i umeblowania przyjazną dla osób niedowidzących lub z wadami wzroku. W siedmiu salach ćwiczeniowych Wydziału ekrany multimedialne (interaktywne) zainstalowano na wysięgnikach (windach) umożliwiającą pełen dostęp do nich niepełnosprawnym studentom i wykładowcom.</p>
--	--	---

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 8:

.....

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

9.1. Zakres, sposoby zapewnienia aktualności i zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców, w tym przyszłych i obecnych studentów, udostępnianej publicznie informacji o warunkach przyjęć na studia, programie studiów, jego realizacji i osiągniętych wynikach

Wydział Ekonomiczny, poprzez podstronę internetową Uczelni oraz profile w mediach społecznościowych, zapewnia publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami odbiorców informacji o programie kształcenia i realizacji procesu kształcenia oraz przyznawanych kwalifikacjach, rekrutacji, możliwościach dalszego kształcenia i zatrudnienia absolwentów. Różnorodna działalność naukowa oraz dydaktyczna Wydziału powoduje, że szczególnego znaczenia nabiera komunikacja z różnymi grupami odbiorców. Wydział zapewnia dostęp do aktualnej informacji, dostosowując treść przekazu i komunikatów do poszczególnych grup docelowych oraz stosując zróżnicowane kanały komunikacji.

Wyróżnić można dwie główne grupy odbiorców informacji przekazywanych przez Wydział:

- a. bezpośredni odbiorcy oferty edukacyjnej:
  - obecni studenci,
  - kandydaci na studia,
- b. pozostali odbiorcy:
  - pracownicy Wydziału,
  - pracownicy pozostałych jednostek organizacyjnych Uczelni,
  - dyrektorzy, nauczyciele i uczniowie szkół średnich,
  - instytucje publiczne, jednostki rządowe i samorządowe,
  - przedsiębiorstwa,
  - inni odbiorcy.

Wśród kanałów komunikacji wykorzystywanych przez Wydział należy wymienić: kanały elektroniczne (Internet, mailing), materiały drukowane oraz źródła osobowe.

Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu zobowiązał się zapewnić dostępność swojej strony internetowej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych. Wprowadzono narzędzia umożliwiające redaktorom sposób osadzania treści zgodny z wymogami ustawy o dostępności cyfrowej. Wydziałowa strona internetowa również podlega procesowi dostosowania jej do pełnej zgodności z UdC¹¹⁴. Podjęto szereg działań poprawiających „przyjazność” stron internetowych Uczelni i Wydziału. Prowadzi się prace nad unowocześnieniem szaty graficznej, polepszeniem responsywności oraz funkcjonalności stron www, m.in. dostosowaniem ich do potrzeb osób niewidomych i niedowidzących. Strona wydziałowa jest w sposób ciągły uzupełniana i aktualizowana, zaś a najnowsze informacje są dodatkowo zamieszczane w tzw. „Aktualnościach”. Poprzez elektroniczny uczelniany system jest prowadzona rekrutacja na studia (<http://rekrutacja.puls.edu.pl/>).

Zakres informacji przedstawianych na stronie WE jest dostosowany do potrzeb różnych grup odbiorców. Na wydziałowej stronie internetowej (<http://www.up.poznan.pl/wes/>) od ostatniej akredytacji wprowadzono szereg podstron, zakładek i linków przeznaczonych dla: studentów, kandydatów na studia, pracowników, interesariuszy zewnętrznych (szkół partnerskich, współpracujących podmiotów z praktyki gospodarczej) czy dla osób zainteresowanych strukturą, działalnością oraz osiągnięciami WE.

Komunikacja ze studentami

Prowadząc działania informacyjne ukierunkowane na studentów kierunku *finanse i rachunkowość* wykorzystywana jest strona internetowa Wydziału. W szczególności podstrona „Student”¹¹⁵, która zawiera informacje związane z przebiegiem i organizacją studiów. Można tam znaleźć informacje dotyczące: pracy dziekanatu, semestralnego rozkładu zajęć, konsultacji pracowników Wydziału, opiekunów I roku, planów studiów i programów kształcenia, studiów anglojęzycznych, programu Erasmus+, praktyk dyplomowych, wydziałowych wymogów dotyczących prac dyplomowych, działalności kół naukowych, funkcjonowania samorządu studenckiego oraz dokumentów do pobrania. Znajduje się tam również link do uczelnianego portalu dla studenta¹¹⁶. Wraz z poszerzaniem oferty kształcenia dla studentów zagranicznych, coraz większego znaczenia nabiera kontakt w języku angielskim realizowany za pośrednictwem podstrony *Study in English* (zawiera ona informacje nt. kierunku *Agri-food economics and trade*, w tym dotyczące: programu, rekrutacji oraz wymogów dyplomowania, informator). Ponadto, pozostałe podstrony wydziałowej strony internetowej, zawierają informacje, które mogą być pomocne dla studentów, dotyczą one między innymi: władz i jednostek organizacyjnych, badań naukowych prowadzonych przez pracowników oraz prezentują aktualności związane z bieżącym funkcjonowaniem Wydziału. Na stronie głównej znajdują się też odnośniki do mediów społecznościowych WE - profilu Facebook¹¹⁷, kanału YouTube¹¹⁸, profilu Instagram¹¹⁹. W mediach społecznościowych zamieszczane są przede wszystkim informacje o bieżących wydarzeniach, aktywności pracowników, pracach prowadzonych w kołach naukowych, itp. Profile WE w mediach społecznościowych mają swoich opiekunów wybranych spośród pracowników.

Komunikacja pomiędzy nauczycielami akademickimi a studentami odbywa się poprzez Wirtualny Dziekanat (WD). Jest to platforma elektroniczna UPP do zarządzania procesem dydaktycznym - źródło informacji o postępach studentów w nauce, narzędzie realizacji procesu kształcenia oraz dyplomowania. Poza umieszczaniem ocen, służy ona, między innymi, do udostępniania sylabusów i regulaminów przedmiotów, może być też wykorzystywana do przekazywania materiałów

---

¹¹⁴ Por. <https://www.puls.edu.pl/deklaracja-dostepnosci> oraz https://puls.edu.pl/sites/default/files/dokumenty/UPP_raport_dostepnosci.pdf

¹¹⁵ <https://wes.up.poznan.pl/pl/student>

¹¹⁶ <https://puls.edu.pl/student>

¹¹⁷ <https://www.facebook.com/WESPOZNAN/>

¹¹⁸ <https://www.youtube.com/@WESPoznan>

¹¹⁹ https://instagram.com/wydzial_ekonomiczny_upp?igshid=MzMyNGUyNmU2YQ%3D%3D&utm_source=qr

dydaktycznych. Do komunikacji w ramach realizowanych zajęć wykorzystywane są też platformy elektroniczne, tj. MS Teams oraz Google for Education, dostęp do których jest zapewniony na poziomie całej uczelni, zarówno dla studentów jak i pracowników. Na Wydziale Ekonomicznym rekomendowanym i najczęściej wykorzystywanym narzędziem jest platforma MS Teams.

Elektroniczna (internetowa) forma kontaktu ze studentami stała się szczególnie ważna w okresie pandemii COVID-19, kiedy to w wyniku zawieszenia zajęć stacjonarnych nabrała podstawowego znaczenia. Na stronie internetowej WE systematycznie umieszczano Komunikaty i Instrukcje Dziekana WE skierowane zarówno do studentów, jak i pracowników. Poza tradycyjnymi kanałami przepływu informacji, takimi jak strona internetowa Wydziału, strona na Facebooku, czy Wirtualny Dziekanat, szczególną rolę odegrały w/w zdalne formy kształcenia.

Tradycyjnym i ważnym kanałem kontaktów pomiędzy studentami a nauczycielami pozostają konsultacje. Konsultacje odbywają się w ustalonych na początku każdego semestru terminach, które są podane studentom podczas pierwszych zajęć i są zamieszczone na stronach katedr i w WD. W określone dni, w godzinach konsultacji (co najmniej 2 godziny zajęciowe w tygodniu), każdy nauczyciel jest dostępny (osobiście i telefonicznie) dla studentów, istnieje również możliwość indywidualnej komunikacji pomiędzy studentami oraz nauczycielami akademickimi a także pracownikami administracji (telefonicznie, poprzez MS Teams, czy za pośrednictwem poczty elektronicznej).

Władze dziekańskie odbywają również spotkania ze starostami poszczególnych lat i kierunków studiów (2-3 w semestrze) oraz realizują cotygodniowe konsultacje dziekańskie.

Komunikacja z kandydatami na studia

Podstawowe informacje przeznaczone dla kandydatów na studia są dostępne w podstronie „Kandydat”¹²⁰. Dotyczą one takich zagadnień, jak: prowadzone kierunki studiów, najczęściej zadawane pytania (FAQ), link do strony rejestracyjnej, elektroniczne wersje ulotek informacyjnych, link do studiów angielskojęzycznych, podyplomowych oraz Szkoły Doktorskiej.

W ubiegłym roku akademickim została uruchomiona specjalna strona przeznaczona wyłącznie dla kandydatów na kierunki studiów oferowane na Wydziale Ekonomicznym, dostępna pod adresem: <https://ekonomicznynaprzyrodczym.pl/>. Służy ona realizacji celów informacyjno-promocyjnych, jest przystosowana do korzystania za pomocą urządzeń mobilnych oraz połączona ze stroną Wydziału. Do strony tej kierują linki umieszczone we wszystkich materiałach online dla kandydatów na studia, które publikowane są w Internecie. Dodatkowo, można ją odwiedzić, korzystając z kodu QR wykorzystywanego w konwencjonalnych materiałach promocyjnych (np. plakaty, banery, ulotki).

W okresie naboru na studia, Wydział prowadzi również skierowane do kandydatów kampanie reklamowe w prasie, radiu, środkach komunikacji i w Internecie.

Szczególną rolę w komunikacji z potencjalnymi kandydatami na studia odgrywają narzędzia komunikacji osobowej. Wśród nich należy wymienić (por. pkt 3.5.):

- wizyty w szkołach średnich – Wydział prowadzi szeroko zakrojoną akcję wyjazdów promocyjnych pracowników do szkół w Wielkopolsce (obecna kampania, rozpoczęta w październiku 2023 r., obejmuje blisko 80 szkół),
- wykłady i warsztaty dla uczniów szkół średnich – realizowane w szkołach średnich i w UPP (najczęściej w ramach podpisanych umów partnerskich). WE posiada ofertę kilkudziesięciu propozycji zajęć, która jest cały czas uaktualniana w ramach akcji „Akademicka Wiosna”¹²¹
- konkurs dziekana WE „Zostań ekonomistą” dedykowany uczniom szkół średnich (który umożliwia laureatom „indeks na studia”),
- organizowane corocznie wydarzenie dla uczniów szkół partnerskich „Dzień Współpracy”¹²².

Ze względu na podobieństwo narzędzi i kanałów, komunikacja skierowana do pozostałych odbiorców zostanie przedstawiona w odniesieniu do dwóch grup, tj.:

- odbiorców wewnętrznych (pracownicy WE i pozostałych jednostek organizacyjnych Uczelni),

---

¹²⁰ <https://wes.up.poznan.pl/pl/content/zapraszamy-na-studia>

¹²¹ https://wes.up.poznan.pl/pl/wspolpraca/akademicka_wiosna_2023

¹²² zob. <https://puls.edu.pl/aktualno-ci/dzie-wsp-pracy-na-wydziale-ekonomicznym-upp>

- odbiorców zewnętrznych (nauczyciele i dyrektorzy szkół średnich, instytucje publiczne, jednostki rządowe i samorządowe, przedsiębiorstwa, pozostali).

Obiorcy wewnętrzni

Informacje dla pracowników Uniwersytetu są przekazywane w trakcie zebrań pracowniczych oraz za pomocą strony internetowej Wydziału. Podstrona „Pracownik”¹²³ zawiera najważniejsze informacje oraz dokumenty istotne dla pracowników, między innymi: informacje dotyczące ewaluacji działalności naukowej, repozytorium dokumentów. Z poziomu podstrony „Pracownik” możliwe jest również zalogowanie do portalu pracownika, tj. systemu intranet uczelni, w którym udostępniane są informacje wyłącznie dla pracowników, poczty www oraz profilu pracownika, gdzie każdy z pracowników może umieszczać informacje dotyczące prowadzonych badań i dorobku.

Obiorcy zewnętrzni

Komunikacja z odbiorcami zewnętrznymi służy głównie budowaniu pozytywnego wizerunku Wydziału, wizerunku absolwentów Wydziału wśród potencjalnych przyszłych pracodawców oraz pozyskiwaniu kandydatów na studia. Prócz omówionych wcześniej narzędzi i kanałów komunikacji, które mogą być wykorzystane również w tej grupie, Wydział prowadzi zindywidualizowane formy kontaktu skierowane do wybranych podmiotów. Są to na przykład:

- Utrzymywanie relacji ze szkołami partnerskimi. Obecnie grupę tę tworzą 34 szkoły średnich. Dla szkół partnerskich przygotowana jest specjalna oferta edukacyjna, która obejmuje warsztaty i wykłady poświęcone zagadnieniom finansów i rachunkowości oraz ekonomii. Jak pisano wcześniej, mogą być one prowadzone zarówno na terenie szkół jak i w murach Uniwersytetu.
- Utrzymywanie relacji z przedsiębiorstwami po zawarciu umowy o współpracy. Obecnie Wydział posiada 13 umów podpisanych z przedsiębiorstwami. W ramach współpracy, studenci mogą odbywać staże i praktyki w przedsiębiorstwach, pracownicy przedsiębiorstw zapraszani są do udziału w spotkaniach ze studentami (warsztaty, wykłady¹²⁴)¹²⁵.

9.2. Sposoby, częstotliwość zakresu oceny publicznego dostępu do informacji, udziału w ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów, a także skuteczności działań doskonalących w tym zakresie.

Oceny dostępu do informacji dokonują absolwenci w ankietach po zakończeniu studiów. Regulacje w tym zakresie zawarte są w Zarządzeniu nr 69/2020 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 19 maja 2020¹²⁶. Obejmuje ono wzór ankiety oceny studiów bezpośrednio po ich zakończeniu, gdzie pytanie 9¹²⁷ dotyczy funkcjonowania strony internetowej dziekanatu. Funkcjonowanie stron internetowych UPP okresowo podlega również audytowi wewnętrznemu. W ostatnich latach w dużym stopniu wzrosła zwłaszcza jakość witryny internetowej Wydziału poprzez jej rozbudowanie i wprowadzenie rozwiązań zapewniające szybkie dotarcie do odbiorców¹²⁸. Modyfikację witryny internetowej Wydziału przeprowadzono na podstawie wyników badań jakościowych (wywiady fokusowe), które zostały wykonane w listopadzie 2022 roku. Wyniki wykorzystano również do przygotowania specjalnej wydziałowej strony dedykowanej kandydatom na studia <https://ekonomicznynaprzyrodniczym.pl/>¹²⁹.

¹²³ <https://wes.up.poznan.pl/pl/pracownik>

¹²⁴ np. ostatnio, 15.11.23 r., w ramach przedmiotu *Bankowość*, wykład dla studentów realizował Dyrektor Biura Komunikacji Korporacyjnej Credit Agricole Bank Polska.

¹²⁵ <https://wes.up.poznan.pl/pl/content/umowy-o-wspolpracy>

¹²⁶ <https://puls.edu.pl/sites/default/files/Zarz%C4%85dzenie%20Rektora%20nr%2069-2020%20w%20sprawie%20procedury%20zasi%C4%99gania%20opinii%20absolwent%C3%B3w%20studi%C3%B3w%20bezp%C5%9Brednio%20po%20uko%C5%84czeniu%20studi%C3%B3w.pdf>.

¹²⁷ „Czy funkcjonowanie strony internetowej Uczelni/Wydziału spełniło Państwa oczekiwania (dostępność informacji on-line, plany studiów, aktualne komunikaty, adresy mailowe pracowników, wirtualny dziekanat)?”

¹²⁸ Por. p. 9.1.

¹²⁹ Por. p. 9.1.

Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	BRAK	NIE DOTYCZY

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 9:

Reasumując, Wydział zapewnia publiczny dostęp do pełnych i aktualnych informacji o programach kształcenia oraz bieżącej realizacji dydaktyki, tj. o zakładanych efektach uczenia się, organizacji i procedurach dotyczących toku studiów. Na stronie WE, w poszczególnych „zakładkach” znajdują się informacje na temat planu i programu studiów, dane dotyczące dyplomowania (terminarz dyplomowania, zalecenia dotyczące pracy dyplomowej, wydziałowe standardy prac dyplomowych, szablon karty pracy dyplomowej, zestaw pytań obowiązujących na egzaminie dyplomowym oraz szereg załączników dotyczących wymogów formalnych i konstrukcji podstawowych elementów pracy). Oprócz informacji ogólnie dostępnych studentom, poprzez Wirtualny Dziekanat (WD), mają dostęp do bardziej poufnych lub wyczerpujących danych (dane objęte ochroną danych osobowych, prawem autorskim) związanych bezpośrednio z przebiegiem studiów (np. historia przebiegu studiów, oceny z egzaminów i zaliczeń przedmiotów, sylabusy, materiały dydaktyczne, itp.). Pracownicy w modułach: „funkcje wykładowcy”, „wirtualne kadry” mogą znaleźć i tworzyć informacje nt. realizacji zajęć (pensum, protokoły egzaminacyjne i zaliczeniowe), wyników ankiet studentów, raportów ocen czy przebiegu pracy zawodowej). Poprzez nowoutworzoną stronę wydziałową oraz stronę UPP zapewnia się również dostęp do informacji o warunkach rekrutacji dla kandydatów na studia.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

10.1. Sposoby sprawowania nadzoru merytorycznego, organizacyjnego i administracyjnego nad kierunkiem studiów, kompetencji i zakresu odpowiedzialności osób odpowiedzialnych za kierunek, w tym kompetencje i zakres odpowiedzialności w zakresie ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku.

W UPP system jakości kształcenia jest scentralizowany i uregulowany przepisami wewnętrznymi. Reguluje go Zarządzenie nr 154/2021 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 8 października 2021 roku w sprawie uczelnianego systemu zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia na studiach I i II stopnia oraz jednolitych studiach magisterskich¹³⁰ i inne zarządzeniami Rektora, zgodne ze statutem UPP. System został wprowadzony w 2012 roku i jest udoskonalany cyklicznie¹³¹. System jakości kształcenia opiera się na procedurach przygotowanych przez Radę Dydaktyczną Uniwersytetu, a prawidłowe funkcjonowanie systemu jakości kształcenia zapewniają rady programowe kierunków studiów, w tym również Rada Programowa Kierunku Studiów Finanse i Rachunkowość powołana dnia 11 października 2019 roku^{132 133}.

¹³⁰ https://puls.edu.pl/sites/default/files/zarzadzenie_154-2021.pdf

¹³¹ Obecnie prowadzone są kolejne już prace nad udoskonaleniem wewnętrznych procedur dotyczących jakości kształcenia - UPP zamówił specjalistyczną usługę, którą realizują eksperci z Instytutu Rozwoju Szkolnictwa Wyższego (por. pkt. 10.6).

¹³² Zarządzenie nr 129/2019 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 11 października 2019 roku w sprawie powołania Rady Programowej Kierunku Studiów Finanse i Rachunkowość <https://puls.edu.pl/repozytorium/zarz-dzenie-nr-1292019-rektora-universytetu-przyrodniczego-w-poznaniu-z-dnia-11-pa>

¹³³ Obecny skład RPKSFIR określa Zarządzenie nr 73/2023 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, z dnia 26 października 2023 roku w sprawie zmiany składu Rady Programowej Kierunku Studiów Finanse i Rachunkowość https://puls.edu.pl/sites/default/files/repozytorium/zarzadzenie_nr_73_2023.pdf

System jakości kształcenia odnosi się do wszystkich etapów i aspektów procesu dydaktycznego i obejmuje: analizę programu studiów (w tym efektów uczenia się i sposobów weryfikowania osiągnięcia ich przez studentów), ocenę nauczyciela akademickiego i prowadzonych przez niego zajęć dydaktycznych dokonywaną przez studentów po zakończeniu każdego ich cyklu, monitorowanie kariery zawodowej absolwentów, ocenę infrastruktury wykorzystywanej do realizacji programu studiów; analizę warunków i sposobów podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia. System jakości kształcenia działa on w oparciu o szczegółowe procedury i wzory związanych z tym procesem dokumentów¹³⁴.

Nadzór nad kierunkiem *finanse i rachunkowość* bezpośrednio pełni Prodziekan ds. studiów, którego wspiera merytorycznie Rada Programowa Kierunku Studiów Finanse i Rachunkowość, powołana przez Rektora na wniosek Dziekana. Do zadań Rady Programowej Kierunku Studiów należy¹³⁵:

- 1) opracowywanie projektów zmian programów studiów;
- 2) nadzór nad obsadą zajęć dydaktycznych;
- 3) nadzór nad procesem dyplomowania;
- 4) określenie szczegółowych elementów organizacji studiów, w tym harmonogramu ćwiczeń terenowych i praktyk;
- 5) wdrażanie procedur uczelnianego systemu zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia, w szczególności:
  - a) analiza programu studiów pod względem możliwości uzyskania założonych efektów uczenia się,
  - b) analiza badań ankietowych przeprowadzanych wśród studentów, którzy po każdym semestrze oceniają zajęcia dydaktyczne,
  - c) analiza badań ankietowych przeprowadzanych wśród absolwentów bezpośrednio po zakończeniu studiów obejmujących ocenę programu studiów,
  - d) współpraca z pracodawcami w zakresie zgodności efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy,
  - e) działania w zakresie zapobiegania i wykrywania plagiatów;
- 6) przygotowanie corocznego raportu z funkcjonowania systemu zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia dla kierunku studiów;
- 7) przygotowywanie dokumentacji dla celów ewaluacji prowadzonej przez PKA.

Rada Programowa Kierunku Studiów systematycznie przekazuje dokumentację władzom Wydziału. Syntetyczne opisy działań zawierają coroczne raporty z funkcjonowania systemu jakości kształcenia, które znajdują się na stronie Wydziału Ekonomicznego¹³⁶.

Ponadto na realizację procesu dydaktycznego na kierunku *finanse i rachunkowość* mają wpływ wykładowcy prowadzący zajęcia i komunikujący się ze studentami. Pracownicy administracyjni zapewniają obsługę studentów i wykładowców. Studenci wpływają poziomem swojego zaangażowania na proces kształcenia, w tym na stopień osiągnięcia efektów uczenia się.

10.2. Zasady projektowania, dokonywania zmian i zatwierdzania programu studiów.

Władze Wydziału w porozumieniu z Radą Programową Kierunku Studiów Finanse i Rachunkowość oraz przy współudziale pracowników, studentów i innych osób związanych z Wydziałem zajmują się projektowaniem, dokonywaniem zmian, bieżącym monitorowaniem oraz okresowym przeglądem programu kształcenia dla ocenianego kierunku studiów *finanse i rachunkowość*. Członkami Rady Programowej są również interesariusze zewnętrzni i również ich sugestie dotyczące zmian programu studiów są brane pod uwagę.

Propozycję zmian w programie kształcenia dla danego kierunku studiów może zgłosić pracownik, student i inne osoby związane z Wydziałem. W tym celu należy przedstawić opis proponowanej zmiany, przyczynę proponowanej zmiany, przewidywane konsekwencje wprowadzenia zmiany oraz złożyć ją

---

¹³⁴ <https://puls.edu.pl/puls.edu.pl/jakosc-ksztalcenia-2021>

¹³⁵ Zgodnie z § 46 p.7 Statutu UPP.

https://puls.edu.pl/sites/default/files/repozytorium/tekst_jednolity_statutu_upp_2.pdf

¹³⁶ <https://wes.up.poznan.pl/pl/wydzial/raporty-dziekana-z-funkcjonowania-systemu-jakosci-ksztalcenia>

do Rady Programowej Kierunku Studiów, która opiniuje zmiany w programie kształcenia dla danego kierunku studiów. Następnie zmiana podlega opiniowaniu w formie uchwały przez Radę Dydaktyczną Uczelni, poprzedzoną opinią Komisji ds. Programów Studiów RDU w sprawie projektu zmian w programie studiów. Wszystkie zmiany w programie studiów wymagają też zatwierdzenia przez Senat UPP (po zaopiniowaniu przez Senacką Komisję ds. Studiów)¹³⁷.

10.3. Sposoby i zakres bieżącego monitorowania oraz okresowego przeglądu programu studiów na ocenianym kierunku oraz źródeł informacji wykorzystywanych w tych procesach,

Wydział w celu monitorowania programu studiów korzysta z ankietyzacji studentów, która odbywa się co semestr oraz ankiet wypełnianych przez absolwentów bezpośrednio po studiach (ankietyzację przeprowadzają pracownicy Dziekanatu) oraz absolwentów rok i 5 lat po ukończeniu studiów (ankietyzację przeprowadzają pracownicy Biura Karier Uczelni). Dane z tych badań ankietowych są analizowane i opiniowane przez Radę Programową Kierunku Studiów Finanse i Rachunkowość. Z każdego badania sporządzany jest Raport, który Rada Programowa przekazuje Prodziekanowi ds. Studiów. Można stwierdzić, że Wydział na bieżąco prowadzi działania przewidziane przez system zapewnienia jakości kształcenia, w zakresie monitorowania, a także okresowego przeglądu oraz dokonywania zmian w programie kształcenia. Bieżące monitorowanie procesów kształcenia, a także okresowe przeglądy programów odbywają się w następujący sposób:

- badanie zgodności programów kształcenia poszczególnych przedmiotów z przypisanymi temu przedmiotowi efektami uczenia się,
- badanie zasad zaliczania poszczególnych przedmiotów w zakresie tego, czy właściwie weryfikują osiągnięcie efektów uczenia się,
- określenie wymogów, jakie muszą spełniać prace licencjackie i prace magisterskie,
- analiza ocen z poszczególnych przedmiotów, ocen z pracy dyplomowej i z egzaminu dyplomowego.

Badaniu podlegają programy kształcenia i zasady zaliczania poszczególnych przedmiotów, zawarte w sylabusach. Ostatnią ocenę programu wszystkich przedmiotów na kierunku *finanse i rachunkowość* (I i II st.) na podstawie kart przedmiotów przeprowadzono w roku akademickim 2022/2023.

10.4. Sposoby oceny osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów ocenianego kierunku, z uwzględnieniem poszczególnych etapów kształcenia, jego zakończenia oraz przydatności efektów uczenia się na rynku pracy lub w dalszej edukacji, jak też wykorzystania wyników tej oceny w doskonaleniu programu studiów,

Ewaluacja zakładanych efektów uczenia się rozpoczyna się już na etapie rekrutacji. Tryb i warunki rekrutacji na studia umożliwiają bowiem dobór kandydatów w oparciu o wiedzę i umiejętności pozwalające później na osiąganie określonych dla kierunku *finanse i rachunkowość* efektów uczenia się. System weryfikacji osiągania przez studentów zakładanych efektów uczenia się na WE UPP obejmuje cztery płaszczyzny: ocenę bieżących postępów studentów w nauce, ocenę przebiegu i efektów praktyk zawodowych, ocenę rezultatów procesu dyplomowania oraz weryfikację absolwentów przez rynek. System ten opiera się na rozwiązaniach zawartych w Regulaminie Studiów, innych regulacjach wewnętrznych Uczelni i Wydziału oraz w sylabusach przedmiotów. Regulamin studiów określa ogólne warunki i zasady związane z oceną i zaliczaniem przedmiotów, semestrów i całych studiów. Określa ramy organizacyjne przebiegu studiów, wprowadza skalę ocen, określa prawa i obowiązki studenta w zakresie weryfikacji efektów kształcenia. Regulacje te są zgodne z powszechnie obowiązującymi w krajowym szkolnictwie wyższym i stanowią podstawę do sprawdzania i oceniania indywidualnych postępów studentów w uczeniu się. Bardziej szczegółowe regulacje dotyczące

---

¹³⁷ §12 Załącznik do uchwały nr 43/2021 Senatu UPP z dnia 28 kwietnia 2021 r. <https://puls.edu.pl/sites/default/files/repozytorium/Uchwa%C5%82a%2043.pdf>

weryfikacji realizacji efektów kształcenia zawarte są w aktach wewnętrznych – procedurach jakości kształcenia oraz standardach wydziałowych.

Zdaniem władz Wydziału bardzo ważnym etapem oceny zakładanych efektów uczenia się jest finalizacja studiów poprzez złożenie pracy dyplomowej (w przypadku studiów licencjackich nie jest to obecnie obowiązująca reguła i wiele uczelni zrezygnowało z realizacji prac dyplomowych na I stopniu studiów). Na kierunku *finanse i rachunkowość* na Wydziale Ekonomicznym, zarówno studenci I jak i II stopnia studiów piszą pracę dyplomową. W trakcie tego procesu następuje kompleksowa ocena zdobytej wiedzy i umiejętności. Szczegółowe zasady pisania prac licencjackich i magisterskich określone są w warunkach, jakim powinna odpowiadać praca licencjacka¹³⁸ i magisterska¹³⁹ dla kierunku *finanse i rachunkowość*. Realizacja pracy dyplomowej pozwala założyć, że studenci nabyli umiejętności w tym zakresie, szczególnie umiejętności redagowania tekstów naukowych, korzystania z literatury fachowej, prowadzenia badań, analizy danych i formułowania wniosków. Ponadto, od 2019 roku wszystkie prace licencjackie i magisterskie poddawane są weryfikacji w Jednolitym Systemie Antyplagiatowym w celu sprawdzenia samodzielności napisania pracy. Statystyki w tym zakresie pozwalają też ocenić stopień osiągnięcia efektów kształcenia.

Jak wspomniano w punkcie 10.3 procedury monitorowania losów absolwentów pozwalają na ocenę osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów uczenia się. Wyniki tych badań są wykorzystywane na Wydziale Ekonomicznym do kształtowania programów rozwoju kompetencji studentów oraz rozwijana oferty staży i praktyk.

Ponadto program kształcenia jest skonstruowany zgodnie z potrzebami rynku. Studenci mają też możliwość rozwoju swoich zainteresowań m.in. w czterech Kołach Naukowych działających na Wydziale, kursach, stażach, praktykach, wyjazdach studyjnych, które rozwijają umiejętności i kompetencje i w dużej mierze ułatwiają im start na rynku pracy bezpośrednio po ukończeniu studiów, czy też ułatwiają nawiązanie kontaktu z potencjalnymi pracodawcami. Absolwenci Wydziału bardzo dobrze radzą sobie na rynku pracy. Pomimo pozytywnych efektów Wydział systematycznie prowadzi monitoring i prace nad doskonaleniem programu kształcenia, aby był jeszcze lepiej dopasowany do potrzeb rynku.

10.5. Zakres, formy udziału i wpływ interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów, i interesariuszy zewnętrznych na doskonalenie i realizację programu studiów.

Wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze mogą brać czynny udział w doskonaleniu i realizacji programu studiów. Studenci i interesariusze zewnętrzni (przedstawiciele praktyki) są członkami Rady Programowej Kierunku Studiów *Finanse i Rachunkowość* i uczestniczą w pracach Rady. Każdy interesariusz, tak wewnętrzny, jak i zewnętrzny, może złożyć propozycje zmian w programach studiów, która następnie podlega opiniowaniu przez Radę Programową.

10.6. Sposoby wykorzystania wyników zewnętrznych ocen jakości kształcenia i sformułowanych zaleceń w doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku.

Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu otrzymał dofinansowanie na realizację projektu „*Doskonałość dydaktyczna uczelni*”. Podobne projekty o tej tematyce realizują 52 uczelnie w Polsce, w tym m.in. SGGW, a z poznańskich uczelni Uniwersytet Medyczny, Uniwersytet Ekonomiczny, UAM i WSB). Dzięki projektowi Uczelnia otrzymała środki na kompleksowy przegląd, analizę i udoskonalenie procedur dotyczących procesu dydaktycznego w Uniwersytecie. W tym działaniu wspierają UPP eksperci

---

¹³⁸ Warunki, jakim powinna odpowiadać praca licencjacka oraz zakres i forma egzaminu dyplomowego dla kierunku studiów *finanse i rachunkowość* (studia I stopnia) (obowiązujące od roku akademickiego 2020/2021) <https://wes.up.poznan.pl/sites/default/files/u90/Standardy%20pracy%20licencjackiej.pdf>

¹³⁹ Warunki, jakim powinna odpowiadać praca magisterska oraz zakres i forma egzaminu dyplomowego dla kierunku studiów *finanse i rachunkowość* (studia II stopnia) (obowiązujące od roku akademickiego 2020/2021) <https://wes.up.poznan.pl/sites/default/files/u90/Standardy%20pracy%20magisterskiej.pdf>

zewnątrzni z Instytutu Rozwoju Szkolnictwa Wyższego (IRSW był również współautorem Strategii Rozwoju UPP). Specjalistyczna usługa obejmuje kilka etapów:

- ewaluację przyjętych rozwiązań, procedur i uczelnianego systemu zarządzania jakością kształcenia (audyt),
- doradztwo w zakresie zarządzania dydaktyką i jakością kształcenia,
- opracowanie procedur i polityki zapewniania jakości kształcenia.

W listopadzie 2023 zakończono etap pierwszy i opracowano raport z audytu wewnętrznego systemu zarządzania jakością kształcenia Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. Obecnie trwają konsultacje i warsztaty online poświęcone takim obszarom jak: doskonalenie programów studiów, kadra akademicka, ocena jakości kształcenia przez interesariuszy, otoczenie społeczno-gospodarcze oraz infrastruktura dydaktyczna. Ze strony uczelni przedsięwzięcie koordynuje Centrum Wsparcia i Rozwoju oraz a w pracach uczestniczą osoby zaangażowane na co dzień w problematykę jakości kształcenia – Dział Studiów i Spraw Studenckich, prodziekani ds. studiów, członkowie RPKS, itp.

Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Wskazane byłoby uzupełnienie zestawu stosowanych dotychczas procedur Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia takimi, które podejmowałyby badania skuteczności stosowanych dotąd procedur związanych z monitorowaniem oraz okresowym przeglądem programów kształcenia (UWAGA: zalecenie zostało wymienione w poprzedniej ocenie w ramach kryterium 3).	W dotychczasowym modelu zarządzania jakością kształcenia spójną metodologię badań, procedury oraz wzory ankiet opracowywała Uczelniana Komisja ds. Jakości Kształcenia a obecnie Rada Dydaktyczna Uczelni. Zatem stosowane przez WE procedury dotyczące zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia są wynikiem systemowych prac nad opracowaniem i wprowadzeniem w/w procedur jakie odbyły się na poziomie ogólnouczelnianym ¹⁴⁰ .

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 10:

.....

¹⁴⁰ Nadzór nad doskonaleniem uczelnianego systemu zapewnienia jakości kształcenia sprawuje Rektor. W ramach tego nadzoru, Rektor określa procedury i wzory dokumentów używanych w systemie jakości kształcenia, w tym opracowanych przez RDU. (Zarządzenie nr 154/2021 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 8 października 2021 roku w sprawie uczelnianego systemu zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia na studiach I i II stopnia oraz jednolitych studiach magisterskich). Rektor powołał Pełnomocnika do spraw jakości kształcenia, którego zadaniem jest inicjowanie działań i współpraca w zakresie tworzenia projektów regulacji wewnętrznych dotyczących zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia oraz upowszechniania dobrych praktyk w tym zakresie (Zarządzenie nr 161/2020 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 28 września 2020 roku w sprawie powołania Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia) – por. <https://puls.edu.pl/puls.edu.pl/jakosc-ksztalcenia-2021>

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na ocenianym kierunku i jego realizacji, z uwzględnieniem szczegółowych kryteriów oceny programowej

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Czynniki wewnętrzne	<p>Mocne strony</p> <p>1. Program kształcenia odpowiadający na potrzeby rynku pracy - duże zainteresowanie kierunkiem studiów dzięki dobrze wypracowanej koncepcji kształcenia i wyprofilowaniu programów studiów I i II stopnia na potrzeby szeroko rozumianego agrobiznesu.</p> <p>2. Duży potencjał naukowy i dydaktyczny kadry - m.in. pełne uprawnienia akademickie, zwiększające się kwalifikacje kadry (spodziewane kolejne awanse naukowe – tytuły profesora oraz promocje doktorskie i habilitacyjne w dyscyplinie <i>ekonomia i finanse</i>) znaczący dorobek publikacyjny oraz duże doświadczenie dydaktyczne.</p> <p>3. Rozpoznawalność Wydziału w środowisku i owocna współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym – dobra współpraca z podmiotami z praktyki gospodarczej na wielu etapach studiów (zwłaszcza w zakresie praktyk i staży) oraz szeroka promocja i partnerstwo w szkołach średnich.</p> <p>4. Dobrze rozwinięta i zmodernizowana infrastruktura Wydziału - nowoczesne wyposażenie sal dydaktycznych, dostępność pracowni komputerowych z oprogramowaniem, dobre zaplecze sportowo-socjalne (stołówka, domy studenckie) oraz korzystna lokalizacja (zajęcia w budynku Collegium Maximum - siedzibie WE).</p> <p>5. Aktywnie działające koła naukowe i samorząd studencki - duże zaangażowanie studentów we własny rozwój i działalność na rzecz Wydziału.</p>	<p>Słabe strony</p> <p>1. Mała mobilność studentów i części nauczycieli akademickich - konieczność dalszej pracy nad zwiększeniem stopniem internacjonalizacji studiów i badań naukowych.</p> <p>2. Nierównomierna aktywność kadry (naukowa, dydaktyczna i organizacyjna) - konieczność aktywizacji części pracowników.</p> <p>3. Groźba wystąpienia „luki międzypokoleniowej” wśród kadry Wydziału – potrzeba zatrudniania w przyszłości nowych adiunktów przy jednoczesnej małej liczbie doktorów promowanych w ramach Szkoły Doktorskiej (skutek występujących zagrożeń zewnętrznych - por. „Zagrożenia” poniżej)</p> <p>4. Wzrost obciążeń pracowników zadaniami administracyjnymi (np. kwestia rosnącej sprawozdawczości, procedur pozyskiwania i rozliczania projektów badawczych, itp.).</p>

Czynniki zewnętrzne	<p>Szanse</p> <ol style="list-style-type: none"> Możliwości pozyskania środków wewnętrznych na badania i kształcenie studentów (np. po raz kolejny z unijnych programów operacyjnych oraz z NCN, NCBiR, Horyzont, Erasmus itp.) Dalszy rozwój i modernizacja infrastruktury Uczelni i Wydziału – powstanie Infocentrum UPP, większa możliwość wykorzystania technologii IT i AI w procesach dydaktycznych i naukowych, itp. Możliwości rozwoju nowych alternatywnych lub uzupełniających form kształcenia – np. wykorzystanie doświadczeń zdobytych w czasie pandemii i szansa na wdrożenie w części programu studiów (przy przestrzeganiu zasad jakości nauczania) metod kształcenia na odległość - szczególnie na studiach niestacjonarnych - i tym samym zwiększenie zainteresowania studiami. Nieśląbnące zapotrzebowania na finansistów i księgowych (w tym wyspecjalizowanych w zakresie gospodarki żywnościowej), będące następstwem rozwoju gospodarczego kraju. 	<p>Zagrożenia</p> <ol style="list-style-type: none"> Zwiększająca się konkurencja na rynku edukacyjnym (lokalnym i krajowym) - stosowanie nieuczciwych praktyk (np. zmniejszanie wymagań wobec studentów) Brak stabilnej polityki wspierania szkolnictwa wyższego w kraju, w tym częste zmiany przepisów prawnych i procedur (m.in. braku satysfakcjonującego wsparcia stypendialnego dla doktorantów czy mała liczba dedykowanych im projektów badawczych takich jak np. Preludium bis). Rosnące trudności finansowe - w pozyskiwaniu środków na naukę oraz dydaktykę (niskie wskaźniki kosztochłonności badań i kształcenia wynikające z niedoceniań dyscyplin w dziedzinie nauk społecznych). Problemy z jakością i utrzymaniem studentów - zmniejszający się poziom przygotowania kandydatów na studia I stopnia, rezygnacje w czasie studiów, migracja części absolwentów studiów licencjackich do innych uczelni lub zagranicę czy zakończenie edukacji po pierwszym stopniu studiów (chęć/konieczność podjęcia pracy zarobkowej).

(pieczęć uczelni)

.....

(podpis Dziekana/Kierownika jednostki)

.....

(podpis Rektora)

Poznań, dnia 14.12.2023

(miejsowość)

Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

Część III. Załączniki

Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów

Tabela 1. Liczba studentów ocenianego kierunku¹⁴¹

Poziom studiów	Rok studiów	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Dane sprzed 3 lat (2020/21)	Bieżący rok akademicki	Dane sprzed 3 lat (2020/21)	Bieżący rok akademicki
I stopnia	I	133	108	63	65
	II	111	80	45	66
	III	98	89	55	68
	IV	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
II stopnia	I	63	42	66	53
	II	33	21	59	66
jednolite studia magisterskie		Nie dotyczy			
Razem:		438	340	288	318

Tabela 2. Liczba absolwentów ocenianego kierunku w ostatnich trzech latach poprzedzających rok przeprowadzenia oceny

Poziom studiów	Rok ukończenia	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku	Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku
I stopnia	2020/21	121	96	73	47
	2021/22	125	93	50	42
	2022/23	133	104	63	49
II stopnia	2020/21	43	32	64	56
	2021/22	63	50	66	61
	2022/23	45	37	62	57
jednolite studia magisterskie		Nie dotyczy			
Razem:		530	412	378	312

¹⁴¹ Należy podać liczbę studentów ocenianego kierunku, z podziałem na poziomy, lata i formy studiów (z uwzględnieniem tylko tych poziomów i form studiów, które są prowadzone na ocenianym kierunku).

Tabela 3. Wskaźniki dotyczące programu studiów na ocenianym kierunku studiów, poziomie i profilu określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.)¹⁴²

Studia I stopnia

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin studia stacjonarne	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin studia niestacjonarne
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	6 semestrów/ 182 ECTS	6 semestrów/ 182 ECTS
Łączna liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ¹⁴³	2421	1415
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	165	165
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	153 – ekonomia i finanse 26 - rolnictwo i ogrodnictwo 3 - technologia żywności i żywienia	153 – ekonomia i finanse 26 - rolnictwo i ogrodnictwo 3 - technologia żywności i żywienia
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	nie dotyczy	nie dotyczy
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	60	60
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	7	0
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki) ¹⁴⁴	1 miesiąc 160	1 miesiąc 160
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	60 godz.	0

¹⁴² Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

¹⁴³ Proszę podać łączną liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów bez liczby godzin praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki).

¹⁴⁴ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:		
1. łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	nie dotyczy	nie dotyczy
2. łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	nie dotyczy	nie dotyczy

Studia II stopnia

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin studia stacjonarne	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin studia niestacjonarne
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	4 semestry/ 120 ECTS	4 semestry/ 120 ECTS
łączna liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ¹⁴⁵	1476	802
łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	100	100
łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	105 – ekonomia i finanse 15 - rolnictwo i ogrodnictwo	105 – ekonomia i finanse 15 - rolnictwo i ogrodnictwo
łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	nie dotyczy	nie dotyczy
łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	52	52
łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	nie dotyczy	nie dotyczy

¹⁴⁵ Proszę podać łączną liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów bez liczby godzin praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki).

Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki) ¹⁴⁶	nie dotyczy	nie dotyczy
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	nie dotyczy	nie dotyczy
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:		
1. łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	nie dotyczy	nie dotyczy
2. łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.		

Tabela 4. Zajęcia lub grupy zajęć związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów¹⁴⁷

Studia stacjonarne I stopnia
Dyscyplina: ekonomia i finanse

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć		łączna liczba godzin zajęć studia stacjonarne	Liczba punktów ECTS
	wykład	ćwiczenia		
Semestr 1				
Mikroekonomia	30	30	125	5
Matematyka dla ekonomistów	15	30	100	4
Statystyka opisowa	15	15	75	3
Ekonomia integracji europejskiej	30	15	100	4
Prawo	30	-	50	2
Technologie informacyjne	15	15	50	2
Dialog i negocjacje w zakresie finansów	15	15	75	3
Podstawy zarządzania	30	15	100	4
Wiedza społeczna	40	-	76	3
Razem semestr 1:			751	30
Semestr 2				
Podstawy makroekonomii	30	30	150	6
Finanse	30	15	100	4

¹⁴⁶ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

¹⁴⁷ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

Podstawy rachunkowości	30	15	100	4
Matematyka finansowa	15	15	75	3
Statystyka stosowana	15	15	75	3
Międzynarodowe stosunki gospodarcze	15	15	75	3
Prawo gospodarcze	15	15	100	4
E-biznes	15	15	75	3
Język obcy (angielski, niemiecki)	-	24	52	2
Razem semestr 2:			800	32
Semestr 3				
Ekonometria	30	15	100	4
Rachunkowość finansowa	30	15	100	4
Bankowość	30	15	100	4
Polityka gospodarcza	15	15	75	3
Biznes międzynarodowy	15	15	75	3
Język obcy (angielski, niemiecki)	-	26	50	2
Razem semestr 3:			500	20
Semestr 4				
Finanse przedsiębiorstwa	30	15	100	4
Finanse publiczne	15	15	75	3
Analiza finansowa	30	15	100	4
Przedmiot do wyboru: A. Introduction to economic policy and trade B. Economic problems in English (basics)	15	15	125	5
Systemy informatyczne w rachunkowości	-	15	50	2
Biznes-plan	15	15	75	3
Język obcy (angielski, niemiecki)	-	26	50	2
Seminarium	-	15	50	2
Razem semestr 4:			625	25
Semestr 5				
Rynki finansowe	30	15	100	4
Ubezpieczenia	30	15	100	4
Przedmiot do wyboru: A. Wspólna Polityka Rolna UE B. Polityka spójności UE C. Finanse UE	15	15	100	4
Język obcy (angielski, niemiecki)	-	24	60	2
Seminarium	-	30	75	3
Praca dyplomowa	-	-	100	4
Razem semestr 5:			535	21
Semestr 6				
Wycena nieruchomości	15	15	75	3

Przedmiot do wyboru: A. Marketing usług finansowych B. Zarządzanie marketingowe w instytucjach finansowych C. Analiza marketingowa produktów finansowych	15	15	75	3
Przedmiot do wyboru: A. Programowanie rozwoju regionalnego B. Fundusze pożyczkowe na rozwój podmiotów gospodarczych C. Ewaluacja pomocy publicznej	15	15	100	4
Seminarium	-	30	50	2
Praca dyplomowa	-	-	100	4
Praktyka zawodowa (realizowana od IV do VI semestru)	-		175	7
Egzamin dyplomowy – przygotowanie do egzaminu licencjackiego	-		50	2
Razem semestr 6:			625	25
Razem na studiach:			3836	153

Studia stacjonarne I stopnia

Dyscyplina: *rolnictwo i ogrodnictwo*

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć		Łączna liczba godzin zajęć studia stacjonarne	Liczba punktów ECTS
	wykład	ćwiczenia		
Semestr 3				
Ekonomika gospodarki żywnościowej	30	15	100	4
Podstawy produkcji rolniczej	15	15	75	3
Razem semestr 3:			175	7
Semestr 4				
Przedmiot do wyboru: A. Economics of agri-food sector B. Agricultural markets and policy C. Introduction to marketing in agribusiness	30	15	125	5
Razem semestr 4:			125	5
Semestr 5				
Planowanie finansowe w przedsiębiorstwach agrobiznesu	15	15	50	2
Fundusze UE dla rolnictwa i obszarów wiejskich	15	30	75	3
Przedmiot do wyboru:	15	15	100	4

A. Finansowanie projektów gospodarczych w agrobiznesie B. Analiza Finansowa jednostek samorządu terytorialnego C. Rachunkowość rolnicza we WPR UE				
Razem semestr 5:			225	9
Semestr 6				
Przedmiot do wyboru: A. Ekonomia i finansowanie przedsiębiorstw handlowych w agrobiznesie B. Ekonomia i finansowanie przedsiębiorstw i gospodarstw rolnych C. Ekonomia i finansowanie przedsiębiorstw ogrodnictwa	15	15	75	3
Przedmiot do wyboru: A. Prawo rolne B. Prawo żywnościowe C. Prawo rozwoju obszarów wiejskich	15	-	50	2
Razem semestr 6:			125	5
Razem na studiach			650	26

Studia stacjonarne I stopnia

Dyscyplina: *technologia żywności i żywienia*

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć		Łączna liczba godzin zajęć studia stacjonarne	Liczba punktów ECTS
	wykład	ćwiczenia		
Semestr 3				
Podstawy towaroznawstwa produktów rolnych i spożywczych	15	15	75	3
Razem semestr 3:			75	3
Razem na studiach			75	3

Studia niestacjonarne I stopnia

Dyscyplina: *ekonomia i finanse*

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć		Łączna liczba godzin zajęć studia niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
	wykład	ćwiczenia		
Semestr 1				
Mikroekonomia	16	16	125	5
Matematyka dla ekonomistów	16	16	100	4
Statystyka opisowa	8	8	75	3

Ekonomia integracji europejskiej	12	10	100	4
Prawo	16	-	50	2
Technologie informacyjne	8	8	50	2
Dialog i negocjacje w zakresie finansów	12	-	75	3
Podstawy zarządzania	16	-	100	4
Wiedza społeczna	24		76	3
Razem semestr 1:			751	30
Semestr 2				
Podstawy makroekonomii	16	16	150	6
Finanse	12	10	100	4
Podstawy rachunkowości	12	10	100	4
Matematyka finansowa	10	10	75	3
Statystyka stosowana	10	10	75	3
Międzynarodowe stosunki gospodarcze	10	10	75	3
Prawo gospodarcze	10	10	100	4
E-biznes	10	10	75	3
Razem semestr 2:			750	30
Semestr 3				
Ekonometria	12	10	100	4
Rachunkowość finansowa	12	10	100	4
Bankowość	12	10	100	4
Polityka gospodarcza	10	10	75	3
Biznes międzynarodowy	10	10	75	3
Język obcy (angielski, niemiecki)	-	10	50	2
Razem semestr 3:			500	20
Semestr 4				
Finanse przedsiębiorstwa	12	10	100	4
Finanse publiczne	10	10	75	3
Analiza finansowa	12	10	100	4
Przedmiot do wyboru: A.Introduction to economic policy and trade B.Economic problems in English (basics)	10	10	125	5
Systemy informatyczne w rachunkowości	-	12	50	2
Biznes-plan	10	-	75	3
Język obcy (angielski, niemiecki)	-	20	75	3
Seminarium	-	15	50	2
Razem semestr 4:			650	26
Semestr 5				
Rynki finansowe	12	10	100	4
Ubezpieczenia	12	10	100	4

Przedmiot do wyboru: A. Wspólna Polityka Rolna UE B. Polityka spójności UE C. Finanse UE	10	10	100	4
Język obcy (angielski, niemiecki)	-	20	85	3
Seminarium		24	75	3
Praca dyplomowa	-	-	100	4
Razem semestr 5:			560	22
Semestr 6				
Wycena nieruchomości	10	-	75	3
Przedmiot do wyboru: A. Marketing usług finansowych B. Zarządzanie marketingowe w instytucjach finansowych C. Analiza marketingowa produktów finansowych	10	10	75	3
Przedmiot do wyboru: A. Programowanie rozwoju regionalnego B. Fundusze pożyczkowe na rozwój podmiotów gospodarczych C. Ewaluacja pomocy publicznej	10	10	100	4
Seminarium	-	36	50	2
Praca dyplomowa	-	-	100	4
Praktyka zawodowa (realizowana od IV do VI semestru)	-		175	7
Egzamin dyplomowy – przygotowanie do egzaminu licencjackiego	-		50	2
Razem semestr 6:			625	25
Razem na studiach:			3836	153

Studia niestacjonarne I stopnia

Dyscyplina: *rolnictwo i ogrodnictwo*

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć		Łączna liczba godzin zajęć studia niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
	wykład	ćwiczenia		
Semestr 3				
Ekonomika gospodarki żywnościowej	12	10	100	4
Podstawy produkcji rolniczej	16	-	75	3
Razem semestr 3:			175	7
Semestr 4				

Przedmiot do wyboru: A.Economics of agri-food sector B.Agricultural markets and policy C.Introduction to marketing in agribusiness	12	12	125	5
Razem semestr 4:			125	5
Semestr 5				
Planowanie finansowe w przedsiębiorstwach agrobiznesu	10	-	50	2
Fundusze UE dla rolnictwa i obszarów wiejskich	12	-	75	3
Przedmiot do wyboru: A. Finansowanie projektów gospodarczych w agrobiznesie B. Analiza Finansowa jednostek samorządu terytorialnego C. Rachunkowość rolnicza we WPR UE	10	10	100	4
Razem semestr 5:			225	9
Semestr 6				
Przedmiot do wyboru: A. Ekonomia i finansowanie przedsiębiorstw handlowych w agrobiznesie B. Ekonomia i finansowanie przedsiębiorstw i gospodarstw rolnych C. Ekonomia i finansowanie przedsiębiorstw ogrodniczych	10	-	75	3
Przedmiot do wyboru: A. Prawo rolne B. Prawo żywnościowe C. Prawo rozwoju obszarów wiejskich	10	-	50	2
Razem semestr 6:			125	5
Razem na studiach			650	26

Studia niestacjonarne I stopnia

Dyscyplina: *technologia żywności i żywienia*

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć		Łączna liczba godzin zajęć studia niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
	wykład	ćwiczenia		
Semestr 3				
Podstawy towaroznawstwa produktów rolnych i spożywczych	16	-	75	3
Razem semestr 3:			75	3
Razem na studiach			75	3

Studia stacjonarne II stopnia
Dyscyplina: ekonomia i finanse

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć		Łączna liczba godzin Zajęć studia stacjonarne	Liczba punktów ECTS
	wykład	ćwiczenia		
Semestr 1				
Przedmiot do wyboru: A. Introduction to political economy and economic policy B. Economic problems in English (advanced)	15	15	125	5
Ekonomia menedżerska	15	15	100	4
Prawo finansowe	30	-	75	3
Makroekonomia	15	15	100	4
Standardy sprawozdawczości finansowej	30	-	75	3
Ekonomia międzynarodowa	15	15	100	4
Gospodarowanie kapitałem ludzkim	15	15	75	3
Razem semestr 1:			650	26
Semestr 2				
Zarządzanie instytucjami kredytowymi	15	15	100	4
Polityka pieniężna	15	15	75	3
Ekonomia i finansowanie ochrony środowiska	15	15	75	3
Rachunkowość budżetowa	15	15	75	3
Ekonometria finansowa	15	15	75	3
Seminarium	-	30	75	3
Razem semestr 2:			475	19
Semestr 3				
Analiza portfela inwestycyjnego	30	15	100	4
Prawo podatkowe	15	15	75	3
Finanse międzynarodowe	15	15	75	3
Przedmiot do wyboru: A. Finanse behawioralne B. Teoria wyboru publicznego C. Ekonomia rozwoju	15	15	100	4
Przedmiot do wyboru: A. Rachunkowość instytucji finansowych B. Bankowość inwestycyjna C. Bankowość spółdzielcza	15	15	100	4

Ubezpieczenia w gospodarce żywnościowej	15	15	75	3
Seminarium	-	30	50	2
Praca dyplomowa			175	7
Razem semestr 3:			750	30
Semestr 4				
Unia gospodarcza i walutowa w teorii i praktyce UE	15	15	75	3
Korporacje finansowe	15	15	75	3
Przedmiot do wyboru A. Międzynarodowe prawo handlowe B. Społeczna odpowiedzialność w agrobiznesie C. Etykieta i wielokulturowość w biznesie	15	-	50	2
Seminarium	-	45	225	9
Praca dyplomowa			275	11
Egzamin dyplomowy – przygotowanie do egzaminu magisterskiego			50	2
Razem semestr 4:			750	30
Razem na studiach:			2625	105

Studia stacjonarne II stopnia
Dyscyplina: rolnictwo i ogrodnictwo

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć		Łączna liczba godzin zajęć studia stacjonarne	Liczba punktów ECTS
	wykład	ćwiczenia		
Semestr 1				
Rachunkowość zarządcza w gospodarce żywnościowej	15	15	100	4
Razem semestr 1:			100	4
Semestr 2				
Rachunek kosztów w przedsiębiorstwach agrobiznesu	15	15	75	3
Zarządzanie płynnością finansową przedsiębiorstw agrobiznesu	15	15	75	3
Przedmiot do wyboru: A. World economy and agriculture B. Global agri-food markets, trade and policy analysis	15	15	125	5
Razem semestr 2:			275	11
Razem na studiach			375	15

Studia niestacjonarne II stopnia
Dyscyplina: ekonomia i finanse

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć		Łączna liczba godzin zajęć studia niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
	wykład	ćwiczenia		
Semestr 1				
Przedmiot do wyboru: A. Introduction to political economy and economic policy B. Economic problems in English (advanced)	5	10	125	5
Ekonomia menedżerska	5	10	100	4
Prawo finansowe	15	-	75	3
Makroekonomia	5	10	100	4
Standardy sprawozdawczości finansowej	5	10	75	3
Ekonomia międzynarodowa	5	10	100	4
Gospodarowanie kapitałem ludzkim	5	10	75	3
Razem semestr 1:			650	26
Semestr 2				
Zarządzanie instytucjami kredytowymi	5	10	100	4
Polityka pieniężna	5	10	75	3
Ekonomia i finansowanie ochrony środowiska	5	10	75	3
Rachunkowość budżetowa	5	10	75	3
Ekonometria finansowa	5	10	75	3
Seminarium	-	30	75	3
Razem semestr 2:			475	19
Semestr 3				
Analiza portfela inwestycyjnego	5	10	100	4
Prawo podatkowe	5	10	75	3
Finanse międzynarodowe	5	10	75	3
Przedmiot do wyboru: A. Finanse behawioralne B. Teoria wyboru publicznego C. Ekonomia rozwoju	5	10	100	4
Przedmiot do wyboru: A. Rachunkowość instytucji finansowych B. Bankowość inwestycyjna C. Bankowość spółdzielcza	5	10	100	4

Ubezpieczenia w gospodarce żywnościowej	5	10	75	3
Seminarium	-	30	50	2
Praca dyplomowa			175	7
Razem semestr 3:			750	30
Semestr 4				
Unia gospodarcza i walutowa w teorii i praktyce UE	5	10	75	3
Korporacje finansowe	5	10	75	3
Przedmiot do wyboru A. Międzynarodowe prawo handlowe B. Społeczna odpowiedzialność w agrobiznesie C. Etykieta i wielokulturowość w biznesie	15	-	50	2
Seminarium	-	45	225	9
Praca dyplomowa			275	11
Egzamin dyplomowy – przygotowanie do egzaminu magisterskiego			50	2
Razem semestr 4:			750	30
Razem na studiach:			2625	105

Studia stacjonarne II stopnia
Dyscyplina: rolnictwo i ogrodnictwo

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć		Łączna liczba godzin zajęć studia niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
	wykład	ćwiczenia		
Semestr 1				
Rachunkowość zarządcza w gospodarce żywnościowej	5	10	100	4
Razem semestr 1:			100	4
Semestr 2				
Rachunek kosztów w przedsiębiorstwach agrobiznesu	5	10	75	3
Zarządzanie płynnością finansową przedsiębiorstw agrobiznesu	5	10	75	3
Przedmiot do wyboru: A. World economy and agriculture B. Global agri-food markets, trade and policy analysis	15	-	125	5
Razem semestr 2:			275	11
Razem na studiach			375	15

Tabela 5. Zajęcia lub grupy zajęć służące zdobywaniu przez studentów kompetencji inżynierskich/
Zajęcia lub grupy zajęć przygotowujące studentów do wykonywania zawodu nauczyciela¹⁴⁸

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba punktów ECTS	Stopień/tytuł, imię i nazwisko nauczyciela akademickiego lub innej osoby prowadzącej zajęcia ¹⁴⁹
Nie dotyczy				
Razem:				/

Tabela 6. Informacja o programach studiów/zajęciach lub grupach zajęć prowadzonych w językach obcych¹⁵⁰

Nazwa programu/zajęć/grupy zajęć	Forma realizacji	Semestr	Forma studiów	Język wykładowy	Liczba studentów (w tym niebędących obywatelami polskimi)
Rok akademicki 2018/2019					
<i>Finanse i rachunkowość I stopień/Introduction to economic policy and trade /1 grupa</i>	Wykłady	IV	stacjonarne	angielski	111
<i>Finanse i rachunkowość I stopień/Introduction to marketing/ 1 grupa</i>	Wykłady	IV	stacjonarne	angielski	111
<i>Finanse i rachunkowość I stopień/Introduction to economic policy and trade/ 1 grupa</i>	Wykłady,	IV	niestacjonarne	angielski	56

¹⁴⁸ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie, w przypadku, gdy absolwenci ocenianego kierunku uzyskują tytuł zawodowy inżyniera/magistra inżyniera lub w przypadku studiów uwzględniających przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela.

¹⁴⁹ Podanie nazwiska osoby prowadzącej nie dotyczy kierunku pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna oraz kierunku pedagogika specjalna przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela pedagoga specjalnego.

¹⁵⁰ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie. Jeżeli wszystkie zajęcia prowadzone są w języku obcym należy w tabeli zamieścić jedynie taką informację.

<i>Finanse i rachunkowość I stopień/ Economic problems in English (basic)</i>	Wykłady, ćwiczenia,	IV	niestacjonarne	angielski	X
<i>Finanse i rachunkowość I stopień/ Finance of the EU in agribusiness / 3 grupy</i>	Wykłady, ćwiczenia,	IV	niestacjonarne	angielski	56
Polsko-holendersko-niemiecki program studiów International Agri-Business dla studentów kierunków <i>ekonomia</i> oraz <i>finanse i rachunkowość</i>	9 tygodni zajęć (po 3 w każdym kraju)	IV	stacjonarne	angielski	25 ¹⁵¹ (16)
Rok akademicki 2019/2020					
<i>Finanse i rachunkowość I stopień/ Introduction to marketing / 4 grupy</i>	Wykłady, ćwiczenia,	IV	stacjonarne	angielski	78
<i>Finanse i rachunkowość I stopień/ Economics problems in English (basic)/4 grupy</i>	Wykłady, ćwiczenia,	IV	stacjonarne	angielski	81
<i>Finanse i rachunkowość I stopień/ Introduction to economic policy and trade/ 1 grupa</i>	Wykłady, ćwiczenia,	IV	stacjonarne	angielski	21
<i>Finanse i rachunkowość I stopień/ Finance of the EU in agribusiness /1 grupa</i>	Wykłady, ćwiczenia,	IV	stacjonarne	angielski	24
<i>Finanse i rachunkowość I stopień/ Introduction to marketing/ 3 grupy</i>	Wykłady, ćwiczenia,	IV	niestacjonarne	angielski	53
<i>Finanse i rachunkowość I stopień/ Economic problems in English (basic)</i>	Wykłady, ćwiczenia,	IV	niestacjonarne	angielski	X
<i>Finanse i rachunkowość I stopień/ Introduction to economic policy and trade/ 3 grupy</i>	Wykłady, ćwiczenia,	IV	niestacjonarne	angielski	53
Polsko-holendersko-niemiecki program studiów International Agri-Business	9 tygodni zajęć	IV	stacjonarne	angielski	27 ¹⁵² (20)

¹⁵¹ W tym 3 studentów z kierunku *Finanse i rachunkowość*

¹⁵² W tym 4 studentów z kierunku *Finanse i rachunkowość*

dla studentów kierunków <i>ekonomia</i> oraz <i>finanse i rachunkowość</i>	(po 3 w każdym kraju)				
Rok akademicki 2020/2021					
<i>Finanse i rachunkowość</i> I stopień/ Introduction to marketing /5 grup	Wykłady, ćwiczenia,	IV	stacjonarne	angielski	106
<i>Finanse i rachunkowość</i> I stopień/ Economic problems in English (basic)/ 5 grup	Wykłady, ćwiczenia,	IV	stacjonarne	angielski	106
<i>Finanse i rachunkowość</i> I stopień/ Introduction to economic policy and trade	Wykłady, ćwiczenia,	IV	stacjonarne	angielski	x
<i>Finanse i rachunkowość</i> I stopień/ Introduction to marketing/ 2 grupy	Wykłady, ćwiczenia,	IV	niestacjonarne	angielski	46
<i>Finanse i rachunkowość</i> I stopień/ Economic problems in English (basic)	Wykłady, ćwiczenia,	IV	niestacjonarne	angielski	X
<i>Finanse i rachunkowość</i> I stopień/ Introduction to economic policy and trade / 2 grupy	Wykłady, ćwiczenia,	IV	niestacjonarne	angielski	46
Rok akademicki 2021/2022					
<i>Finanse i rachunkowość</i> I stopień/ Introduction to marketing/6 grup	Wykłady, ćwiczenia,	IV	stacjonarne	angielski	112
<i>Finanse i rachunkowość</i> I stopień/ Economic problems in English (basic)/6 grup	Wykłady, ćwiczenia,	IV	stacjonarne	angielski	112
<i>Finanse i rachunkowość</i> I stopień/ Introduction to economic policy and trade	Wykłady, ćwiczenia,	IV	stacjonarne	angielski	x
<i>Finanse i rachunkowość</i> I stopień/ Introduction to marketing/3 grupy	Wykłady, ćwiczenia,	IV	niestacjonarne	angielski	46
<i>Finanse i rachunkowość</i> I stopień/ Economic	Wykłady, ćwiczenia,	IV	niestacjonarne	angielski	46

problems in English (basic) /3 grupy					
Polsko-holendersko-niemiecki program studiów International Agri-Business dla studentów kierunków <i>ekonomia</i> oraz <i>finanse i rachunkowość</i>	9 tygodni zajęć (po 3 w każdym kraju)	IV	stacjonarne	angielski	20 ¹⁵³ (10)
Rok akademicki 2022/2023					
<i>Finanse i rachunkowość</i> I stopień/ Introduction to marketing/4 grupy	Wykłady, ćwiczenia,	IV	stacjonarne	angielski	72
<i>Finanse i rachunkowość</i> I stopień/ Economic problems in English (basic) / 5 grup	Wykłady, ćwiczenia,	IV	stacjonarne	angielski	90
<i>Finanse i rachunkowość</i> I stopień/ Finance of the EU in agribusiness/1 grupa	Wykłady, ćwiczenia,	IV	stacjonarne	angielski	18
<i>Finanse i rachunkowość</i> I stopień/ Introduction to marketing/ 3 grupy	Wykłady, ćwiczenia,	IV	niestacjonarne	angielski	66
<i>Finanse i rachunkowość</i> I stopień/ Economic problems in English (basic) /3 grupy	Wykłady, ćwiczenia,	IV	niestacjonarne	angielski	66
Rok akademicki 2023/2024					
<i>Finanse i rachunkowość</i> I stopień/ Introduction to marketing	Wykłady, ćwiczenia,	IV	stacjonarne	angielski	Przedmiot do wyboru, obecnie na roku jest 79 osób
<i>Finanse i rachunkowość</i> I stopień/ Economic problems in English (basic)	Wykłady, ćwiczenia,	IV	stacjonarne	angielski	Przedmiot do wyboru, obecnie na roku jest 79 osób

¹⁵³ W tym 2 studentów z kierunku *Finanse i rachunkowość*

<i>Finanse i rachunkowość I stopień/ Introduction to economic policy and trade</i>	Wykłady, ćwiczenia,	IV	stacjonarne	angielski	Przedmiot do wyboru, obecnie na roku jest 79 osób
<i>Finanse i rachunkowość I stopień/ Introduction to marketing</i>	Wykłady, ćwiczenia,	IV	niestacjonarne	angielski	Przedmiot do wyboru, obecnie na roku jest 66 osób
<i>Finanse i rachunkowość I stopień/ Economic problems in English (basic)</i>	Wykłady, ćwiczenia,	IV	niestacjonarne	angielski	Przedmiot do wyboru, obecnie na roku jest 66 osób
CEEPUS Managerial Processes in International Environment, Tourism and Agriculture Sustainable Alliances - #TASA network	Wykłady, ćwiczenia,	zimowy	stacjonarne	angielski	15 (0)

Stopień II studiów (studia stacjonarne i niestacjonarne)

Nazwa programu/zajęć/grupy zajęć	Forma realizacji	Semestr	Forma studiów	Język wykładowy	Liczba studentów (w tym niebędących obywatelami polskimi)
Rok akademicki 2018/2019					
<i>Finanse i rachunkowość II stopień/Introduction to political economy and economic policy/ 3 grupy</i>	Wykłady, ćwiczenia	I	stacjonarne	angielski	42
<i>Finanse i rachunkowość II stopień/World economy and agriculture/</i>	Wykłady, ćwiczenia	II	stacjonarne	angielski	x
<i>Finanse i rachunkowość II stopień Global agri-food markets, trade and policy analysis/3 grupy</i>	Wykłady, ćwiczenia	II	stacjonarne	angielski	42
<i>Finanse i rachunkowość II stopień/Introduction to</i>	Wykłady, ćwiczenia	I	niestacjonarne	angielski	69

political economy and economic policy /3 grupy					
<i>Finanse i rachunkowość</i> II stopień/World economy and agriculture	Wykłady	II	niestacjonarne	angielski	67
Erasmus +/ Logistic management, Economics of transition, Agritourism, Tourism and rural development, Marketing, Economic law Planning of enterprises activity, Diplomatic Protocole, Service in tourism, Intellectual Property OFERTA DEDYKOWANA PROGRAMOWI ERASMUS+	Wykłady, ćwiczenia, zajęcia w terenie	zimowy	stacjonarne	angielski	8 (8)
Erasmus+/program Economics (specialization in Agribusiness)	Wykłady, ćwiczenia	letni	stacjonarne	angielski	15 (15 ¹⁵⁴)
Rok akademicki 2019/2020					
<i>Finanse i rachunkowość</i> II stopień/ Introduction to political economy and economic policy /2 grupy	Wykłady, ćwiczenia,	I	stacjonarne	angielski	43
<i>Finanse i rachunkowość</i> II stopień/ World economy and agriculture/ grupy / 2 grup	Wykłady, ćwiczenia,	II	stacjonarne	angielski	35
<i>Finanse i rachunkowość</i> II stopień/ Introduction to political economy and economic policy /3 grupy,	Wykłady, ćwiczenia,	I	niestacjonarne	angielski	64
<i>Finanse i rachunkowość</i> II stopień/ World	Wykłady,	II	niestacjonarne	angielski	58

¹⁵⁴ W tym 4 osoby z semestru zimowego.

economy and agriculture/					
Erasmus +/- agri-food economics and trade	Wykłady, ćwiczenia	zimowy	stacjonarne	angielski	11 (11)
Erasmus+/- agri-food economics and trade	Wykłady, ćwiczenia	letni	stacjonarne	angielski	8 (8) ¹⁵⁵
Rok akademicki 2020/2021					
<i>Finanse i rachunkowość</i> II stopień/ Introduction to political economy and economic policy/ 3 grupy	Wykłady, ćwiczenia,	I	stacjonarne	angielski	63
<i>Finanse i rachunkowość</i> II stopień/ World economy and agriculture / 3 grupy	Wykłady, ćwiczenia,	II	stacjonarne	angielski	57
<i>Finanse i rachunkowość</i> II stopień/ Introduction to political economy and economic policy/ 3 grupy	Wykłady, ćwiczenia,	I	niestacjonarne	angielski	66
<i>Finanse i rachunkowość</i> II stopień/ World economy and agriculture/	Wykłady, ćwiczenia,	II	niestacjonarne	angielski	64
Erasmus +/- agri-food economics and trade	Wykłady, ćwiczenia	zimowy	stacjonarne	angielski	6 (6)
Erasmus+/- agri-food economics and trade	Wykłady, ćwiczenia	letni	stacjonarne	angielski	8 (8)
Rok akademicki 2021/2022					
<i>Finanse i rachunkowość</i> II stopień/ Introduction to political economy and economic policy/ 3 grupy	Wykłady, ćwiczenia,	I	stacjonarne	angielski	45
<i>Finanse i rachunkowość</i> II stopień/ World economy and agriculture /3 grupy	Wykłady, ćwiczenia,	II	stacjonarne	angielski	45

¹⁵⁵ W tym 3 studentów z semestru zimowego.

<i>Finanse i rachunkowość</i> II stopień/ Introduction to political economy and economic policy/ 3 grupy	Wykłady, ćwiczenia,	I	niestacjonarne	angielski	62
<i>Finanse i rachunkowość</i> II stopień/ World economy and agriculture/ grupy	Wykłady, ćwiczenia,	II	niestacjonarne	angielski	63
Erasmus +/- <i>agri-food economics and trade</i>	Wykłady, ćwiczenia	zimowy	stacjonarne	angielski	21 (21)
Erasmus +/- <i>agri-food economics and trade</i>	Wykłady, ćwiczenia	letni	stacjonarne	angielski	4 (4)
Rok akademicki 2022/2023					
<i>Finanse i rachunkowość</i> II stopień/ Introduction to political economy and economic policy / 2 grupy	Wykłady, ćwiczenia,	I	stacjonarne	angielski	27
<i>Finanse i rachunkowość</i> II stopień/ World economy and agriculture / 1 grupa	Wykłady, ćwiczenia,	II	stacjonarne	angielski	25
<i>Finanse i rachunkowość</i> II stopień/ Introduction to political economy and economic policy / 3 grupy	Wykłady, ćwiczenia,	I	niestacjonarne	angielski	66
<i>Finanse i rachunkowość</i> II stopień/ World economy and agriculture	Wykłady, ćwiczenia,	II	niestacjonarne	angielski	62
Erasmus +/- <i>agri-food economics and trade</i>	Wykłady, ćwiczenia	zimowy	stacjonarne	angielski	6 (6)
Erasmus +/- <i>agri-food economics and trade</i>	Wykłady, ćwiczenia	letni	stacjonarne	angielski	0
Rok akademicki 2023/2024					
<i>Finanse i rachunkowość</i> II stopień/ Introduction to political economy and economic policy	Wykłady, ćwiczenia,	I	stacjonarne	angielski	Przedmiot do wyboru, obecnie na roku są 42 osoby

<i>Finanse i rachunkowość</i> II stopień/ World economy and agriculture	Wykłady, ćwiczenia,	II	stacjonarne	angielski	Przedmiot do wyboru, obecnie na roku jest 21 osób
<i>Finanse i rachunkowość</i> II stopień/ Introduction to political economy and economic policy	Wykłady, ćwiczenia,	I	niestacjonarne	angielski	Przedmiot do wyboru, obecnie na roku są 53 osoby
<i>Finanse i rachunkowość</i> II stopień/ World economy and agriculture/ grupy	Wykłady, ćwiczenia,	II	niestacjonarne	angielski	Przedmiot do wyboru, obecnie na roku jest 66 osób
Erasmus +/- <i>agri-food</i> <i>economics and trade</i>	Wykłady, ćwiczenia	I	stacjonarne	angielski	
Erasmus+/ <i>agri-food</i> <i>economics and trade</i>	Wykłady, ćwiczenia	II	stacjonarne	angielski	
CEEPUS Managerial Processes in International Environment, Tourism and Agriculture Sustainable Alliances - #TASA network Partner	Wykłady, ćwiczenia,	zimowy	stacjonarne	angielski	35 (30)

Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających

Cz. I. Dokumenty, które należy dołączyć do raportu samooceny (wyłącznie w formie elektronicznej)

1. Program studiów dla kierunku studiów, profilu i poziomu opisany zgodnie z art. 67 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668 z późn. zm.) oraz § 3-4 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.).
2. Obsadę zajęć na kierunku, poziomie i profilu w roku akademickim, w którym przeprowadzana jest ocena.
3. Harmonogram zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, obowiązujący w semestrze roku akademickiego, w którym przeprowadzana jest ocena, dla każdego z poziomów studiów.
4. Charakterystykę nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia lub grupy zajęć wykazane w tabeli 4, tabeli 5 (jeśli dotyczy ocenianego kierunku) oraz opiekunów prac dyplomowych (jeśli dotyczy ocenianego kierunku), a w przypadku kierunku lekarskiego także nauczycieli akademickich oraz inne osoby prowadzące zajęcia z zakresu nauk klinicznych, sporządzoną wg następującego wzoru:
5. Charakterystyka wyposażenia sal wykładowych, pracowni, laboratoriów i innych obiektów, w których odbywają się zajęcia związane z kształceniem na ocenianym kierunku, a także informacja o bibliotece i dostępnych zasobach bibliotecznych i informacyjnych.
6. Wykaz tematów prac dyplomowych uporządkowany według lat, z podziałem na poziomy oraz formy studiów; wykaz można przygotować według przykładowego wzoru:

Akceptowalnymi formatami są: .doc, .docx, .gif, .png, .jpg (jpeg), .odt, .ods, .pdf, .rtf, .ppt, .pptx, .odp, .txt, .xls, .xlsx, .xml. Nazwy plików nie mogą być dłuższe niż 15 znaków i nie mogą zawierać następujących znaków: ~ "# % & *: < >? / \ { | }&%# (spacje wiodące i końcowe w nazwach plików lub folderów również nie są dozwolone). Pliki lub foldery nie mogą być skompresowane.

Cz. II. Materiały, które należy przygotować do wglądu podczas wizytacji, w tym dodatkowe wskazane przez zespół oceniający PKA, po zapoznaniu się zespołu z raportem samooceny

1. Wskazane przez zespół oceniający prace egzaminacyjne, pisemne prace etapowe, projekty zrealizowane przez studentów, prace artystyczne z zajęć kierunkowych (z ostatnich dwóch semestrów poprzedzających wizytację).
2. Struktura ocen z egzaminów/zaliczeń ze wskazanych przez zespół oceniający zajęć i sesji egzaminacyjnych (z ostatnich dwóch semestrów poprzedzających wizytację).
3. Dokumentacja dotycząca procesu dyplomowania absolwentów wskazanych przez zespół oceniający. Dokumentacja powinna uwzględniać pracę dyplomową, suplement do dyplomu, recenzje pracy dyplomowej, protokół egzaminu dyplomowego.
4. Dokumenty dotyczące organizacji, przebiegu i zaliczania praktyk zawodowych, jeśli praktyki zawodowe są uwzględnione w programie studiów na ocenianym kierunku.
5. Charakterystyka profilu działalności instytucji, z którymi jednostka współpracuje w realizacji programu studiów, a w szczególności tych, w których studenci odbywają praktyki zawodowe, jeśli praktyki zawodowe są uwzględnione w programie studiów na ocenianym kierunku (w formie elektronicznej).
6. Wykaz najważniejszych osiągnięć naukowych/artystycznych (publikacji, patentów, praw ochronnych, realizowanych projektów badawczych), których autorami/twórcami/realizatorami lub współautorami/współtwórcami/współrealizatorami są studenci ocenianego kierunku, a także zestawienie ich osiągnięć w krajowych i międzynarodowych programach stypendialnych, krajowych i międzynarodowych i konkursach/wystawach/festiwalach/zawodach sportowych

z ostatnich 5 lat poprzedzających rok, w którym prowadzona jest wizytacja (w formie elektronicznej).

7. Informacja o zasadach rozwiązywania konfliktów, a także reagowania na przypadki zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, jak również wszelkich form dyskryminacji i przemocy wobec członków kadry prowadzącej kształcenie i studentów oraz sposobach pomocy jej ofiarom.
8. Informacja o ocenach/akredytacjach kierunku dokonanych przez instytucje zagraniczne lub inne instytucje krajowe oraz opis działań naprawczych i doskonalących podjętych w odpowiedzi na zalecenia tych instytucji (w formie elektronicznej).

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Standard jakości kształcenia 1.1

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni, mieszczą się w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany, są powiązane z działalnością naukową prowadzoną w uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach oraz zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

Standard jakości kształcenia 1.2

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscypliną lub dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, opisują, w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiągnięte przez studentów, a także odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz profilowi ogólnoakademickiemu.

Standard jakości kształcenia 1.2a

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, zawierają pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 1.2b

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera zawierają pełny zakres efektów, umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2153 i 2245).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Standard jakości kształcenia 2.1

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają w szczególności aktualny stan wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których jest przyporządkowany kierunek, jak również wyniki działalności naukowej uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach.

Standard jakości kształcenia 2.1a

Treści programowe w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy obejmują pełny zakres treści programowych zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.2

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.2a

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.3

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 2.4

Jeśli w programie studiów uwzględnione są praktyki zawodowe, ich program, organizacja i nadzór nad realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów zapewniają prawidłową realizację praktyk oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z nabywaniem kompetencji badawczych.

Standard jakości kształcenia 2.4a

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.5

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.5a

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy jest zgodna z regułami i wymaganiami w zakresie sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Standard jakości kształcenia 3.1

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia

się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

Standard jakości kształcenia 3.2

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 3.2a

Metody weryfikacji efektów uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 3.3

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk (o ile praktyki są uwzględnione w programie studiów), prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe/artystyczne lub inne związane z kierunkiem studiów, jak również udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Standard jakości kształcenia 4.1

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 4.1a

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 4.2

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Standard jakości kształcenia 5.1

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz

aparatura badawcza, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej.

Standard jakości kształcenia 5.1a

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 5.2

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Standard jakości kształcenia 6.1

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Standard jakości kształcenia 6.2

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Standard jakości kształcenia 7.1

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicki są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Standard jakości kształcenia 7.2

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Standard jakości kształcenia 8.1

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich,

pomoc w procesie uczenia się i osiągnięciu efektów uczenia się oraz w przygotowaniu do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności, motywuje studentów do osiągnięcia bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Standard jakości kształcenia 8.2

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Standard jakości kształcenia 9.1

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Standard jakości kształcenia 9.2

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Standard jakości kształcenia 10.1

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia.

Standard jakości kształcenia 10.2

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

{Logo uczelni}